

Universitätsbibliothek Wuppertal

Stoicorum veterum fragmenta

Zeno et Zenonis discipuli

Arnim, Hans von

Lipsiae, 1905

2. Zenonis fragmenta et placita

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechteinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechteinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.

Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

[urn:nbn:de:hbz:468-1-2758](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:468-1-2758)

περὶ λέξεων (77)
 προβλημάτων Ὀμηρικῶν πέντε (274. 275)
 περὶ ποιητικῆς ἀκροάσεως
 ἔστι δ' αὐτοῦ καὶ Τέχνη
 καὶ Λύσεις
 καὶ Ἑλεγχοὶ δύο
 ἀπομνημονεύματα Κράτητος ἠθικά 273.

5

42 Ind. Stoic. Herc. col. IV. οὐ ταύτην μόνη(ν, ἀλλ' ἄν) | αἰσχυρ-
 τη(σ)άντω(ν νοθεύ) | σαι καὶ προσυποπτε(ῦσαι | τὴν ὑπὸ Ζήνων(ος
 νεωσ) | τι συνεξόραμμέν(ην) καθ' ὃν | τρόπον ἐν (ἄ)λλοις δ(εκ)τὴ | λω 10
 δείκνυται.

*Agitur de Stoico qui Zenonis Rempublicam, non multo postquam
 consuta fuerit (νεωστὶ συνεξόραμμένην), interpolaverit atque suspectam
 reddiderit.*

43 Clemens Alex. Strom. V 9 p. 680 Pott. ἀλλὰ καὶ οἱ Στωϊ- 15
 κοὶ λέγουσι Ζήνωνι τῷ πρώτῳ γεγράφθαι τινά, ἃ μὴ ῥαδίως ἐπι-
 τρέπουσι τοῖς μαθηταῖς ἀναγινώσκειν μὴ οὐχὶ πείραν δεδοκόσι πρό-
 τερον, εἰ γνησίως φιλοσοφοίεν.

44 Quintilianus Instit. orat. XII 1, 18. quodsi defuit his viris
 (scil. Ciceroni similibus) summa virtus, sic quaerentibus, an oratores 20
 fuerint, respondebo quomodo Stoici si interrogentur, an sapiens Zeno,
 an Cleanthes, an Chrysippus ipse, respondeant: magnos quidem illos ac
 venerabiles, non tamen id, quod natura hominis summum habet, con-
 secutos.

2. Zenonis fragmenta et placita.

25

45 Diogenes Laërt. VII 39. τριμερῇ φασὶν εἶναι τὸν κατὰ φιλο-
 σοφίαν λόγον. εἶναι γὰρ αὐτοῦ τὸ μὲν τι φυσικόν· τὸ δὲ ἠθικόν·
 τὸ δὲ λογικόν. οὕτω δὲ πρῶτος διεῖλε Ζήνων ὁ Κιτιεὺς ἐν τῷ
 περὶ λόγον.

Cicero de fin. IV 4 totam philosophiam tris in partis diviserunt 30
 (scil. veteres Academici), quam partitionem a Zenone esse retentam
 videmus.

4. 5 τέχνη καὶ BF, τεχνικαὶ P, τέχνη καὶ D. 26 φησιν B. 27 μέντοι B.
 28 τὸ δὲ ἠθικόν, τὸ δὲ λογικόν om. B¹, add. in mg. B².

46 Diogenes Laërt. VII 40. ἄλλοι δὲ πρῶτον μὲν τὸ λογικὸν τάττουσι· δεύτερον δὲ τὸ φυσικόν· καὶ τρίτον τὸ ἠθικόν. ὧν ἐστὶ Ζήνων ἐν τῷ περὶ λόγου.

Cf. II n. 41—44.

A. Logica.

47 Cicero de finibus IV 9. *De quibus (scil. de ratione disserendū) etsi a Chrysippo maxime est elaboratum, tamen a Zenone minus multo quam ab antiquis.*

48 Arrianus Epict. diss. I 17. 10, 11. τὰ λογικά... τῶν ἄλλων
10 ἐστὶ διακριτικά καὶ ἐπισκεπτικά καὶ ὥς ἂν τις εἴποι μετρητικά καὶ
στατικά· τίς λέγει ταῦτα; μόνος Χρύσιππος καὶ Ζήνων καὶ Κλεάνθης;
Ἀντισθένης δ' οὐ λέγει;

49 Stobaeus Ecl. II 2. 12 p. 22, 12 W. Ζήνων τὰς τῶν διαλεκτι-
κῶν τέχνας εἵκαξε τοῖς δικαίοις μέτροις οὐ πυρὸν οὐδ' ἄλλο τι τῶν
15 σπουδαίων μετροῦσιν ἀλλ' ἄγχι καὶ κόπρια.

50 Plutarchus de Stoic. repugn. ep. 8 p. 1034f. ἔλνε δὲ (scil. Zeno) σοφίσματα καὶ τὴν διαλεκτικὴν ὥς τοῦτο ποιεῖν δυναμένην ἐκέλευε παραλαμβάνειν τοὺς μαθητάς.

51 Arrianus Epict. diss. IV 8, 12. θεωρήματα τοῦ φιλοσόφου...
20 ἂ Ζήνων λέγει, γινῶναι τὰ τοῦ λόγου στοιχεῖα, ποῖόν τι ἕκαστον αὐ-
τῶν ἐστὶ καὶ πῶς ἀρμόττεται πρὸς ἄλληλα καὶ ὅσα τούτοις ἀκόλουθά ἐστι.

De ratione cognitionis

(φαντασία, αἴσθησις, κριτήριον).

25 52 Cicero Acad. Pr. II 66. *Sapientis autem hanc censet Arcesilas vim esse maximam, Zenoni adsentiens, cavere ne capiatur, ne fallatur videre.*

53 Cicero Acad. post. I 42. *Errorrem autem et temeritatem et ignorantiam et opinionem et suspicionem et uno nomine omnia, quae*
30 *essent aliena firmæ et constantis adsessionis, a virtute sapientiaque removebat.*

54 Cicero pro Mur. § 61. *sapientem nihil opinari, nullius rei pœnitere, nulla in re falli, sententiam mutare numquam.* — Acad. pr. II 113.

14 τὰς τῶν διαλεκτικῶν τέχνας: Megaricorum intellegit libros dialecticos. ||
δικαίοις AS εἰκαίοις B; χυδαίοις Wachsm. dubit. 17 ἐστὶ δ' αὐτοῦ—καὶ Ἀν-
σεως Diog. Laërt. in catalogo librorum huius vol. n. 41. 25 Cf. I n. 347
(Aristo) 461 (Persaeus) 625 (Sphaerus). 32 Cf. II n. 548 sq.

sapientem nihil opinari . . . horum neutrum ante Zenonem magno opere defensum est. — Lactantius Inst. III 4. *ergo si neque sciri quidquam potest, ut Socrates docuit, nec opinari oportet, ut Zeno, tota philosophia sublata est.* — Augustinus contra Acad. II 11. *cum ab eodem Zenone accepissent nihil esse turpius quam opinari.* 5

Cf. Stobaeus Ecl. II 7. 11m, p. 112, 1 W. *μηδὲν δ' ὑπολαμβάνειν ἀσθενῶς, ἀλλὰ μᾶλλον ἀσφαλῶς καὶ βεβαίως, διὸ καὶ μηδὲ δοξάζειν τὸν σοφόν . . .* p. 113, 5. *οὐδὲ μετανοεῖν δ' ὑπολαμβάνουσι τὸν νοῦν ἔχοντα . . . οὐδὲ μεταβάλλεσθαι δὲ κατ' οὐδένα τρόπον οὐδὲ μετατίθεσθαι οὐδὲ σφάλλεσθαι.* — Diogenes Laërt. VII 121. *ἔτι τε μὴ δο- 10*
ξάσειν τὸν σοφόν.

55 Cicero Acad. post. I 40. *Plurima etiam in illa tertia philosophiae parte mutavit (scil. Zeno). In qua primum de sensibus ipsis quaedam dixit nova, quos iunctos esse censuit e quadam quasi impulsione oblata extrinsecus, quam ille φαντασίαν, nos visum appellemus licet.* 15

56 Numenius apud. Euseb. praep. evang. XIV 6, 13. *τὸ δὲ δόγμα τοῦτο αὐτοῦ πρώτου εὐρομένου (scil. Ζήνωνος), καὶ τὸ καὶ τὸ ὄνομα βλέπων εὐδοκιμοῦν ἐν ταῖς Ἀθήναις, τὴν καταληπτικὴν φαντασίαν, πάσῃ μηχανῇ ἐχοῖτο ἐπ' αὐτήν (scil. Arcesilaus).*

57 Galenus de optima doctrina 1 Vol. I p. 41 K. *Stoicorum 20*
vocabula καταληπτόν, κατάληψις, καταληπτικὴ φαντασία, ἀκατάληπτος, ἀκαταληψία vituperat, ut parum Attica.

58 Sextus adv. math. VII 236. *ὅταν λέγῃ ὁ Ζήνων φαντασίαν εἶναι τύπωσιν ἐν ψυχῇ, ἀκουστέον etc.*

ibid. 230. *αὐτὸς οὖν (scil. Chrysippus) τὴν τύπωσιν εἰρησθαι 25*
ὑπὸ τοῦ Ζήνωνος ὑπενόει ἀντὶ τῆς ἐτεροιώσεως.

59 Cicero Acad. pr. II 18. *cum enim ita negaret quidquam esse quod comprehendi posset — — si illud esset, sicut Zeno definiret, tale visum (= φαντασία) — — impressum effictumque ex eo, unde esset, quale esse non posset ex eo unde non esset (id nos a Ze- 30*
none definitum rectissime dicimus — —) hoc cum infirmat tollitque Philo etc.

ibid. 77. *quaesivit de Zenone fortasse (scil. Arcesilas), quid futurum esset, si nec percipere quicquam posset sapiens nec opinari sapientis esset. Ille, credo, nihil opinaturum, quoniam esset quod per- 35*
cipi posset. Quid ergo id esset? Visum, credo. Quale igitur visum? Tum illum ita definisse: ex eo quod esset, sicut esset, impressum et signatum et effictum. Post requisitum, etiamne, si eiusmodi esset

29 effectumque unus cod. Paris. Davisii, effectumque ceteri. 35 opina-
turum Ascensius, opinatur libri. 38 effectum libri, corr. Manutius. || etiamne
si Davisius, etiam nisi libri. || eiusdem modi Davisius.

visum verum, quale vel falsum. Hic Zenonem vidisse acute nullum esse visum, quod percipi posset, si id tale esset ab eo, quod est, ut eiusmodi ab eo, quod non est, posset esse. Recte consensit Arcesilas ad definitionem additum.

- 5 Hi loci probant ad ipsum Zenonem redire omnes partes definitionis τῆς καταληπτικῆς φαντασίας quae legitur graeca apud Sextum adv. math. VII 248 φαντασία καταληπτική ἐστὶν ἡ ἀπὸ τοῦ ὑπάρχοντος καὶ κατ' αὐτὸ τὸ ὑπάρχον ἐναπομεμαγμένη καὶ ἐναπεσφραγισμένη ὅποια οὐκ ἂν γένοιτο ἀπὸ μὴ ὑπάρχοντος. ibid. 426. Pyrrh. hypot.
10 II 4. Diog. Laërt. VII 50. qui post ἐναπομεμαγμένη addit ἐναποτετυπωμένη. Cf. II n. 60.

August. c. Acad. III 9, 18. *sed videamus quid ait Zeno. Tale scilicet visum comprehendendi et percipi posse, quale cum falso non haberet signa communia.*

- 15 60 Cicero Acad. Post. I 41. *Visis non omnibus adiungebat fidem (scil. Zeno), sed iis solum, quae propriam quandam haberent declarationem earum rerum quae viderentur; id autem visum cum ipsum per se cerneretur, comprehendibile — (feretis hoc? — Nos vero, inquam; quonam enim alio modo καταληπτόν diceret?) sed cum acceptum iam*
20 *et approbatum esset, comprehensionem appellabat, similem iis rebus, quae manu prehenderentur; ex quo etiam nomen hoc duxerat, cum eo verbo antea nemo tali in re usus esset; plurimisque idem novis verbis (nova enim dicebat) usus est. quod autem erat sensu comprehensum, id ipsum sensum appellabat, et, si ita erat comprehensum, ut convelli*
25 *ratione non posset, scientiam, sin aliter inscientiam nominabat; ex qua existeret etiam opinio, quae esset imbecilla et cum falso incognitione communis. — 42. Sed inter scientiam et inscientiam comprehensionem illam quam dixi, collocabat, eamque neque in rectis neque in pravis numerabat, sed soli credendum esse dicebat. E quo sensibus etiam*
30 *fidem tribuebat, quod, ut supra dixi, comprehensio facta sensibus et vera esse illi et fidelis videbatur, non quod omnia, quae essent in re, comprehenderet, sed quia nihil, quod cadere in eam posset, relinqueret, quodque natura quasi normam scientiae et principium sui dedisset, unde*
35 *postea notiones rerum in animis imprimerentur, e quibus non principia solum, sed latiores quaedam ad rationem inveniendam viae aperirentur. Errorem autem et temeritatem et ignorantiam et opinionem et suspicionem et uno nomine omnia, quae essent aliena firmæ et constantis adensationis, a virtute sapientiae removebat.*

2 ut om. ABV¹. || eiusdem modi Davisius. 18 hoc Davisius, hec libri. ||
inquit libri, corr. Manutius. 21 cum Manutius, at cum libri. 35 aperirentur Davisius, reperiuntur libri.

61 Cicero Acad. post. I 40. *Zeno ad haec quae visa sunt et quasi accepta sensibus assensionem adiungit animorum: quam esse vult in nobis positam et voluntariam.*

62 Cicero Acad. post. I 41. *Quod autem erat sensu comprehensum, id ipsum sensum appellabat.* 5

(i. e. τὴν δὲ δι' αἰσθητηρίου κατάληψιν αἰσθησιν ἐκάλει) cf. Diog. Laërt. VII 52. αἰσθησις δὲ λέγεται — — καὶ ἡ δι' αὐτῶν κατάληψις.

63 Sextus adv. Math. VIII 355. Ἐπίκουρος δὲ πᾶν αἰσθητὸν ἔλεξε βέβαιον εἶναι, ὃ δὲ Στωικὸς Ζήνων διαίρει εἰς ἐχρήτο.

Cicero de nat. deor. I 70. *urgebat Arcesilas Zenonem, cum ipse 10 falsa omnia diceret quae sensibus viderentur; Zeno autem nonnulla visa esse falsa, non omnia. — Cicero Acad. post. I 41. visis non omnibus adjuungebat fidem.*

64 Chrysippus apud Sext. adv. math. VII 373. (disputans contra Cleanthem qui φαντασίαν esse dixerat τύπωσιν κατ' εἰσοχὴν καὶ ἐξοχὴν) 15 ἀλλ' εἰ τοῦτο, ἀναιρεῖται μὲν μνήμη θησαυρισμὸς οὐσα φαντασιῶν. Memoriae definitionem, qua utitur, ad Zenonem probabiliter referri, vidit Pearson p. 67.

65 Stobaeus Ecl. I p. 136, 21 W. Ζήνωνος <καὶ τῶν ἀπ' αὐτοῦ>. τὰ ἐννοήματα φασὶ μῆτε τινὰ εἶναι μῆτε ποιὰ, ὥσανεὶ δὲ τινὰ καὶ 20 ὥσανεὶ ποιὰ φαντάσματα ψυχῆς· ταῦτα δὲ ὑπὸ τῶν ἀρχαίων ιδέας προσαγορεύεσθαι. τῶν γὰρ κατὰ τὰ ἐννοήματα ὑποπιπτόντων εἶναι τὰς ιδέας, οἷον ἀνθρώπων, ἵππων, κοινότερον εἰπεῖν πάντων τῶν ζώων καὶ τῶν ἄλλων ὁπόσων λέγουσιν ιδέας εἶναι. ταύτας δὲ οἱ Στωικοὶ φιλόσοφοι φασὶν ἀνυπόστατους εἶναι, καὶ τῶν μὲν ἐννοημάτων μετέχειν 25 ἡμᾶς, τῶν δὲ πτώσεων, αἷς δὴ προσηγορίας καλοῦσι, τυγχάνειν.

Aët. Plac. I 10, 5. οἱ ἀπὸ Ζήνωνος Στωικοὶ ἐννοήματα ἡμέτερα τὰς ιδέας ἔφασαν. — Diog. Laërt. VII 61. ἐννοήμα δὲ ἐστὶ φάντασμα 30 διανοίας, οὔτε τι ὄν οὔτε ποιόν, ὥσανεὶ δὲ τι ὄν καὶ ὥσανεὶ ποιόν, οἷον γίνεταί ἀνατύπωμα ἵππου καὶ μὴ παρόντος.

66 Cicero Acad. pr. II 144. *Negat enim vos Zeno — scire quicquam. Quo modo? inquires; nos enim defendimus etiam insipientem multa comprehendere. At scire negatis quemquam rem ullam nisi sapientem. Et hoc quidem Zeno gestu conficiebat. Nam, cum extensis digitis adversam manum ostenderat, „visum“ inquit „huiusmodi est.“ 35 Deinde, cum paululum digitos contraxerat, „adsensus huiusmodi.“ Tum*

2 assensionem = συγκατάθεσιν. 3 in nobis positam = ἐφ' ἡμῶν εἶναι.
19 καὶ—αὐτοῦ add. Diels. 21 ὥς ἂν εἴποι et priore loco εἶπη FD, corr. Jacobs. 23 εἶπε FP, corr. Meineke. 24 ταῦτα FP, corr. Meineke. 26 τὰ ὑπάρχοντα suppl. Pearson post τυγχάνειν. ultimum enuntiatum non intellego.
36 contraxerat cod. Cantabr., contexerat A conxerat B.

cum plane compresserat pugnumque fecerat, comprehensionem illam esse dicebat: qua ex similitudine etiam nomen ei rei, quod antea non fuerat, κατάληψιν imposuit. Cum autem laevam manum admoverat et illum pugnum arte vehementerque compresserat scientiam talem esse dicebat,
 5 cuius compotem nisi sapientem esse neminem.

67 Sextus adv. math. VII 151. δόξαν εἶναι τὴν ἀσθενῆ καὶ ψευδῇ συγκατάθεσιν.

68 Cicero Acad. post. I 41. si ita erat comprehensum, ut convelli ratione non posset, scientiam, sin aliter, inscientiam nominabat (Zeno).

10 Stobaeus Ecl. II p. 73, 19 W. εἶναι τὴν ἐπιστήμην κατάληψιν ἀσφαλῆ καὶ ἀμετάπτωτον ὑπὸ λόγου. — ib. p. 111, 20. τὴν ἄγνοιαν μεταπτωτικὴν εἶναι συγκατάθεσιν καὶ ἀσθενῆ. — Sextus adv. math. VII 151. ἐπιστήμην εἶναι τὴν ἀσφαλῆ καὶ βεβαίαν καὶ ἀμετάθετον ὑπὸ λόγου κατάληψιν. — Diogenes Laërt. VII 47. αὐτὴν τε τὴν ἐπι-
 15 στήμην φασὶν ἢ κατάληψιν ἀσφαλῆ, ἢ ἔξιν ἐν φαντασιῶν προσδέξει ἀμετάπτωτον ὑπὸ λόγου.

69 Cicero Acad. I 42. inter scientiam et inscientiam comprehensionem collocabat, eamque neque in rectis neque in pravis numerabat.

Sextus adv. math. VII 151. ἐπιστήμην καὶ δόξαν καὶ τὴν ἐν με-
 20 θορίᾳ τούτων τεταγμένην κατάληψιν... κατάληψιν δὲ τὴν μεταξὺ τούτων. ib. 153 ὁ Ἀρκεσίλαος... δεικνὺς ὅτι οὐδέν ἐστι μεταξὺ ἐπιστήμης καὶ δόξης κριτήριον ἢ κατάληψις. Cf. II n. 90.

70 Anonymi variae collectiones mathematicae in Hultschiana Heronis geometricorum et stereometricorum editione p. 275. Τάυρου Σιδ-
 25 νίου ἔστιν ὑπόμνημα εἰς Πολιτεῖαν Πλάτωνος ἐν ᾧ ἐστὶ ταῦτα· ὥρ-
 σατο ὁ Πλάτων τὴν γεωμετρίαν... Ἀριστοτέλης δ'... Ζήνων δὲ ἔξιν ἐν προσδέξει φαντασιῶν ἀμετάπτωτον ὑπὸ λόγου.

71 Diogenes Laërt. VII 23. ἔλεγε δὲ μηδὲν εἶναι τῆς οἰήσεως ἄλλοτριώτερον πρὸς κατάληψιν τῶν ἐπιστημῶν.

30 72 Schol. ad Dionys. Thracis Gramm. ap. Bekk. Anecd. p. 663, 16. ὥς δηλοῖ καὶ ὁ Ζήνων λέγων „τέχνη ἐστὶν ἔξις ὁδοποιητικῆ“, του-
 τέστι δι' ὁδοῦ καὶ μεθόδου ποιοῦσά τι.

Valde similem definitionem Cleanthi tribuunt Olympiodor. in Plat. Gorg. p. 53, 54. Quintil. Instit. or. II 17, 41. Atque iniuria eam Ze-

7 Ad Zenonem hanc definitionem rettulit Pearson p. 68, quia Zenonis sententias enarrans dicit Cic. Acad. post. I 41: ex qua (scil. inscientia) existeret etiam opinio, quae esset imbecilla et cum falso incognitoque communis. Cf. Tusc. IV 15 opinionem autem... volunt esse imbecillam assensionem. Sed in loco Sexti duae miscentur notiones diversae. Cf. Stob. Ecl. II p. 112, 2 W.

16 ἢ ἔξιν—λόγον. Cf. Herillum I n. 411. 27 constat hanc esse ἐπιστήμης definitionem, non geometriae. Cf. n. 68. 411. 28 οἰήσεως D, ποιήσεως BPL.

noni tribui inde concludas, quod eodem loco alteram illam notissimam Olympiodorus Zenoni tribuit.

73 Olympiodorus in Plat. Gorg. pp. 53, 54 (ed. Jahn nov. ann. philol. supplement. XIV 1848 p. 239, 240). Ζήνων δέ φησιν ὅτι τέχνη ἐστὶ σύστημα ἐκ καταλήψεων συγγεγυμνασμένων πρὸς τι τέλος εὐχρηστον τῶν ἐν τῷ βίῳ. — Lucianus Paras. c. 4. τέχνη ἐστίν, ὥς ἐγὼ διαμνημονεύω σοφοῦ τινος ἀκούσας, σύστημα ἐκ καταλήψεων συγγεγυμνασμένων πρὸς τι τέλος εὐχρηστον τῶν ἐν τῷ βίῳ. — Schol. ad. Ar. Nub. 317. οὕτω γὰρ ὁρίζομεθα τὴν τέχνην οἷον σύστημα ἐκ καταλήψεων ἐγγεγυμνασμένων καὶ τὰ ἐφεξῆς. — Sextus adv. math. II 10. 10 πᾶσα τοίνυν τέχνη σύστημα ἐστὶν ἐκ καταλήψεων συγγεγυμνασμένων καὶ ἐπὶ τέλος εὐχρηστον τῷ βίῳ λαμβανόντων τὴν ἀναφορὰν. — id. Pyrrh. III 188, 241, 251, Math. I 75, VII 109, 373, 182. Schol. Dionys. Thrac. p. 649, 31, ib. p. 721, 25. οἱ Στωικοὶ οὕτως ὁρίζονται τὴν τέχνην· τέχνη ἐστὶ σύστημα περὶ ψυχὴν γενόμενον ἐκ καταλήψεων 15 ἐγγεγυμνασμένων κ. τ. λ.

Quintil. II 17, 41. *ille ab omnibus fere probatus finis artem constare ex perceptionibus consentientibus et coexercitatis ad finem utilem vitae.* — Cicero ap. Diomed. II p. 421 K. *ars est perceptionum exercitarum constructio ad unum exitum utilem vitae pertinentium.* — Acad. pr. II 22. 20 *ars vero quae potest esse nisi quae non ex una aut duabus sed ex multis animi perceptionibus constat.* — de fin. III 18. *artes . . . constent ex cognitionibus et contineant quiddam in se ratione constitutum et via.* — de nat. deor. II 148. *ex quibus (perceptis) collatis inter se et comparatis artes quoque efficiamus partim ad usum vitae . . . necessarias.* 25

Cf. II n. 93—97.

Rhetorica.

74 Eustath. in II. Σ 506, p. 1158, 37. ἡεροφώνους κήρυκας Ὁμηρος κἀνταῦθα εἰπὼν τὸν κατὰ Ζήνωνα τῆς φωνῆς ὄρον προϋπέβαλεν εἰπόντα· „φωνή ἐστὶν ἀῆρ πεπληγμένος.“ 30

Cf. Diog. Laërt. VII 55. ἔστι δὲ φωνὴ ἀῆρ πεπληγμένος.

75 Sextus adv. math. II 7. ἔνθεν γοῦν καὶ Ζήνων ὁ Κιτιεὺς ἐρωτηθεὶς ὅτῳ διαφέρει διαλεκτικὴ ῥητορικῆς συστρέφας τὴν χεῖρα καὶ πάλιν ἐξαπλώσας ἔφη „τούτῳ“ κατὰ μὲν τὴν συστροφὴν τὸ στρογγύλον καὶ βραχὺ τῆς διαλεκτικῆς τάττων ἰδίωμα, διὰ δὲ τῆς ἐξαπλώσεως 35 καὶ ἐκτάσεως τῶν δακτύλων τὸ πλατὺ τῆς ῥητορικῆς δυνάμεως αἰνιττόμενος.

Cicero de fin. II 17. *Zenonis est, inquam, hoc Stoici: omnem vim*

loquendi, ut jam ante Aristoteles, in duas tributam esse partes, rhetoricam palmarum, dialecticam pugni similem esse dicebat, quod latius loquerentur rhetores, dialectici autem compressius. — Orat. 32, 113. Zeno quidem ille, a quo disciplina Stoicorum est, manu demonstrare solebat
 5 quid inter has artes interesset, nam cum compresserat digitos pugnumque fecerat, dialecticam aiebat eiusmodi esse; cum autem diduxerat et manum dilataverat, palmarum illius similem eloquentiam esse dicebat. — Quint. Inst. Or. II 20, 7. Itaque cum duo sint genera orationis, altera perpetua, quae rhetorice dicitur, altera concisa, quae dialectice; quas
 10 quidem Zeno adeo coniunxit ut hanc compressae in pugnum manus, illam explicatae diceret similem etc.

76 Cicero de finibus IV 7. (memoratis Peripateticorum thesibus et hypothesibus) Totum genus hoc Zeno et qui ab eo sunt, aut non potuerunt <tueri> aut noluerunt, certe reliquerunt.

15 77 Cicero ad famil. IX 22, 1. Amo verecundiam, <tu autem iam> vel potius libertatem loquendi. Atqui hoc Zenoni placuit — homini mehercule acuto, etsi Academiae nostrae cum eo magna rixa est — sed, ut dico, placet Stoicis suo quamque rem nomine appellare. Sic enim disserunt: nihil esse obscenum, nihil turpe dictu; nam, si quod
 20 sit in obscenitate flagitium, id aut in re esse aut in verbo; nihil esse tertium. In re non est. Itaque non modo in comœdiis res ipsa narratur (secuntur exempla) sed etiam in tragoediis (sec. exempla). Vides igitur cum eadem res sit, quia verba non sint, nihil videri turpe. Ergo in re non est. Multo minus in verbis. Si enim quod verbo signi-
 25 ficatur, id turpe non est, verbum, quod significat, turpe esse non potest (sec. exempla latina). Non ergo in verbo est; docui autem in re non esse; nusquam igitur est (secuntur plura exempla, deinde § 5). Habes scholam Stoicam: ὁ σοφὸς ἐνδυσσώζηνον ἴσται. — ego servo — verecundiam. Itaque tectis verbis ea ad te scripsi, quae apertissimis
 30 agunt Stoici; sed illi etiam crepitus aiunt aequae liberos ac ructus esse oportere.

idem de offic. I 128. nec vero audiendi sunt Cynici, aut si qui fuerunt Stoici paene Cynici, qui reprehendunt et inrident, quod ea, quae turpia non sint, verbis flagitiosa ducamus, illa autem, quae turpia sint,
 35 nominibus appellemus suis. Latrocinari, fraudare, adulterare re turpe est, sed dicitur non obscene; liberis dare operam re honestum est, nomine obscenum; pluraque in eam sententiam ab eisdem contra verecundiam disputantur.

14 tueri add. Cobet.
 Zeno tractavit.

16 fortasse in libro περὶ λέξεων hanc quaestionem

78 Plutarchus de Stoic. rep. 8, 1 p. 1034e. πρὸς τὸν εἰπόντα
μηδὲ δίκην δικάσης πρὶν ἀμφοῖν μῦθον ἀκούσης.
ἀντέλεγεν ὁ Ζήνων, τοιούτῳ τινὶ λόγῳ χρώμενος· εἴτ' ἀπέδειξεν ὁ
πρότερος εἰπών, οὐκ ἀκουστέον τοῦ δευτέρου λέγοντος· πέρας γὰρ
ἔχει τὸ ζητούμενον· εἴτ' οὐκ ἀπέδειξεν· ὅμοιον γὰρ ὥς εἰ μηδὲ
ὑπῆκουσε κληθεὶς ἢ ὑπακούσας ἐτερέτισεν· ἦτοι δ' ἀπέδειξεν ἢ οὐκ
ἀπέδειξεν· οὐκ ἀκουστέον ἄρα τοῦ δευτέρου λέγοντος. Schol. ad Lucian.
de calumnia cp. 8.

79 Quintilianus Inst. Or. IV 2. 117. *hic expressa (verba) et ut
vult Zeno sensu tincta esse debebunt.* 10

80 Plutarchus vita Phoc. 5. ὥς γὰρ ὁ Ζήνων ἔλεγεν, ὅτι δεῖ
τὸν φιλόσοφον εἰς νοῦν ἀποβάπτοντα προφέρεισθαι τὴν λέξιν etc. (Zen.
apophth. 304).

81 Diogenes Laërt. VII 18. ἔφασκε δὲ τοὺς μὲν τῶν ἀσολοίκων
λόγους καὶ ἀρητισμένους ὁμοίους εἶναι τῷ ἀργυρίῳ τῷ Ἀλεξανδρίῳ· 15
εὐοφθάλμους μὲν καὶ περιγεγραμμένους, καθὰ καὶ τὸ νόμισμα, οὐδὲν
δὲ διὰ ταῦτα βελτίονας. τοὺς δὲ τοῦναντίον ἀφωμοίον τοῖς Ἀττικοῖς
τετραδράχοις εἰκὴ κεκομμένοις καὶ σολοίκως, καθέλκειν μέντοι πολ-
λάκις τὰς κεκαλλιγραφημένας λέξεις.

82 Zonarae Lex. s. v. σολοικίζειν col. 1662. σολοικίζειν οὐ μόνον 20
τὸ κατὰ φωνὴν καὶ λόγον χωρικεύεσθαι, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ ἐνδυμάτων ὅταν
τις χωρικῶς ἐνδιδύσκηται ἢ ἀτάκτως ἐσθίῃ ἢ ἀκόσμως περιπατῇ, ὥς
φησι Ζήνων. — Cyrilli Lex. ap. Cramer. anecd. Paris. IV p. 190.
σολοικισμός· ὅτε τις ἀτέχνως διαλέγεται· σολοικίζειν οὐ μόνον τὸ
κατὰ λέξιν καὶ φωνὴν ἰδιωτεύειν, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ φορημάτων, ὅταν τις 25
χωρικῶς ἐνδέδυται ἢ ἀτάκτως ἐσθίει ἢ ἀκόσμως περιπατεῖ, ὥς φησι
Ζήνων ὁ Κιτιεύς.

83 Anonymi τέχνη ap. Spengel Rhet. Gr. I 434, 23. Ζήνων δὲ
οὕτω φησί· διήγησίς ἐστι τῶν ἐν τῇ ὑποθέσει πραγμάτων ἑκθεσις εἰς
τὸ ὑπὲρ τοῦ λέγοντος πρόσωπον ῥέουσα. 30

84 Anonymi τέχνη ap. Spengel Rhet. Gr. I 447, 11. ὥς δὲ Ζήνων·
παράδειγμά ἐστι γενομένου πράγματος ἀπομνημόνευσις εἰς ὁμοίωσιν
τοῦ νῦν ζητουμένου.

Maximus Planudes ap. Walz. Rhet. Gr. V 396. eandem definitionem
Zenoni tribuit. 35

2 de versu cf. Bergk Poët. Lyr. II 4 p. 93. — pendet Zeno ab Antisthene
qui docuerat ὅτι οὐκ ἔστιν ἀντιλέγειν. 10 de narrandi arte Quint. loquitur,
sed confer apophthegma 304.

15 Ἀλεξανδρίῳ Koehler mus. rhén. 39, 297;
ἀλεξανδρινῷ B, ἀλεξανδρηνῷ P. 17 βελτιόνων B. || ἀφομοίον BP.
18 τετραράχοις BP. || κεκομμένους D, Bywater Journ. of Phil. XVII 76.

B. Physica.

I. De principiis. — De materia et spiritu. — De causa. — De corporibus quaeque iis accidunt. — De incorporeis. — De tempore. — De inani.

5 85 Diogenes Laërt. VII 134. δοκεῖ δ' αὐτοῖς ἀρχὰς εἶναι τῶν ὄλων δύο, τὸ ποιοῦν καὶ τὸ πάσχον. τὸ μὲν οὖν πάσχον εἶναι τὴν ἄποιον οὐσίαν τὴν ὕλην· τὸ δὲ ποιοῦν τὸν ἐν αὐτῇ λόγον τὸν θεόν. τοῦτον γὰρ αἰδῖον ὄντα διὰ πάσης αὐτῆς δημιουργεῖν ἕκαστα. τίθησι δὲ τὸ δόγμα τοῦτο Ζήνων ὁ Κιτιεύς ἐν τῷ περὶ οὐσίας. — Aëtius
10 I 3, 25 (DDG p. 289). Ζήνων Μνασέου Κιτιεύς ἀρχὰς μὲν τὸν θεὸν καὶ τὴν ὕλην, ὃν ὁ μὲν ἐστὶ τοῦ ποιεῖν αἴτιος, ἡ δὲ τοῦ πάσχειν, στοιχεῖα δὲ τέσσαρα. — Achilles Tat. p. 124E. Ζήνων ὁ Κιτιεύς ἀρχὰς εἶναι λέγει τῶν ὄλων θεὸν καὶ ὕλην, θεὸν μὲν τὸ ποιοῦν, ὕλην δὲ τὸ ποιούμενον, ἀφ' ὧν τὰ τέσσαρα στοιχεῖα γεγόνει.

15 Philo. de Provid. I 22. Zeno Mnaseae filius aerem deum materiam et elementa quatuor. — Theodoret. Gr. cur. aff. IV 12. Ζήνων δὲ ὁ Κιτιεύς, ὁ Μνασέου, ὁ Κράτητος φοιτητής, ὁ τῆς Στωικῆς ἄρχας αἰρέσεως, τὸν θεὸν καὶ τὴν ὕλην ἀρχὰς ἔφησεν εἶναι.

86 Chalcidius in Tim. c. 290. *Plerique tamen silvam separant ab
20 essentia, ut Zeno et Chrysippus. Silvam quippe dicunt esse id quod subest his omnibus quae habent qualitates, essentiam vero primam rerum omnium silvam vel antiquissimum fundamentum earum, suapte natura sine vultu et informe: ut puta aes, aurum, ferrum, et caetera huius modi silva est eorum, quae ex iisdem fabrefiunt, non tamen essentia.
25 At vero quod tam his quam ceteris ut sint causa est, ipsum esse substantiam.*

87 Stobaeus Ecl. I 11. 5a, p. 132, 26 W. (Arii Didymi fr. 20 Diels). Ζήνωνος· οὐσίαν δὲ εἶναι τὴν τῶν ὄντων πάντων πρώτην ὕλην, ταύτην δὲ πᾶσαν αἰδῖον καὶ οὔτε πλείω γιγνομένην οὔτε ἐλάττω· τὰ δὲ
30 μέρη ταύτης οὐκ αἰεὶ ταῦτά διαμένειν ἀλλὰ διαιρεῖσθαι καὶ συγχεῖσθαι. διὰ ταύτης δὲ διαθεῖν τὸν τοῦ παντὸς λόγον, ὃν ἐνιοὶ εἰμαρμένην καλοῦσιν, οἷόνπερ καὶ ἐν τῇ γονῇ τὸ σπέρμα. — Epiphan. Haeres. I 5, DDG p. 588. φάσκει οὖν καὶ οὗτος (Ζήνων) τὴν ὕλην σύγχρονον καλῶν τῷ θεῷ ἴσα ταῖς ἄλλαις αἰρέσεσιν. εἰμαρμένην τε εἶναι καὶ
35 γένεσιν ἐξ ἧς τὰ πάντα διοικεῖται καὶ πάσχει. — Diogenes Laërt. VII 150.

15 aerem) de hoc errore cf. Diels DG p. 2, qui in graeco exemplari *ἀέρα* pro *ἀρχάς* scriptum fuisse putat. — Ad hoc fragmentum et sequentia cf. II n. 300—328. 20 Cf. II n. 316. 28 ὄντων C, πρώτων F.

οὐσίαν δὲ φασὶ τῶν ὄντων ἀπάντων τὴν πρώτην ὕλην ὡς . . . Ζήνων
 . . . καλεῖται δὲ διχῶς οὐσία τε καὶ ὕλη ἢ τε τῶν πάντων καὶ ἢ τῶν
 ἐπὶ μέρους. ἢ μὲν οὖν τῶν ὅλων οὔτε πλείων οὔτε ἐλάττων γίνεται
 ἢ δὲ τῶν ἐπὶ μέρους καὶ πλείων καὶ ἐλάττων.

Cf. Chalcid. in Tim. c. 294. Stoici deum scilicet hoc esse quod 5
 silva sit vel etiam qualitatem inseparabilem deum silvae, eundemque per
 silvam meare, velut semen per membra genitalia.

88 Chalcidius in Tim. c. 292. Deinde Zeno hanc ipsam essentiam
 finitam esse dicit unamque eam communem omnium quae sunt esse sub-
 stantiam, dividuam quoque et usque quaque mutabilem: partes quippe 10
 eius verti, sed non interire, ita ut de existentibus consumantur in nihi-
 lum. Sed ut innumerabilium diversarum, etiam cerearum figurarum,
 sic neque formam neque figuram nec ullam omnino qualitatem propriam
 fore censet fundamenti rerum omnium silvae, coniunctam tamen esse
 semper et inseparabiliter cohaerere alicui qualitati. Cumque tam sine 15
 ortu sit quam sine interitu, quia neque de non existente subsistit neque
 consumetur in nihilum, non deesse ei spiritum ac vigorem ex aeternitate,
 qui moveat eam rationabiliter totam interdum, nonnumquam pro portione,
 quae causa sit tam crebrae tamque vehementis universae rei conversionis;
 spiritum porro motivum illum fore non naturam, sed animam et quidem 20
 rationabilem, quae vivificans sensilem mundum exornaverit eum ad hanc,
 qua nunc inlustratur, venustatem. Quem quidem beatum animal et deum
 adpellant.

89 Stobaeus Ecl. I p. 138, 14 W. (Ar. Did. fr. 18 p. 457, Diels).
 αἴτιον δ' ὁ Ζήνων φησὶν εἶναι δι' ὅ· οὗ δὲ αἴτιον συμβεβηκός· καὶ 25
 τὸ μὲν αἴτιον σῶμα, οὗ δὲ αἴτιον κατηγορήμα· ἀδύνατον δ' εἶναι τὸ
 μὲν αἴτιον παρῆναι, οὗ δὲ ἐστὶν αἴτιον μὴ ὑπάρχειν. τὸ δὲ λεγό-
 μενον τοιαύτην ἔχει δύναμιν· αἰτιὸν ἐστὶ δι' ὃ γίγνεται τι, οἷον διὰ
 τὴν φρόνησιν γίνεται τὸ φρονεῖν καὶ διὰ τὴν ψυχὴν γίνεται τὸ ξῆν
 καὶ διὰ τὴν σωφροσύνην γίνεται τὸ σωφρονεῖν. ἀδύνατον γὰρ εἶναι 30
 σωφροσύνης περὶ τινα οὔσης μὴ σωφρονεῖν ἢ ψυχῆς μὴ ξῆν ἢ φρο-
 νήσεως μὴ φρονεῖν.

Cf. II n. 336 (Chrysippus) 340. 341.

90 Cicero Acad. Post. I 39. Discrepabat etiam ab iisdem (scil.
 Zeno a Peripateticis et Academicis), quod nullo modo arbitrabatur quid- 35
 quam effici posse ab ea (natura), quae expers esset corporis — — nec
 vero aut quod efficeret aliquid aut quod efficeretur, posse esse non
 corpus.

4 verba καὶ πλείων καὶ ἐλάττων om. BP (add. mg.) L. 9 Ad librum
 περὶ οὐσίας aut περὶ τοῦ ὅλου hoc fragmentum videtur referendum esse.
 36 Cf. II n. 363. 387 (πάν γὰρ τὸ δρῶν ἢ καὶ ποιοῦν σῶμά ἐστι).

91 Aëtius I 15,6 (DDG p. 313). Ζήνων ὁ Στωϊκὸς τὰ χρώματα πρῶτους εἶναι σχηματισμοὺς τῆς ὕλης. — Galen. hist. philos. 27 (DDG p. 616,2). Ζήνων δὲ ὁ Στωϊκὸς τὰ χρώματα ἐπὶ χρωσιν τῆς ὕλης ὑπέλαβεν.

5 92 Galenus comment. in Hippocr. de humoribus I (XVI 32 K). Ζήνων τε ὁ Κιτιεὺς ὡς τὰς ποιότητας οὕτω καὶ τὰς οὐσίας δι' ὅλον κεράννυσθαι ἐνόμιζεν. — id. de nat. facult. I 2. εἰ δ' ὥσπερ τὰς ποιότητας καὶ τὰς οὐσίας δι' ὅλων κεράννυσθαι χρὴ νομίζειν, ὡς ὕστερον ἀπεφάνετο Ζήνων ὁ Κιτιεὺς.

10 93 Stobaeus Ecl. I 8. 40e p. 104,7 W. (Arii Didymi fr. 26 Diels). Ζήνων ἔφησε χρόνον εἶναι κινήσεως διάστημα, τοῦτο δὲ καὶ μέτρον καὶ κριτήριον τάχους τε καὶ βραδύτητος ὅπως ἔχει (ἔκαστα). κατὰ τοῦτον δὲ γίνεσθαι τὰ γινόμενα καὶ τὰ περαινόμενα ἅπαντα καὶ τὰ ὄντα εἶναι. — Simplicius ad Cat. 80 a 4. τῶν δὲ Στωϊκῶν Ζήνων μὲν

15 πάσης ἀπλῶς κινήσεως διάστημα τὸν χρόνον εἶναι.

94 Themistius in Phys. 40b Speng. II 284, 10. (τὸ κενόν) κω-
ρισμένον καὶ ἀθρόον εἶναι καθ' αὐτό, περιέχον τὸν οὐρανόν, ὡς πρό-
τερον μὲν ᾤοντο τῶν ἀρχαίων τινές, μετὰ δὲ ταῦτα οἱ περὶ Ζήνωνα
τὸν Κιτιέα.

20 95 Aëtius I 18,5 et 20,1 (DDG p. 316b 11, 317b 31). Ζήνων καὶ οἱ ἀπ' αὐτοῦ ἐντὸς μὲν τοῦ κόσμου μηδὲν εἶναι κενόν, ἔξω δ' αὐτοῦ ἄπειρον. διαφέρειν δὲ κενόν, τόπον, χώραν· καὶ τὸ μὲν κενόν εἶναι ἐρημίαν σώματος, τὸν δὲ τόπον τὸ ἐπεχόμενον ὑπὸ σώματος, τὴν δὲ χώραν τὸ ἐκ μέρους ἐπεχόμενον, ὥσπερ ἐπὶ τῆς τοῦ οἴνου

25 πιθάκης. — Theodoret IV 14. ἐντὸς μὲν τοῦ παντός μηδὲν εἶναι κενόν, ἐκτὸς δὲ αὐτοῦ πάμπολύ τε καὶ ἄπειρον.

Cf. Diog. Laërt. VII 140. ἔξωθεν δὲ αὐτοῦ περιεχυμένον εἶναι τὸ κενόν ἄπειρον· ὅπερ ἀσώματον εἶναι· ἀσώματον δὲ τὸ οἶόν τε κατέχεσθαι ὑπὸ σωμαίων οὐ κατεχόμενον· ἐν δὲ τῷ κόσμῳ μηδὲν εἶ-

30 ναι κενόν.

96 Philoponus in Aristot. Phys. p. 613,23. μὴ κατεσπάρθαι μὲν ἐν τοῖς σώμασιν (scil. κενόν), ἀλλ' εἶναι συνεχῆ, ἔξω δὲ τοῦ οὐρανοῦ εἶναι κενόν τι καθ' αὐτό, ὥσπερ μάλιστα καὶ ἡ τῶν πολλῶν ἔχει φαν-
τασία, ἄπειρόν τι νομίζονσα εἶναι κενόν ἔξω τοῦ οὐρανοῦ. καὶ οἱ

35 Πυθαγόρειοι δὲ οὕτως ἔλεγον, ὡς ἤδη εἶπε. φασὶ δὲ καὶ τοὺς περὶ Ζήνωνα τὸν Κιτιέα οὕτω δοξάζειν.

3 τὰ τρήματα A, τὰ τρήματα B. Cf. II n. 419. 6 ὡς scripsi, ὅς vulgo.
Cf. II n. 463sq. 12 ἔκαστα suppl. Wachsmuth; ὅπως ἔχει τὸ ἐπινοούμενον
Posidonius, cum repetit definitionem, apud Arium l. l. 13 ἀπαντᾶν Diels,
ἀπαρτίζεσθαι Usener. — Cf. II p. 509sq. (Chrys.) 28 ἀσώματον δέ: sententia
postulat κενόν δὲ. — Cf. II n. 503—505. 535—543. 29 κατεχομένον LD.
33 Cf. II n. 522—524.

Physica II.

De mundo. — Unum esse. — Genitum et interiturum. — Uno loco manere. — Ex 4 elementis. — Ἐκτύρωσις et παλιγγενεσία. — Mundus animal sapiens.

97 Diogenes Laërt. VII 143. ὅτι τε εἰς ἐστὶν (ὁ κόσμος) Ζήνωνος φησὶν ἐν τῷ περὶ τοῦ ὅλου. — Aëtius II 1,2 (DDG p. 327b 8) Ζήνων ἔνα εἶναι τὸν κόσμον. Theodoret. graec. aff. cur. IV 15.

Cf. II n. 530sq.

98 Aristocles (ἀπὸ τοῦ ζ' περὶ φιλοσοφίας) apud Eusebium praep. evang. XV p. 816d. (Περὶ τῆς τῶν Στωϊκῶν φιλοσοφίας ὅπως τε ὁ Ζήνων τὸν περὶ ἀρχῶν ἀπεδίδου λόγον). Στοιχεῖον εἶναι φασὶ τῶν ὄντων τὸ πῦρ, καθάπερ Ἡράκλειτος, τούτου δ' ἀρχὰς ὕλην καὶ θεόν, ὡς Πλάτων. ἀλλ' οὗτος ἄμφω σώματά φησιν εἶναι, καὶ τὸ ποιοῦν καὶ τὸ πάσχον, ἐκείνου τὸ πρῶτον ποιοῦν αἷτιον ἀσώματον εἶναι λέγοντος. ἔπειτα δὲ καὶ κατὰ τινὰς εἰμαρμένους χρόνους ἐκπύ-
ροῦσθαι τὸν σύμπαντα κόσμον, εἴτ' αὖθις πάλιν διακοσμεῖσθαι. τὸ μέντοι πρῶτον πῦρ εἶναι καθάπερ τι σπέρμα, τῶν ἀπάντων ἔχον τοὺς λόγους καὶ τὰς αἰτίας τῶν γεγονότων καὶ τῶν γιγνομένων καὶ τῶν ἐσομένων· τὴν δὲ τούτων ἐπιπλοκὴν καὶ ἀκολουθίαν εἰμαρμένην καὶ ἐπιστήμην καὶ ἀλήθειαν καὶ νόμον εἶναι τῶν ὄντων ἀδιάδραστόν τινα καὶ ἄφικτον. ταύτῃ δὲ πάντα διοικεῖσθαι τὰ κατὰ τὸν κόσμον ὑπέρευν, καθάπερ ἐν εὐνομωτάτῃ τινὶ πολιτείᾳ.

99 Stobaeus Ecl. I 19,4 p. 166,4 W. (Arii Didymi fr. phys. 23 Diels). Ζήνωνος. τῶν δ' ἐν τῷ κόσμῳ πάντων τῶν κατ' ἰδίαν ἔξιν συνεστώτων τὰ μέρη τὴν φορὰν ἔχειν εἰς τὸ τοῦ ὅλου μέσον, ὁμοίως δὲ καὶ αὐτοῦ τοῦ κόσμου· διόπερ ὁρθῶς λέγεσθαι πάντα τὰ μέρη τοῦ κόσμου ἐπὶ τὸ μέσον τοῦ κόσμου τὴν φορὰν ἔχειν, μάλιστα δὲ τὰ βάρους ἔχοντα. ταῦτόν δ' αἷτιον εἶναι καὶ τῆς τοῦ κόσμου μονῆς ἐν ἀπείρῳ κενῷ καὶ τῆς γῆς παραπλησίως ἐν τῷ κόσμῳ, περὶ τὸ τούτου κέντρον καθιδρυμένης ἰσοκρατῶς. οὐ πάντως δὲ σῶμα βάρος ἔχειν, ἀλλ' ἀβαρὴ εἶναι ἄερα καὶ πῦρ· τείνεσθαι δὲ καὶ ταῦτά πως ἐπὶ τὸ τῆς ὅλης σφαίρας τοῦ κόσμου μέσον, τὴν δὲ σύστασιν πρὸς τὴν περιφέρειαν αὐτοῦ ποιεῖσθαι· φύσει γὰρ ἀνώφοιτα ταῦτ' εἶναι διὰ τὸ μηδενὸς μετέχειν βάρους. παραπλησίως δὲ τούτοις οὐδ' αὐτόν φασὶ τὸν κόσμον βάρος ἔχειν διὰ τὸ τὴν ὅλην αὐτοῦ σύστασιν ἐκ τε τῶν βάρους

13 οὗτος] scil. Zeno.
Diels; κινεῖσθαι Meineke.

25 τῶν del. Usener.
34 ἀνώφοντα F, corr. Canter.

32 γίνεσθαι libri, corr.
— Cf. II n. 549sq.

ἐχόντων στοιχείων εἶναι καὶ ἐκ τῶν ἀβαρῶν. τὴν δ' ὅλην γῆν καθ' ἑαυτὴν μὲν ἔχειν ἀρέσκει βάρος, παρὰ δὲ τὴν θέσιν διὰ τὸ τὴν μέσῃν ἔχειν χώραν, πρὸς δὲ τὸ μέσον εἶναι τὴν φορὰν τοῖς τοιούτοις σώμασιν, ἐπὶ τοῦ τόπου τούτου μένειν.

⁵ 100 Schol. Hes. Theog. 134 Gaisf. Gr. Poet. Min. II 482. ὁ Ζήνων φησὶ τοὺς Τιτᾶνας διὰ παντὸς εἰρησθαι τὰ στοιχεῖα τοῦ κόσμου. Κοῖον γὰρ λέγει τὴν ποιότητα κατὰ τροπὴν Ἀιολικὴν τοῦ π πρὸς τὸ κ, Κρεῖον δὲ τὸ βασιλικὸν καὶ ἡγεμονικόν, Ὑπερίονα δὲ τὴν ἄνω κίνησιν ἀπὸ τοῦ ὑπεράνω ἰέναι. ἐπεὶ δὲ φύσιν ἔχει πάντα τὰ κοῦφα

¹⁰ ἀφβέμενα πίπτειν ἄνω, τὸ τοιοῦτον μέρος Ἰάπετον ἐκάλεσε.

101 Aëtius I 14, 6 (DDG p. 313b 1). Ζήνων ἔφασκε τὸ πῦρ κατ' εὐθείαν κινεῖσθαι. — idem I 12, 4 (de Stoicorum placito). καὶ τὸ μὲν περιγίον φῶς κατ' εὐθείαν, τὸ δ' αἰθέριον περιφερῶς κινεῖται.

102 Stobaeus Ecl. I 17, 3 p. 152, 19 W. (Arii Didymi fr. 38 Diels). Ζήνωνα δὲ οὕτως ἀποφαίνεσθαι διαφύσθην· τοιαύτην δὲ δεῖξει εἶναι ἐν περιόδῳ τὴν τοῦ ὅλου διακόσμησιν ἐκ τῆς οὐσίας, ὅταν ἐκ πυρὸς τροπὴ εἰς ὕδωρ δι' ἀέρος γένηται, τὸ μὲν τι ὑφίστασθαι καὶ γῆν συνίστασθαι, [καὶ] ἐκ τοῦ λοιποῦ δὲ τὸ μὲν διαμένειν ὕδωρ, ἐκ δὲ τοῦ ἀτμιζομένου ἀέρα γίνεσθαι, ἐκ τινὸς δὲ τοῦ ἀέρος πῦρ ἐξάπτεσθαι,

²⁰ τὴν δὲ [μῖξιν] κραῖσιν γίνεσθαι τῇ εἰς ἄλληλα τῶν στοιχείων μεταβολῇ, σώματος ὅλου δι' ὅλου τινὸς ἑτέρου διερχομένου.

Diog. Laërt. VII 135, 136. ἐν τε εἶναι θεὸν καὶ νοῦν καὶ εἶμαρ μένην καὶ Δία πολλαῖς τε ἑτέραις ὀνομασίαις προσονομάζεσθαι. κατ' ἀρχὰς μὲν οὖν καθ' αὐτὸν ὄντα τρέπειν τὴν πᾶσαν οὐσίαν δι' ἀέρος εἰς ὕδωρ· καὶ ὥσπερ ἐν τῇ γονῇ τὸ σπέρμα περιέχεται, οὕτω καὶ τοῦτον σπερματικὸν λόγον ὄντα τοῦ κόσμου, τοιόνδε ὑπολείπεσθαι ἐν τῷ ὑγρῷ, εὐεργὸν αὐτῷ ποιοῦντα τὴν ὕλην πρὸς τὴν τῶν ἐξῆς γένεσιν· εἴτα ἀπογεννᾶν πρῶτον τὰ τέσσαρα στοιχεῖα πῦρ, ὕδωρ, ἀέρα, γῆν. λέγει δὲ περὶ αὐτῶν Ζήνων ἐν τῷ περὶ τοῦ ὅλου. — idem VII 142.

³⁰ γίνεσθαι δὲ τὸν κόσμον ὅταν ἐκ πυρὸς ἢ οὐσίας τραπῇ δι' ἀέρος εἰς ὑγρότητα, εἴτα τὸ παχυμερὲς αὐτοῦ συστὰν ἀποτελεσθῇ γῆ, τὸ δὲ λεπτομερὲς ἐξαερωθῇ, καὶ τοῦτ' ἐπὶ πλέον λεπτυνθὲν πῦρ ἀπογεννήσῃ· εἴτα κατὰ μῖξιν ἐκ τούτων φυτὰ τε καὶ ζῷα καὶ τὰ ἄλλα γένη. περὶ

6 Non omnia elementa, sed duo tantum quae levia sunt, ignem et aërem, Zeno videtur Titanas dici voluisse. 17 ὑφίσταται FP, corr. Canter. 18 καὶ del. Heeren. 19 ἐκ τινὸς libri, λεπτυνόμενον Diels. || ἐξάπτειν libri, corr. Diels. 20 μῖξιν seclusi, μῖξιν <καὶ> κραῖσιν Diels. || γίνεσθαι—μεταβολῇ vix sana; nam κραῖσις non potest fieri τῇ εἰς ἄλληλα μεταβολῇ. Fortasse: ἐπιγίνεσθαι. 23 πολλὰς τε ἑτέρας ὀνομασίας B, πολλὰς ἑτέρας ὀνομασίας (om. τε) P. 24 πρέπειν B. 25 οὕτω δὲ BP. 26 ὑπολείπεσθαι BD. 31 ὑγρὸν PL. 32 ἐξαερωθῇ BL, ἐξαερωθῇ P, sed eq in litura trium litterarum P^a. 33 καὶ (ante ζῷα) om. BP.

δὴ οὖν τῆς γενέσεως καὶ τῆς φθορᾶς τοῦ κόσμου φησὶ Ζήνων μὲν ἐν τῷ περὶ ὅλου, κ.τ.λ.

Probus ad Verg. p. 10, 33 K. *ex his (quatuor elementis) omnia esse postea effigiata Stoici tradunt Zenon Citieus et Chrysippus Solaeus et Cleanthes Assius.* Cf. I n. 496 II n. 579sq. p. 332, 26 H.

103 Valerius Probus in Virg. Ecl. VI 31, p. 21, 14 Keil. *sunt qui singulis elementis principia adsignaverunt... Thales Milesius magister eius (scil. Anaximenis) aquam. Hanc quidem Thaletis opinionem ab Hesiodo putant manare qui dixerit: ἦτοι μὲν πρώτιστα χάος γένετ', αὐτὰρ ἔπειτα. Nam Zenon Citieus sic interpretatur, aquam χάος ap- pellatum ἀπὸ τοῦ χέεσθαι. Quamquam eandem opinionem ab Homero possumus intellegere, quod ait Ὠκεανὸν τε θεῶν γένεσιν καὶ μητέρα Τηθύν. „eadem originationis est apud Achill. Tat. Isag. in Arat. phaen. 3, 125 e. Petav.“ Wachsm. — Cornut. c. 17. ἔστι δὲ χάος μὲν τὸ πρὸ τῆς διακοσμῆσεως γενόμενον ὑγρόν, ἀπὸ τῆς χύσεως οὕτως ὠνομασμένον. Cf. II n. 437. 564.* p. 347, 8 Th-Hes.

104 Schol. Apoll. Rhod. I 498. καὶ Ζήνων δὲ τὸ παρ' Ἡσιόδου χάος ὕδωρ εἶναι φησιν, οὗ συνιζάνοντος ἰλὸν γίνεσθαι, ἧς πηγνυμένης ἡ γῆ στερεμνιοῦται. τρίτον δὲ Ἔρωτα γεγονέναι κατ' Ἡσίοδον, ἵνα τὸ πῦρ παραστήσῃ· πυρῶδέστερον γὰρ πάθος Ἔρωτος.

105 Schol. Hes. Theog. 117. Ζήνων δὲ ὁ Στωικὸς ἐκ τοῦ ὑγροῦ τὴν ὑποστάθμην γῆν γεγενῆσθαι φησιν, τρίτον δὲ Ἔρωτα γεγονέναι, ὅθεν ὁ ἐπαρόμενος ἀθετεῖται στίχος. — Cf. Diog. Laërt. VII 137. ὑποστάθμην δὲ πάντων τὴν γῆν, μέσῃν ἀπάντων οὔσαν.

106 [Philo] περὶ ἀφθαρσίας κόσμου, cc. 23, 24, p. 264, 3 Bern. p. 35, 13 Cum. Θεόφραστος μέντοι φησὶ τοὺς γένεσιν καὶ φθορᾶν τοῦ κόσμου κατηγοροῦντας ὑπὸ τεττάρων ἀπατηθῆναι τῶν μεγίστων, γῆς ἀνωμαλίας, θαλάττης ἀναχωρήσεως, ἐκάστου τῶν τοῦ ὅλου μερῶν διαλύσεως, χερσαίων φθορᾶς κατὰ γένη ζώων. κατασκευάζειν δὲ τὸ μὲν πρῶτον οὕτως· „εἰ μὴ γενέσεως ἀρχὴν ἔλαβεν ἡ γῆ, μέρος ὑπα- νεστὼς οὐδὲν ἂν ἔτι αὐτῆς ἑωρᾶτο, χθαμαλὰ δ' ἤδη τὰ ὕψη πάντ' ἐγεγένητο, καὶ οἱ γεώλοφοι πάντες ἰσόπεδοι τῇ πεδιάδι· τοιούτων γὰρ κατ' ἐκάστον ἐνιαυτὸν ὄμβρων ἐξ αἰδίου φερομένων εἰκὸς ἦν τῶν διηρομένων πρὸς ὕψος τὰ μὲν χεϊμάρροις ἀπερρῆχθαι, τὰ δ' ὑπονοστήσαντα κεχαλᾶσθαι, πάντα δὲ διὰ πάντων ἤδη λελειάνθαι· νυνὶ δὲ συνεχεῖς ἀνωμαλῖαι καὶ παμπόλλων ὁρῶν αἰ πρὸς αἰθέριον ὕψος ὑπερβολαὶ μηνύματ' ἐστὶ τοῦ τὴν γῆν μὴ αἰδίου εἶναι· πάλαι γάρ, ὥς

1 τῆς om. BP, qui τε καὶ habent. 9 Hesiod. Theog. 116. 12 II. Ξ 201. 302. 17 Hesiod. Theog. 116. 117. 120.—versus 118. 119 Zenonem aut ignorasse aut damnasse suo iure conclusit Krische. 29 κατασκευάζει libri, corr. Usener.

ἔφην, ἐν ἀπείρῳ χρόνῳ ταῖς ἐπομβρίαις ἀπὸ περάτων ἐπὶ πέρατα πᾶς
 <ἄν> λεωφόρος ἐγγένητο. πέφυκε γὰρ ἡ ὕδατος φύσις καὶ μάλιστα
 ἀφ' ὑψηλοτάτων καταράττουσα τὰ μὲν ἐξωθεῖν τῇ βίᾳ, τὰ δὲ τῷ συν-
 5 εχεῖ τῶν ψεκάδων κολάπτουσα κοιλαίνειν ὑπεργάζεσθαι τε τὴν σκλη-
 ρύγων καὶ λιθωδεστάτην ὀρυκτῆρων οὐκ ἔλαττον.“ „καὶ μὴν ἡ γε
 θάλασσα,“ φασίν, „ἤδη μεμείωται· μάρτυρες δ' αἱ νήσων εὐδοκιμώτα-
 ται Ῥόδος τε καὶ Ἀἴλος· αὐταὶ γὰρ τὸ μὲν παλαιὸν ἠφανισμέναι κατὰ
 τῆς θαλάττης ἐδεδύκεσαν ἐπικλυζόμεναι, χρόνῳ δ' ὕστερον ἐλαττου-
 μένης ἠρέμα κατ' ὀλίγον ἀνίσχουσαι διεφάνησαν, ὥς αἱ περὶ αὐτῶν
 10 ἀναγραφεῖσαι μηνύουσιν ἱστορίαι· τὴν δὲ Ἀἴλον καὶ Ἀνάφην ὠνό-
 μασαν δι' ἀμφοτέρων ὀνομάτων πιστούμενοι τὸ λεγόμενον, ἐπειδὴ γὰρ
 ἀναφανείσα δῆλος ἐγένετο, ἀδηλουμένη καὶ ἀφανὴς οὖσα τὸ πάλα.
 πρὸς δὲ τούτοις μεγάλων πελαγῶν μεγάλους κόλπους καὶ βαθεῖς ἀνα-
 ξηρανθέντας ἠπειρωθεῖσαι καὶ γεγενῆσθαι τῆς παρακειμένης χώρας
 15 μοῖραν οὐ λυπρὰν σπειρομένους καὶ φυτευομένους, οἷς σημεῖ' ἅττα
 τῆς παλαιᾶς ἐναπολελείφθαι θαλαττώσεως ψηφιδάς τε καὶ κόγχας καὶ
 ὅσα ὁμοιότροπα πρὸς αἰγιαλούς εἴωθεν ἀποβράττεσθαι. διὸ καὶ Πίν-
 δαρος ἐπὶ τῆς Ἀἴλου φησί·

Καῖρ', ὦ θεοδάτα, λιπαροπλοκάμουν

20 παίδεσσι Λατοῦς ἱμεροέστατον ἔρνος

Πόντου θύγατερ, χθονὸς εὐρείας ἀκίνητον τέρας· ἄν τε βροτοὶ

Ἀἴλον κικλήσκουσιν, μάκαρες δ' ἐν Ὀλύμπῳ τηλέφαντον κυανέας
 χθονὸς ἄστρον.

Θυγατέρα γὰρ Πόντου τὴν Ἀἴλον εἶρηκε τὸ λεχθὲν αἰνιττόμενος. εἰ
 25 δὴ μειοῦται ἡ θάλαττα, μειωθήσεται μὲν ἡ γῆ, μακραιὲς δ' ἐνιαυτῶν
 περιόδοις καὶ εἰς ἅπαν ἐκότερον στοιχεῖον ἀναλωθήσεται, δαπανηθή-
 σεται δὲ καὶ ὁ σύμπας ἄῃρ ἐκ τοῦ κατ' ὀλίγον ἐλαττούμενος, ἀποκρι-
 θήσεται δὲ τὰ πάντα εἰς μίαν οὐσίαν τὴν πυρὸς.“

πρὸς δὲ τὴν τοῦ τρίτου κεφαλαίου κατασκευὴν χρῶνται λόγῳ
 30 τοιῷδε· „φθείρεται πάντως ἐκεῖνο, οὗ πάντα τὰ μέρη φθαρτά ἐστι,
 τοῦ δὲ κόσμου πάντα τὰ μέρη φθαρτά ἐστι, φθαρτὸς ἄρα ὁ κόσμος
 ἐστίν.“ ὁ δ' ὑπερεθέμεθα νῦν ἐπισκεπτέον. ποῖον μέρος τῆς γῆς,
 ἢν ἀπὸ ταύτης ἀρξώμεθα, μείζον ἢ ἔλαττον, οὐ χρόνῳ διαλύσεται;
 λίθων οἱ κραταιότατοι ἄρ' οὐ μυδῶσι καὶ σήπονται; κατὰ τὴν ἔξωθεν
 35 ἀσθένειαν (ἡ δ' ἐστὶ πνευματικὸς τόνος, δεσμὸς οὐκ ἄρρηκτος, ἀλλὰ
 μόνον δυσδιάλυτος) θρουπτόμενοι καὶ ῥέοντες εἰς λεπτὴν τὸ πρῶτον
 ἀναλύονται κόνιν, εἴθ' ὕστερον δαπανηθέντες ἐξαναλοῦνται. τί δέ;
 εἰ μὴ πρὸς ἀνέμων ῥιπίζοιτο τὸ ὕδωρ, ἀκίνητον ἑαθὲν οὐχ ὕφ' ἡσ-

2 ἄν addidit Buecheler. 10 ἀναγραφὴν libri, corr. Turneb. 15 σημεία
 τὰ libri, corr. Bernays. 37 ἐξαναλοῦνται Bern., ἐξαναλύονται libri.

χίας νεκροῦται; μεταβάλλει γοῦν καὶ δυσωδέστατον γίνεται οἷα ψυχὴν ἀφηρημένον ζῶον. αἶ γε μὴν ἄερος φθορὰ παντὶ τῷ δῆλαι· νοσεῖν γὰρ καὶ φθίνειν καὶ τρόπον τιν' ἀποθνήσκειν πέφυκεν. ἐπεὶ τί ἂν τις, μὴ στοχαζόμενος ὀνομάτων εὐπρεπείας ἀλλὰ τάληθοῦς, εἴποι λοιμὸν εἶναι πλὴν ἄερος θάνατον τὸ οἰκτεῖον πάθος ἀναχέοντος ἐπὶ φθορᾷ⁵ πάντων ὅσα ψυχῆς μεμοίραται; τί χρὴ μακρογορεῖν περὶ πυρός; ἀτροφησαν γὰρ αὐτίκα σβέννυνται χωλόν, ἥ φασιν οἱ ποιηταί, γεγονὸς ἐξ ἑαυτοῦ. διὸ σκηριπτόμενον ὀρθοῦται κατὰ τὴν τῆς ἀναφθείσης ὕλης νομὴν, ἐξαναλωθείσης δ' ἀφανίζεται. τὸ παραπλήσιον μέντοι καὶ τοὺς **106a** κατὰ τὴν Ἰνδικὴν δράκοντάς φασι πάσχειν. ἀνέρποντας γὰρ ἐπὶ τὰ 10 μέγιστα τῶν ζῴων ἐλέφαντας περὶ νῶτα καὶ νηδὺν ἅπασαν εἰλεῖσθαι, φλέβα δ' ἦν ἂν τύχῃ διελόντας ἐμπίνειν τοῦ αἵματος, ἀπλήστως ἐπισπόμενους βιαίῳ πνεύματι καὶ συντόνῳ ῥοίῳ. μέχοι μὲν οὖν τινος ἐξαναλουμένους ἐκείνους ἀντέχειν ὑπ' ἀμηχανίας ἀνασκιρτῶντας καὶ τῇ προνομίᾳ τὴν πλευρὰν τύποντας ὡς καθιζομένους τῶν δρακόν-¹⁵ των, εἴτ' αἰετὶ κενουμένου τοῦ ζωτικοῦ πηδᾶν μὲν μηκέτι δύνασθαι, κρῆναι μὲν οὖν τοῦ ζῴου μικρὸν δ' ὕστερον καὶ τῶν σκελῶν ἐξασθενησάντων κατασεισθέντας ὑπὸ λιφαιμίας ἀποψύχειν· πεσόντας δὲ τοὺς αἰτίους τοῦ θανάτου συναπολλύναι τρόπῳ τοιῷδε· μηκέτ' ἔχον-²⁰ τες τροφήν οἱ δράκοντες, ὃν περιέθεσαν δεσμὸν ἐπιχειροῦσιν ἐκλύειν ἀπαλλαγὴν ἤδη ποθοῦντες, ὑπὸ δὲ τοῦ βάρους τῶν ἐλεφάντων θλιβόμενοι πιεζοῦνται καὶ πολὺ μᾶλλον ἐπειδὴν τύχῃ στέριφον <ὄν> καὶ λιθῶδες τὸ ἔδαφος· ἰλυσπώμενοι γὰρ καὶ πάντα ποιοῦντες εἰς διά-²⁵ λυσιν ὑπὸ τῆς τοῦ πίεσαντος βίας πεδηθέντες, ἑαυτοὺς πολυτρόπως ἐν ἀμηχανίᾳ καὶ ἀπόροις γυμνάσαντες ἐξασθενοῦσι καὶ καθάπερ οἱ²⁵ καταλευσθέντες ἢ τείχους αἰφνίδιον ἐπενεχθέντος προκαταληφθέντες, οὐδ' ὅσον ἀνακύψαι δυνάμενοι πνιγῇ τελευτῶσιν. εἰ δὲ τῶν μερῶν ἕκαστον τοῦ κόσμου φθορὰν ὑπομένει, δηλονότι καὶ ὁ ἐξ αὐτῶν πα-³⁰ γεῖς κόσμος ἀφθαρτος οὐκ ἔσται. τὸν δὲ τέταρτον καὶ λοιπὸν λόγον ἀκριβεστέον ὧδέ φασιν. „εἰ ὁ κόσμος αἰδῖος ἦν, ἦν ἂν καὶ τὰ³⁰ ζῶα αἰδία καὶ πολὺ γε μᾶλλον τὸ τῶν ἀνθρώπων γένος ὅσῳ καὶ τῶν ἄλλων ἄμεινον. ἀλλὰ καὶ ὀψίγονον φανῆναι τοῖς βουλομένοις ἐρευνᾶν τὰ φύσεως. εἰκὸς γάρ, μᾶλλον δ' ἀναγκαῖον ἀνθρώποις συννύαξαι τὰς τέχνας ὡς ἂν ἰσθλικάς, οὐ μόνον ὅτι λογικῇ φύσει τὸ ἐμμέ-³⁵θοδον οἰκτεῖον, ἀλλὰ καὶ ὅτι ζῆν ἄνευ τούτων οὐκ ἔστιν· ἰδωμεν οὖν τοὺς ἐκάστων χρόνους ἀλογίσαντες τῶν ἐπιτραγῶδουμένων θεοῖς μύ-⁴⁰θων *** εἰ μὴ αἰδῖος ἄνθρωπος, οὐδ' ἄλλο τι ζῶον, ὥστ' οὐδ' αἶ

2 δῆλον libri, corr. Bernays. 9 νομὴν Usener, μονήν libri. 22 ὃν add. Diels. 25 γυμνάσαντες libri, corr. Turneb. haec argumenta Zenoni tribuit Zeller, sed cf. Diels DG p. 106sq. et mea Quellenstudien zu Philo p. 41sq.

δεδεγμέναι ταῦτα χῶραι, γῇ καὶ ὕδαρ καὶ ἀήρ. ἐξ ὧν τὸ φθαρτὸν εἶναι τὸν κόσμον δῆλόν ἐστιν.“

107 Stobaeus Ecl. I 20, 1 e p. 171, 2 W. (Arii Didymi fr. phys. 36 Diels). Ζήνωνι καὶ Κλεάνθει καὶ Χρυσίππῳ ἀρέσκει τὴν οὐσίαν μεταβάλλειν οἶον εἰς σπέρμα τὸ πῦρ, καὶ πάλιν ἐκ τούτου τοιαύτην ἀποτελεῖσθαι τὴν διακόσμησιν οἷα πρότερον ἦν. — Eusebius praep. evang. XV 18, 3. ἀρέσκει γὰρ τοῖς Στωικοῖς φιλοσόφοις τὴν ὅλην οὐσίαν εἰς πῦρ μεταβάλλειν οἶον εἰς σπέρμα, καὶ πάλιν ἐκ τούτου αὐτὴν ἀποτελεῖσθαι τὴν διακόσμησιν, οἷα τὸ πρότερον ἦν. καὶ τοῦτο τὸ δόγμα τῶν ἀπὸ τῆς αἰρέσεως οἱ πρῶτοι καὶ πρεσβύτατοι προσήκοντο Ζήνων τε καὶ Κλεάνθης καὶ Χρυσίππος.

Arnob. ad nat. II 9. *qui ignem minatur mundo et venerit cum tempus arsurum, non Panaetio, Chrysippo, Zenoni (credit)?*

Cf. I n. 512 (Cleanthes) II n. 596 sq.

108 Philargyrius ad Verg. Georg. II 336. *Zenon ex hoc mundo quamvis aliqua intereant, tamen ipsum perpetuo manere, quia inhaereant ei elementa, e quibus generantur materiae: ut dixit crescere quidem, sed ad interitum non pervenire, manentibus elementis a quibus revallescat.*

109 Tatianus adv. Graec. c. 5. τὸν Ζήνονα διὰ τῆς ἐκπυρώσεως ἀποφαινόμενον ἀνίστασθαι πάλιν τοὺς αὐτοὺς ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς, λέγω δὲ Ἄνυτον καὶ Μέλητον ἐπὶ τῷ κατηγορεῖν, Βούσιριν δὲ ἐπὶ τῷ ξενοκτονεῖν καὶ Ἡρακλέα πάλιν ἐπὶ τῷ ἀθλεῖν, παραιτητέον.

Cf. Nemesius de nat. hom. c. 38. ἔσεσθαι γὰρ πάλιν Σωκράτη καὶ Πλάτωνα καὶ ἕκαστον τῶν ἀνθρώπων σὺν τοῖς αὐτοῖς καὶ φίλοις καὶ πολίταις καὶ τὰ αὐτὰ πείσεσθαι καὶ τοῖς αὐτοῖς συντεύξεσθαι καὶ τὰ αὐτὰ μεταχειριεῖσθαι καὶ πᾶσαν πόλιν καὶ κώμην καὶ ἀγρὸν ὁμοίως ἀποκαδίστασθαι. Cf. II n. 623—631.

110 Sextus adv. math. IX 107. δυνάμει δὲ τὸν αὐτὸν τῷ Ζήνωνι λόγον ἐξέθετο (scil. Plato). καὶ γὰρ οὗτος τὸ πᾶν κάλλιστον εἶναι φησιν κατὰ φύσιν ἀπειργασμένον ἔργον καὶ κατὰ τὸν εἰκότα λόγον ζῶον ἔμψυχον, νοερὸν τε καὶ λογικόν.

111 Sextus adv. math. IX 104. καὶ πάλιν ὁ Ζήνων φησὶν „[εἰ] τὸ λογικὸν τοῦ μὴ λογικοῦ κρείττον ἐστίν· οὐδὲν δέ γε κόσμον κρείττον ἐστίν· λογικὸν ἄρα ὁ κόσμος.“ καὶ ὡσαύτως ἐπὶ τοῦ νοεροῦ καὶ ἔμψυχίας μετέχοντος. „τὸ γὰρ νοερὸν τοῦ μὴ νοεροῦ καὶ <τὸ> ἔμψυχον τοῦ μὴ ἔμψυχου κρείττον ἐστίν· οὐδὲν δέ γε κόσμον κρείττον νοερός ἄρα καὶ ἔμψυχός ἐστιν ὁ κόσμος.“

17 „elementa“ hic sunt qui graece σπερματικοὶ λόγοι vocantur. 30 requiro τῶν κατὰ φύσιν. Cf. II n. 633—644. 35 τὸ add. Bk. 37 Hoc Zenonis argumentum qua ratione impugnaverit Alexinus quoque modo defensum sit a recentioribus Stoicis narrat Sextus ibid. § 108—110.

Cicero de nat. deor. II 21. *Quod ratione utitur, id melius est quam id, quod ratione non utitur. Nihil autem mundo melius: ratione igitur mundus utitur.* Cf. ib. III 22, 23.

112 Cicero de nat. deor. II 22. *Idemque similitudine, ut saepe solet, rationem conclusit hoc modo: „si ex oliva modulate canentes tibiae nascerentur, num dubitares, quin inesset in oliva tibicinii quaedam scientia? quid? si platani fidiculas ferrent numerose sonantes, idem scilicet censeris in platanis inesse musicam. Cur igitur mundus non animans sapiensque judicetur, cum ex se procreet animantes atque sapientes?“*

113 Sextus adv. math. IX 110. Ζήνων δὲ ὁ Κιτιεύς, ἀπὸ Ξενοφώντος τὴν ἀφορμὴν λαβὼν, οὕτως συνερωτᾷ· τὸ προϊέμενον σπέρμα λογικοῦ καὶ αὐτὸ λογικόν ἐστιν· ὁ δὲ κόσμος προῖεται σπέρμα λογικοῦ· λογικὸν ἄρ' ἐστὶν ὁ κόσμος. ᾧ συνεισάγεται καὶ ἡ τοῦτον ὑπαρξίς.

Cicero de nat. deor. II 22. *Nihil quod animi quodque rationis est expers, id generare ex se potest animantem compotemque rationis. Mundus autem generat animantes compotesque rationis. Animans est igitur mundus composque rationis.*

114 Cicero de nat. deor. II 22. *Idemque (Zeno) hoc modo: „Nullius sensu carentis pars aliqua potest esse sentiens. Mundi autem partes sentientes sunt: non igitur caret sensu mundus.“*

Cf. Sextus adv. math. IX 85. ἀλλὰ καὶ ἡ τὰς λογικὰς περιέχονσα φύσις πάντως ἐστὶ λογική· οὐ γὰρ οἶόν τε τὸ ὅλον τοῦ μέρους χεῖρον εἶναι.

Physica III.

De caelo et de caelestibus.

115 Achilles Tat. Isag. in Arat. 5 p. 129e. Ζήνων ὁ Κιτιεύς οὕτως αὐτὸν ὠρίσατο· „οὐρανός ἐστιν αἰθέρος τὸ ἔσχατον· ἐξ οὗ καὶ ἐν ᾧ ἐστὶ πάντα ἐμφανῶς· περιέχει γὰρ πάντα πλὴν αὐτοῦ· οὐδὲν γὰρ ἐαυτὸ περιέχει, ἀλλ' ἐτέρου ἐστὶ περιεκτικόν.“

116 Aëtius II 11,4 (DDG p. 340b 6). Ζήνων πρόρινον εἶναι τὸν οὐρανόν.

117 Diogenes Laërt. VII 153, 154. ἀστραπὴν δὲ ἕξαψιν νεφῶν παρατριβομένην ἢ ὀγγυμένην ὑπὸ πνεύματος, ὡς Ζήνων ἐν τῷ περὶ τοῦ ὅλου· βροντὴν δὲ τὸν τοῦτων ψόφον ἐκ παρατρίψεως ἢ

7 item Baiter. 14 in explicatione a recentiore Stoico adiecta haec ita variantur: ὁ δὲ γε κόσμος περιέχει σπερματικούς (Bk., σπέρματος libri) λόγους λογικῶν ζώων· λογικὸς ἄρα ἐστὶν ὁ κόσμος.

Stoicorum veterum fragm. I.

ῥήξεως· κεραυνὸν δὲ ἔξαψιν σφοδρὰν μετὰ πολλῆς βίας πίπτουσαν ἐπὶ γῆς νεφῶν παρατριβομένων ἢ ῥηγνυμένων.

Cf. Chrys. II n. 703sq.

118 Schol. Hes. Theog. 139, Gaisf. Gr. Poet. Min. II 484. Κύκλω-
5 πας. Ζήνων δὲ πάλιν φυσικωτέρως τὰς ἐγκυκλίους φορὰς εἰρησθαί
φησι· διὸ καὶ τὰ ὀνόματα τούτων ἐξέθετο Βρόντην τε καὶ Στερόπην·
Ἄργην δὲ ἐπειδὴ φασὶ τὸν ἄργητα κεραυνὸν· παῖδας δὲ φησὶν αὐτοὺς
τοῦ Οὐρανοῦ ἐπειδὴ πάντα ταῦτα τὰ πάθη περὶ τὸν οὐρανὸν εἰσι.

119 Diogenes Laërt. VII 145 sq. ἐκλείπειν δὲ τὸν μὲν ἥλιον
10 ἐπιπροσθούσης αὐτῷ σελήνης κατὰ τὸ πρὸς ἡμᾶς μέρος, ὡς Ζήνων
ἀναγράφει ἐν τῷ περὶ ὅλου. φαίνεται γὰρ ὑπερχομένη ταῖς συνό-
δοις καὶ ἀποκρύπτουσα αὐτὸν καὶ πάλιν παραλλάττουσα. γνωρίζεται δὲ
τοῦτο διὰ λεκάνης ὕδατος ἐχούσης. τὴν δὲ σελήνην ἐμπίπτουσαν εἰς
τὸ τῆς γῆς σκίασμα. ὁθεν καὶ ταῖς πανσελήνοις ἐκλείπειν μόναις,
15 καίπερ κατὰ διάμετρον ἰσταμένην κατὰ μῆνα τῷ ἡλίῳ, ὅτι κατὰ λοξοῦ
ὡς πρὸς τὸν ἥλιον κινουμένη παραλλάττει τῷ πλάτει ἢ βορειότερα ἢ
νοτιώτερα γινομένη. ὅταν μέντοι τὸ πλάτος αὐτῆς κατὰ τὸν ἡλιακὸν
καὶ τὸν διὰ μέσων γένηται, εἴτα διαμετρήσῃ τὸν ἥλιον, τότε ἐκλείπει.

Cf. Cic. de nat. deor. II 103. — De sole, luna, astris cf. II p. 650

20 — 691.

120 Stobaeus Ecl. I 25, 3 p. 213, 15 W. (Arii Didymi fr. phys. 33
Diels). Ζήνων τὸν ἥλιόν φησι καὶ τὴν σελήνην καὶ τῶν ἄλλων ἄστρον
ἐκαστον εἶναι νοερὸν καὶ φρόνιμον, πύρινον <δὲ> πυρὸς τεχνικοῦ.
δύο γὰρ γένη πυρός, τὸ μὲν ἄτεχνον καὶ μεταβάλλον εἰς ἑαυτὸ τὴν
25 τροφήν, τὸ δὲ τεχνικόν, ἀνζητικόν τε καὶ τηρητικόν, οἷον ἐν τοῖς φυ-
τοῖς ἐστὶ καὶ ζώοις, ὃ δὴ φύσις ἐστὶ καὶ ψυχὴ· τοιούτου δὴ πυρός
εἶναι τὴν τῶν ἄστρον οὐσίαν· τὸν δ' ἥλιον καὶ τὴν σελήνην δύο φο-
ρὰς φέρεσθαι, τὴν μὲν ὑπὸ τοῦ κόσμου ἀπ' ἀνατολῆς ἐπ' ἀνατολήν,
τὴν δ' ἐναντίαν τῷ κόσμῳ ζῳδίων ἐκ ζῳδίου μεταβαίνοντας. τὰς δ'
30 ἐκλείψεις τούτων γίνεσθαι διαφόρως, ἥλιόν μὲν περὶ τὰς συνόδους,
σελήνης δὲ περὶ τὰς πανσελήνοιας· γίνεσθαι δ' ἐπ' ἀμφοτέρων τὰς
ἐκλείψεις καὶ μέζους καὶ ἐλάττους.

ibid. I 26, 1 p. 219, 12 W. (Arii fr. 34 D). Ζήνων τὴν σελήνην
ἔφησεν ἄστρον νοερὸν καὶ φρόνιμον, πύρινον δὲ πυρὸς τεχνικοῦ.

35 121 Etymol. Gud. s. v. ἥλιος καὶ ὑπὸ τῶν ποιητῶν ἡέλιος, παρὰ

1 βίας καὶ BL. 2 ῥηγνυμένων ὑπὸ πνεύματος L. 11 περὶ τοῦ B
rasura post περὶ P. 12 ὑποκρύπτουσα B. 14 πανσελήνης B. || μῆνα (pro
μόναις) BP, corr. P³, μόνον L, μόναις D. 15 verba ἡλίῳ—νοτιώτερα γινο-
desunt in B. 16 βορεία /// τέρα P. 18 καὶ τὸν μέσον (om. διὰ) P. || γίνε-
ται B, idem fuit in P ante ras. 23 δὲ add. Diels. || πῦρ ὡς libri, corr. Heeren.
30 διαφορῶς libri, corr. Usener.

τὴν ἄλλα (ms. ἄλαν) ἄλιος καὶ ἥλιος. ἔστι γὰρ κατὰ Ζήνωνα τὸν Στωϊκὸν ἀναμμα νοερόν (ms. ἀναμμαν τὸν) ἐκ τοῦ θαλάσσης (ἀναθυμιάματος).

Cf. Etymol. Magnum s. v. ἥλιος — — ἢ παρὰ τὸ ἄλς ἄλός ἄλιος καὶ ἥλιος· ἀνιμᾶσθαι γὰρ φασιν οἱ φυσικοὶ τὸν ἥλιον τῆς θαλάσσης τὸ ὕδωρ· ἐκ γὰρ τῆς θαλάσσης ἀνιμᾶται τὴν ὑγρότητα· ὅθεν καὶ Ποσειδάων, παρὰ τὸ τὴν πόσιν ἀναπέμπειν τῷ δάει ἥρουν τῷ ἡλίῳ.

122 Seneca Nat. Quaest. VII 19, 1. Zenon noster in illa sententia est: congruere iudicat stellas, et radios inter se committere: hac societate luminis existere imaginem stellae longioris.

10

Physica IV.

Terrestria.

De animalibus et homine. — De ortu animalium. — De materia corporis et mentis. — De semine. — De somno. — De morbis.

123 Varro rerum rustic. lib. II 1, 3. sive enim aliquod fuit principium generandi animalium, ut putavit Thales Milesius et Zeno Citieus, sive contra principium horum existit nullum, ut credidit Pythagoras Samius et Aristoteles Stagiritae.

Cf. II n. 738sq.

124 Censorinus de die nat. IV 10. Zenon Citieus, Stoicae sectae conditor, principium humano generi ex novo mundo constitutum putavit, primosque homines ex solo, adminiculo divini ignis id est dei providentia, genitos.

125 Galenus adv. Julianum 5 Vol. XVIII A p. 269. τὸ μέντοι γε τὴν τοῦ σώματος ἡμῶν φύσιν ἦτοι γε ἐξ ἀέρος καὶ πυρὸς καὶ ὕδατος καὶ γῆς ἢ ἐξ ὑγροῦ καὶ ξηροῦ καὶ θερμοῦ καὶ ψυχροῦ συμμετρως ἀλλήλοις κεκραμένων γερονέναι διαπεφώνηται μὲν, ἀλλ' οὐκ εἰς τοσοῦτον, ὅσον αἱ Θεσσαλοῦ κοινότητες, εἴ γε καὶ Πλάτων καὶ Ζήνων, Ἀριστοτέλης τε καὶ Θεόφραστος, Εὐδήμος τε καὶ Κλεάνθης καὶ Χρύσιππος — ὁμολογοῦσιν ἀμφ' αὐτάς.

30

126 Varro de lingua lat. V 59. sive, ut Zenon Citieus, animalium semen ignis is, qui anima ac mens.

127 Rufus Ephes. de part. hom. p. 44 ed. Clinch. θερμοσίων δὲ καὶ πνεῦμα Ζήνων τὸ αὐτὸ εἶναι φησιν.

Cf. Stein Psychol. d. Stoa. I p. 58 n. 81.

35

3 ἀναθυμιάματος necessario additur. 7 Ποσειδάων scripsi, Ποσειδῶν vulg.
8 Cf. recentiorum Stoicorum inde a Chrysippo de cometis sententiam II n. 692.

128 Eusebius praep. evang. XV 20, 1 (Ar. Did. fr. phys. 39 Diels p. 470). τὸ δὲ σπέρμα φησὶν ὁ Ζήνων εἶναι, ὃ μεθίησιν ἄνθρωπος, πνεῦμα μεθ' ὕρου, ψυχῆς μέρος καὶ ἀπόσπασμα καὶ τοῦ σπέρματος τοῦ τῶν προγόνων κέρασμα καὶ μῖγμα τῶν τῆς ψυχῆς μερῶν συνελ-
 5 λυθός· ἔχον γὰρ τοὺς λόγους τῷ ὅλῳ τοὺς αὐτοὺς τοῦτο, ὅταν ἀφεθῇ εἰς τὴν μήτραν, συλληφθὲν ὑπ' ἄλλου πνεύματος, μέρους ψυχῆς τῆς τοῦ θήλεος, καὶ συμφυῆς γενόμενον κρυφθὲν τε φύει, κινούμενον καὶ ἀναρριπιζόμενον ὑπ' ἐκείνου, προσλαμβάνον αἰε[ί]ς τὸ ὕρον καὶ αὐξόμενον ἐξ αὐτοῦ. — Theodoret. gr. aff. cur. V 25. Ζήνων δὲ ὁ
 10 Κιτιεύς ὁ τῆσδε τῆς αἰρέσεως ἡγησάμενος τοιαύδε περὶ ψυχῆς δοξάζειν τοὺς οἰκείους ἐδίδαξε φοιτητάς· τὸν γὰρ τοι ἀνθρώπινον θορόν, ὕρον ὄντα καὶ μετέχοντα πνεύματος, τῆς ψυχῆς ἔφησεν εἶναι μέρος τε καὶ ἀπόσπασμα καὶ τοῦ τῶν προγόνων σπέρματος κέρασμα τε καὶ μῖγμα
 15 ἐξ ἀπάντων τῶν τῆς ψυχῆς μορίων ξυνεσθαι. — Plutarchus de cohib. ira 15 p. 462f. καίτοι καθάπερ ὁ Ζήνων ἔλεγε τὸ σπέρμα σύμμιγμα καὶ κέρασμα τῶν τῆς ψυχῆς δυνάμεων ὑπάρχειν ἀπεσπασμένον, οὕτω κ.τ.λ. — Aëtius plac. V 4, 1 (DDG p. 417). Ζήνων (τὸ σπέρμα) σῶμα· ψυχῆς γὰρ εἶναι ἀπόσπασμα. — Eadem Galen. hist. phil. 108 (DDG p. 640) Galen. ὅροι ἱατρ. 94 (XIX p. 370 K.). σπέρμα ἐστὶν ἀν-
 20 θρώπου, ὃ μεθίησιν ἄνθρωπος μεθ' ὕρου, ψυχῆς μέρος ἄρπαγμα καὶ σύμμιγμα τοῦ τῶν προγόνων γένους, οἷόν τε αὐτὸ ἦν καὶ αὐτὸ συμμιχθὲν ἀπεκρίθη. — Diogenes Laërt. VII 158. ἀνθρώπου δὲ σπέρμα, ὃ μεθίησιν ὁ ἄνθρωπος μεθ' ὕρου, συγκρίνασθαι (λέγουσιν) τοῖς τῆς ψυχῆς μέρεσι κατὰ μίγμον τοῦ τῶν προγόνων λόγον. — Cf. II
 25 n. 741—747.

129 Aëtius plac. V 5, 2 (DDG p. 418). Ζήνων (τὰς θηλείας) ὕλην μὲν ὕρον προΐεσθαι, οἷον ἀπὸ τῆς συγγυμνασίας ἰδρωτάς, οὐ μὴν σπέρμα πεπτικόν. — Galen. hist. phil. 109 (DDG p. 640) Diogenes Laërt. VII 159. τὸ δὲ τῆς θηλείας (σπέρμα) ἄγονον ἀποφαίνονται.

30 130 Cicero de divin. II 119. *contrahi autem animum Zeno et quasi labi putat atque concidere et <id> ipsum esse dormire.*

Cf. II n. 766sq.

131 Galenus methodi med. II 5 Vol. X p. 111 K. ὅτι τε γὰρ τῆς νοσώδους δυσκρασίας εἶδη πολλὰ καὶ ὅτι καθ' ἕναστος ἡ θεραπεία
 35 διάφορος οὐχ Ἰπποκράτην μόνον ἢ ἄλλους παμπόλλους ἱατρούς, ἀλλὰ

4 συνελκλυθός CFG; fortasse συνελκλυθόν. 6 μέρους scripsi, μέρος vulgo. 7 κεραισθέν τε φύει coni. Diels, κρύφα ἐπισχέει Usener. 8 εἰς del. Diels. 21 καὶ αὐτὸ] fortasse: ἀφ' οὗ τὸ. 23 συγκρίνασθαι B. 24 τοῦ... προγόνου λόγον P, τοῦ προγόνου λόγον B. 28 σπέρμα πεπτικόν GA, σπέρμα παπτικόν B, σπερμαντικὴν C. Unde scribendum: σπερματικὴν. 31 id add. Schuetz.

καὶ Πλάτωνα καὶ Ἀριστοτέλην καὶ Θεόφραστον καὶ Ζήνωνα καὶ Χρύσιππον ἅπαντας τε τοὺς ἐλλογίμους φιλοσόφους παρεχόμενοι μάρτυρας· ὅτι τε χωρὶς τοῦ τὴν φύσιν εὑρεθῆναι τοῦ σώματος ἀκριβῶς οὐχ οἶόντ' ἔστιν οὔτε περὶ νοσημάτων διαφορᾶς ἐξευρεῖν οὐδὲν οὔτε λαμάτων εὐπορῆσαι προσηκόντως, ἅπαντας πάλιν τοὺς νῦν εἰ-
ρημένους μοι φιλοσόφους τε καὶ ἰατροὺς οὐ προστάττοντας —
ἀλλ' ἀποδεικνύντας παρέξονται.

Cf. II n. 771sq.

132 Galenus adv. Iulianum 4 Vol. XVIII A p. 257. αὐται μὲν οὖν αἱ ῥήσεις τοῦ λαμπροτάτου σοφιστοῦ, Ζήνωνι καὶ Ἀριστοτέλει καὶ Πλάτωνα τοὺς μεθοδικοὺς ἰατροὺς ἔπεσθαι φάσκοντος. ἡμεῖς δ' αὖθις ἀναμνήσκωμεν αὐτόν, ὥς ἕκαστος τούτων τῶν φιλοσόφων, ἅμα πολλοῖς τοῖς μετ' αὐτόν, ἐνκρασίαν μὲν ἡγεῖται τὴν ὑγίαν εἶναι θερμοῦ καὶ ψυχροῦ καὶ ὑγροῦ καὶ ξηροῦ· νοσήματα δὲ γίνεσθαι τὰ γούνα κατὰ δίαίταν ὑπερβάλλοντος ἑκάστου τῶν εἰρημένων ἢ ἐλλείποντος·
εἶναι δὲ καὶ χυμοὺς ἐν τῷ σώματι τοὺς μὲν ὑγροὺς καὶ ξηροὺς κατὰ δύναμιν, ἐνλοὺς δὲ θερμοὺς ἢ ψυχροὺς, ἀναλογίζοντας <τοῖς> νοσήμασιν. οὕτω Πλάτων ἅμα τοῖς ὑπ' αὐτῷ πᾶσιν, οὕτως Ἀριστοτέλης ἅμα τοῖς ἐκ τοῦ Περιπάτου, οὕτω Ζήνων καὶ Χρύσιππος ἅμα τοῖς ἄλλοις Στωϊκοῖς ἐγίνωσκον. — Cf. II n. 771.

133 Censorinus de die nat. XVII 2. quare qui annos triginta saeculum putarunt multum videntur errasse. hoc enim tempus genean vocari Heraclitus auctor est, quia orbis aetatis in eo sit spatio. orbem autem vocat aetatis dum natura ab sementi humana ad sementim revertitur. hoc quidem geneas tempus alii aliter definierunt. Herodicus annos quinque et viginti scribit, Zenon triginta.

Physica V.

De anima humana. — Anima est spiritus. — Anima est corporalis. — Anima est ἀναθυμίασις. — De partibus animae. — Manet post mortem, sed non aeterna est. — De principali. —
De voce. — De sensibus.

134 Cicero Acad. post. I 39. (Zeno) statuebat ignem esse ipsam naturam quae quoique gigneret [et] mentem atque sensus. — de finibus IV 12. cum autem quaereretur res admodum difficilis, num quinta quaedam natura videretur esse, ex qua ratio et intellegentia oriretur, in

12 αὐτόν scripsi, αὐτῶν ed. 17 τοῖς addidi. 18 αὐτῷ scripsi, αὐτοῦ ed. 23 Heraclit. frg. 87. 88 Byw., B 19 p. 43 Diels. 33 quoique (vel cuique) Madvig, quidque libri. || et del. idem.

quo etiam de animis cuius generis essent quaereretur, Zeno id dixit esse ignem. — Tusc. disp. I 19. Zenoni Stoico animus ignis videtur.

135 Diogenes Laërt. 157. Ζήνων δὲ ὁ Κιτιεύς . . . πνεῦμα ἐν-
θερμον εἶναι τὴν ψυχὴν. τούτῳ γὰρ ἡμᾶς εἶναι ἐμπνόους καὶ ὑπὸ
5 τούτου κινεῖσθαι.

136 Galenus Hist. Phil. 24 Diels, p. 613, 12. τὴν δὲ οὐσίαν αὐ-
τῆς (scil. τῆς ψυχῆς) οἱ μὲν ἀσώματον ἔφασαν, ὡς Πλάτων, οἱ δὲ
σώματα κινεῖν, ὡς Ζήνων καὶ οἱ ἐξ αὐτοῦ. πνεῦμα γὰρ εἶναι ταύ-
την ὑπενόησαν καὶ οὗτοι.

10 137 Tertullianus de anima c. 5. denique Zeno „consitum spiri-
tum“ definiens animam hoc modo instruit, „quo“ inquit „digresso ani-
mal emoritur, corpus est: consito autem spiritu digresso animal emo-
ritur: ergo consitus spiritus corpus est: consitus autem spiritus anima
est: ergo corpus est anima.“ — Macrob. in Somn. Sc. I 14, 19. Zenon
15 (dixit animam) concretum corpori spiritum.

Cf. Chrysippum ap. Nemes. de nat. hom. c. 2, p. 33. ὁ θάνατος
ἐστὶ χωρισμὸς ψυχῆς ἀπὸ σώματος· οὐδὲν δὲ ἀσώματον ἀπὸ σώματος
χωρίζεται· οὐδὲ γὰρ ἐφάπτεται σώματος ἀσώματον· ἡ δὲ ψυχὴ καὶ
ἐφάπτεται καὶ χωρίζεται τοῦ σώματος. σῶμα ἔρα ἢ ψυχὴ.

20 138 Chalcidius in Tim. c. 220. Spiritum quippe animam esse
Zenon quaerit hactenus: quo recedente a corpore moritur animal, hoc
certe anima est. naturali porro spiritu recedente moritur animal: natu-
ralis igitur spiritus anima est.

139 Longinus ap. Euseb. praep. evang. XV 21, 3. Ζήνωνι μὲν
25 γὰρ καὶ Κλεάνθει νεμεσήσειέ τις ἂν δικαίως οὕτω σφόδρα ὑβριστι-
κῶς περὶ αὐτῆς (scil. ψυχῆς) διαλεχθεῖσι καὶ ταῦτόν ἑμφω τοῦ στε-
ρεοῦ σώματος εἶναι τὴν ψυχὴν ἀναθυμᾶσιν φήσασι. — Theodoret.
gr. aff. cur. V 27 (p. 129 Rae). ἑμφω γὰρ (Ζήνων καὶ Κλεάνθης)
τοῦ στερεοῦ σώματος εἶναι τὴν ψυχὴν ἀναθυμᾶσιν.

30 140 Galenus de plac. Hippocr. et Plat. II 8 (V 283 K., p. 248
ed. Iu. Mueller). εἰ δὲ γε ἔποιτο (Διογένης ὁ Βαβυλώνιος) Κλεάνθει
καὶ Χρυσίππῳ καὶ Ζήνωνι τρέφεσθαι μὲν ἐξ αἵματος φήσαντι τὴν
ψυχὴν, οὐσίαν δ' αὐτῆς ὑπάρχειν τὸ πνεῦμα etc.

8 σώματα κινεῖν A, σῶμα συγκινοῦν B, corpus simul secum movens N, for-
tasse οἱ δὲ <σῶμα, διὰ τὸ> σώματα κινεῖν. 11 H. Gomperz Tertullianea
(Vindob. 1895) p. 62 ita hunc syllogismum restituit: „Quo digresso animal emo-
ritur, anima est: consito autem spiritu digresso animal emoritur: ergo consitus
spiritus anima est. Consitus autem spiritus corpus est: ergo corpus est anima.“
Cf. n. 138. Mihi etiam formam syllogismi apud Tertullianum traditam defendi
posse persuasum est. Nam verba „consitum spiritum definiens animam“ funda-
mentum indicant, cui Zeno hunc syllogismum superstruxit. 26 αἵματος coni.
Stein Psychol. d. Stoa I p. 107; sed de sanguine non dixisset: τοῦ στερεοῦ.

141 Eusebius praep. evang. XV 20, 2 (Ar. Did. fr. phys. 39, Diels p. 470). περί δὲ ψυχῆς Κλεάνθης μὲν τὰ Ζήνωνος δόγματα παρατιθέμενος πρὸς σύγκρισιν τὴν πρὸς τοὺς ἄλλους φυσικοὺς φησιν, ὅτι Ζήνων τὴν ψυχὴν λέγει αἰσθητικὴν ἀναθυμίασιν, καθάπερ Ἡράκλειτος. βουλόμενος γὰρ ἐμφανίσαι, ὅτι αἱ ψυχαὶ ἀναθυμιώμεναι νοεραὶ αἰεὶ γίνονται, εἰκασεν αὐτὰς τοῖς ποταμοῖς λέγων οὕτως „ποταμοῖσι τοῖσιν αὐτοῖσιν ἐμβαλνουσιν ἕτερα καὶ ἕτερα ὕδατα ἐπιρρεῖ.“ καὶ ψυχαὶ δὲ ἀπὸ τῶν ὕγρων ἀναθυμιῶνται. ἀναθυμίασιν μὲν οὖν ὁμοίως τῷ Ἡρακλείτῳ τὴν ψυχὴν ἀποφαίνει Ζήνων, αἰσθητικὴν δὲ αὐτὴν εἶναι διὰ τοῦτο λέγει, ὅτι τυποῦσθαι τε δύναται [τὸ μέγεθος] 5 τὸ μέρος τὸ ἡγούμενον αὐτῆς ἀπὸ τῶν ὕγρων καὶ ὑπαρχόντων διὰ τῶν αἰσθητηρίων καὶ παραδέχεσθαι τὰς τυπώσεις· ταῦτα γὰρ ἴδια ψυχῆς ἐστίν.

142 Jamblichus de anima ap. Stob. Ecl. I 49, 33 p. 367, 18 W. ἀλλὰ μὴν οἱ γε ἀπὸ Χρυσίππου καὶ Ζήνωνος φιλόσοφοι καὶ πάντες 15 ὅσοι σῶμα τὴν ψυχὴν νοοῦσι τὰς μὲν δυνάμεις ὡς ἐν τῷ ὑποκειμένῳ ποιότητος συμβιβάζουσι, τὴν δὲ ψυχὴν ὡς οὐσίαν προὑποκειμένην ταῖς δυνάμεσι τιθέασιν, ἐκ δ' ἀμφοτέρων τούτων σύνθετον φύσιν ἐξ ἀνομῶν συνάγουσιν.

143 Nemesius de nat. hom. p. 96. Ζήνων δὲ ὁ Στωικὸς ὅκτα- 20 μερῇ φησιν εἶναι τὴν ψυχὴν, διαιρῶν αὐτὴν εἰς τε τὸ ἡγεμονικὸν καὶ εἰς τὰς πέντε αἰσθήσεις καὶ εἰς τὸ φωνητικὸν καὶ τὸ σπερματικόν. — Jamblichus de anima ap. Stob. Ecl. I 49, 34 p. 369, 6 W. οἱ ἀπὸ Ζήνωνος ὅκταμερῇ τὴν ψυχὴν διαδοξάζουσι περὶ τὰς δυνάμεις εἶναι πλείονας, ὥσπερ ἐν τῷ ἡγεμονικῷ, ἐνυπαρχουσὼν φαντασίας, συγκατα- 25 θέσεως, ὁμοῦς, λόγου.

144 Tertullianus de anima c. 14. dividitur autem in partes nunc in duas a Platone, nunc in tres a Zenone.

145 Themistius de anima f. 68 II p. 30, 17 Spengel. οὐδὲ γὰρ οἱ πνεῦμα τὴν ψυχὴν λέγοντες καὶ τὴν κίνησιν αὐτῇ τὴν κατὰ τόπον 30 διδόντες ἐξελθοῦσαν εἰσιεῖναι πάλιν συγχωρήσειαν ἄν. κακῶς οὖν, ὧ βέλτιστε — — εἰ γὰρ ὡς σῶμα ἔξεισιν ἐκ τοῦ σώματος, διὰ τί καὶ οὐκ εἰσεῖσι πάλιν; — — ἀλλ' ὅμως Ζήνωνι μὲν ὑπολείπεται τις

4 αἰσθησιν ἢ ἀναθυμίασιν libri, corr. Wellmann. 6 ἕτεροι αἰεὶ expectat Diels, sed confert Sext. VII 129. 8 Heracliti fr. 42 Byw.; verba καὶ ψυχαὶ — ἀναθυμιῶνται Zenoni tribuit Byw., mihi videntur alterum Heracliti fragmentum, quod cum priore non cohaereat. 10 τε] γε libri, corr. Diels. || τὸ μέγεθος ut var. lect. secluserit Vigerus. 18 προτιθέασιν libri, corr. Wachsm. 24 verba διαδοξάζουσι — πλείονας corrupta, vel lacunosa; videtur Jamblichus dixisse plures esse δυνάμεις quam μέρη; nam unum μέρος, τὸ ἡγεμονικόν, plures habet facultates. E. gr. τὴν ψυχὴν <εἰ>να<ι> δοξάζουσι· περὶ <δὲ τινα μέρος> τὰς etc. 28 ne credamus Tertulliano, facit Nemesius cf. fr. 143.

ἀπολογία, κεκρᾶσθαι ὅλην δι' ὅλου τοῦ σώματος φάσκοντι τὴν ψυχὴν καὶ τὴν ἔξοδον αὐτῆς ἄνευ φθορᾶς τοῦ συγκροτήματος μὴ ποιοῦντι.

146 Eriphanius adv. haeres. III 2, 9 (DDG p. 592, 21). Ζήνων ὁ Κιτιεὺς ὁ Στωικὸς ἔφη μὴ δεῖν θεοῖς οἰκοδομεῖν ἱερά, ἀλλ' ἔχειν τὸ θεῖον ἐν μόνῳ τῷ νῷ, μᾶλλον δὲ θεὸν ἡγεῖσθαι τὸν νοῦν. ἔστι γὰρ ἀθάνατος. — id. 26. ἔλεγε δὲ καὶ μετὰ χωρισμὸν τοῦ σώματος * * * καὶ ἐκάλει τὴν ψυχὴν πολυχρόνιον πνεῦμα, οὐ μὴν δὲ ἄφθαρτον δι' ὅλου ἔλεγεν αὐτὴν εἶναι. ἐκδαπανᾶται γὰρ ὑπὸ τοῦ πολλοῦ χρόνου εἰς τὸ ἀφανές, ὥς φησι.

10 Augustinus contra Acad. III 17, 38. *quamobrem cum Zeno sua quadam de mundo et maxime de anima, propter quam vera philosophia vigilat, sententia delectaretur, dicens eam esse mortalem, nec quidquam esse praeter hunc sensibilem mundum, nihilque in eo agi nisi corpore; nam et deum ipsum ignem putabat etc.*

15 147 Lactantius inst. div. VII 7, 20. *Esse inferos Zenon Stoicus docuit et sedes piorum ab impiis esse discretas: et illos quidem quietas et delectabiles incolere regiones, hos vero luere poenas in tenebrosis locis atque in caeni voraginibus horrendis.*

Cf. Tertull. de anima c. 54. *quos quidem miror quod prudentes*
20 *animas circa terram prosternant, cum illas a sapientibus multo superioribus erudiri adfirment. ubi erit scholae regio in tanta distantia diversiorum? qua ratione discipulae ad magistros conventabunt, tanto discrimine invicem absentes? quid autem illis postremae eruditionis usus ac fructus iam iam conflagratione perituris? reliquas animas ad inferos*
25 *deiciunt.*

148 Galenus de Hipp. et Plat. plac. II 5 (V p. 241 K, p. 201 ed. Iu. Mueller). ὁ θανατούμενος ὑπὸ τῶν Στωικῶν λόγος ὁ Ζήνωνος . . . ἔχει γὰρ ὧδε. „φωνὴ διὰ φάρυγγος χωρεῖ. εἰ δὲ ἦν ἀπὸ τοῦ ἐγκεφάλου χωροῦσα, οὐκ ἂν διὰ φάρυγγος ἐχώρει. ὅθεν δὲ λόγος,
30 καὶ φωνὴ ἐκεῖθεν χωρεῖ. λόγος δὲ ἀπὸ διανοίας χωρεῖ, ὥστ' οὐκ ἐν τῷ ἐγκεφάλῳ ἐστὶν ἡ διάνοια.“

149 Schol. ad Plat. Alcib. I p. 121 E. δις ἐπὶ τὰ ἐτῶν] τότε γὰρ ὁ τέλειος ἐν ἡμῖν ἀποφαίνεται λόγος, ὥς Ἀριστοτέλης καὶ Ζήνων καὶ Ἀλκμαίων ὁ Πυθαγόρειός φασιν. — Jambl. de anima ap. Stob.
35 Ecl. I 48, 8 p. 317, 21 W. πάλιν τολύνη περὶ τοῦ νοῦ καὶ πασῶν τῶν κρείττωνων δυνάμεων τῆς ψυχῆς οἱ μὲν Στωικοὶ λέγουσι μὴ εὐθὺς ἐμφύεσθαι τὸν λόγον, ὕστερον δὲ συναθροίξεσθαι ἀπὸ τῶν αἰσθησέων

6 χρόνον τινὰ διαμέρειν vel similia excidisse vidit Diels. 19 prudentes scripsi, imprudentes vulgo. 30 λόγος et φωνή locos inter se mutare non opus est. — Cf. Galen. ibid. p. 204. 205 (huius operis II n. 894).

καὶ φαντασιῶν περὶ δεκατέσσαρα ἔτη. — Cf. Aëtius IV 11, 4 (DDG p. 400). ὁ δὲ λόγος καθ' ὃν προσαγορευόμεθα λογικοὶ ἐκ τῶν προλήψεων συμπληροῦσθαι λέγεται κατὰ τὴν πρώτην ἑβδομάδα.

Cf. etiam Diog. Babyl. frg. 17 (Vol. III p. 212).

150 Aëtius IV 21, 4 p. 411 Diels. τὸ δὲ φωνᾶεν ὑπὸ τοῦ Ζή-
νωνος εἰρημένον, ὃ καὶ φωνὴν καλοῦσιν, ἔστι πνεῦμα διατεῖνον ἀπὸ
τοῦ ἡγεμονικοῦ μέχρι φάρυγγος καὶ γλῶττης καὶ τῶν οἰκείων ὀργάνων.

151 Galenus de Hipp. et Plat. plac. II 5 (V p. 247 K., p. 208
ed. Iv. Mueller). καὶ τοῦτο βούλεται γε Ζήνων καὶ Χρύσιππος ἅμα
τῷ σφετέρῳ χορῷ παντί, διαδίδοσθαι τὴν ἐκ τοῦ προσπεσόντος ἔξωθεν
ἐγγενομένην τῷ μορίῳ κίνησιν εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς ψυχῆς, ἵν' αἰσθηταὶ
τὸ ζῶον.

Physica VI.

Theologia.

Esse deos. — Summus deus (aether). — Unus deus et tamen
multi. — Φύσις, πρόνοια. — Μαρτυκὴ. — Εἰμαρμένη.

152 Sextus adv. math. IX 133. Ζήνων δὲ καὶ τοιοῦτον ἡρώτα
λόγον· „τοὺς θεοὺς εὐλόγως ἂν τις τιμῇ. τοὺς δὲ μὴ ὄντας οὐκ
ἂν τις εὐλόγως τιμῇ· εἰσὶν ἄρα θεοί.“

Cf. Diogen. Babyl. fr. 32 (Vol. III p. 216) Zenonem ab adver-
sariis defendentis.

153 Hippolytus Philosoph. 21, 1 (DDG p. 571). Χρύσιππος καὶ
Ζήνων, οἱ ὑπέθεντο καὶ αὐτοὶ ἀρχὴν μὲν θεὸν τῶν πάντων, σῶμα
ὄντα τὸ καθαρώτατον, διὰ πάντων δὲ διήκειν τὴν πρόνοιαν αὐτοῦ. —
Galen. Hist. Philos. 16 (DDG p. 608). Πλάτων μὲν οὖν καὶ Ζήνων
ὁ Στωικὸς περὶ τῆς οὐσίας τοῦ θεοῦ διεληλυθότες οὐχ ὁμοίως περὶ
ταύτης διανοήθησαν, ἀλλ' ὁ μὲν Πλάτων θεὸν ἀσώματον, Ζήνων δὲ
σῶμα, περὶ <τῆς> μορφῆς μὴδὲν εἰρηκότες.

154 Cicero de nat. deor. I 36. *hic idem* (scil. Zeno) *alio loco*
aethera deum dicit. — Tertullian. adv. Marcion. I 13. *deos promuntia-*
verunt . . . ut Zeno aerem et aetherem. — Minuc. Fel. 19, 10. *aethera*
interdium omnium esse principium. — Cicero Acad. pr. II 126. *Zenoni*
et reliquis fere Stoicis aether videtur summus deus, mente praeditus, qua
omnia regantur.

11 ἐγγενομένην MA, ἐγγινομένην L. 26 οὐχ ὁμοίως B, οὐ κόσμον A.
28 περὶ δὲ μορφῆς A, περὶ μορφῆς δὲ B, corr. Diels.

155 Tertullianus ad nat. II 4. *ecce enim Zeno quoque materiam mundialem a deo separat et cum per illam tamquam mel per favos transisse dicit.* — idem adv. Hermog. 44. *Stoici enim volunt deum sic per materiam decucurrisse quomodo mel per favos.*

5 156 Tertullianus de praes. cup. 7. *et ubi materia cum deo exaequatur, Zenonis disciplina est.*

157 Aëtius I 7, 23 (DDG p. 303, 11). *Ζήνων ὁ Στωικός νοῦν κόσμον πύρινον (scil. θεὸν ἀπεφώνετο).*

Augustinus adv. Acad. III 17, 38. *nam et deum ipsum ignem pu-*
10 *tavit (Zeno).*

158 Themistius de an. II p. 64, 25 ed. Speng. *τάχα δὲ καὶ τοῖς ἀπὸ Ζήνωνος σύμφωνος ἡ δόξα, διὰ πάσης οὐσίας πεφοιτηκέναι τὸν θεὸν τιθεμένοις καὶ ποῦ μὲν εἶναι νοῦν, ποῦ δὲ ψυχὴν, ποῦ δὲ φύσιν, ποῦ δὲ ἔξιν.*

15 159 Tatianus ad Graec. c. 3 p. 143 C. *καὶ ὁ θεὸς ἀποδειχθήσεται κακῶν κατ' αὐτὸν (scil. Ζήωνα) ποιητῆς, ἐν ἀμάραις τε καὶ σκώληξι καὶ ἀρρητουργοῖς καταγινόμενος.*

Cf. Clemens Alex. Protrept. p. 58 Potteρουδὲ μὴν τοὺς ἀπὸ τῆς Στοᾶς παρελεύσομαι διὰ πάσης ὕλης καὶ διὰ τῆς ἀτιμοτάτης τὸ θεῖον διή-
20 *κειν λέγοντας· οἱ κατασχύνουσιν ἀτεχνῶς τὴν φιλοσοφίαν.* — Sextus Pyrrh. hyotyp. III 218. *Στωικοὶ δὲ πνεῦμα διῆκον καὶ διὰ τῶν εἰ-δεχθῶν.*

160 Lactantius de vera sap. c. 9. *Zeno rerum naturae dispositorem atque artificem universitatis λόγον praedicat, quem et fatum et*
25 *necessitatem rerum et deum et animum Iovis nuncupat.* — id. Inst. div. IV 9. — Tertull. Apol. 21. *Apud vestros quoque sapientes λόγον, id est sermonem atque rationem, constat artificem videri universitatis. Hunc enim Zeno determinat factitorem, qui cuncta in dispositione formaverit, eundem et fatum vocari et deum et animum Iovis et necessitatem*
30 *omnium rerum.* — Minuc. Fel. 19, 10. *rationem deum vocat Zeno.*

161 Cicero de nat. deor. I 36. *rationem quandam per omnem naturam rerum pertinentem vi divina esse affectam putat.*

Cf. Epiphan. adv. Haeres. III 36 (DDG p. 592). *ἔλεγε δὲ πάντα διήκειν τὸ θεῖον.*

35 162 Cicero de nat. deor. I 36. *Zeno naturalem legem divinam esse censet eamque vim obtinere recta imperantem prohibentemque contraria.* — Lactant. inst. div. I 5. *Item Zeno (deum nuncupat) divinam naturalemque legem.* — Minuc. Fel. Octav. 19, 10. *Zeno naturalem legem atque divinam ... omnium esse principium.*

8 κόσμον A, corr. Kische. 31 omnem Glogaviensis, omnium ABHV.
32 vi Manutius, ut ABVH.

Cf. Diogenes Laërt. VII 88. ὁ νόμος ὁ κοινός, ὅσπερ ἐστὶν ὁ ὁρθὸς λόγος, διὰ πάντων ἐρχόμενος, ὁ αὐτὸς ὢν τῷ Διὶ, καθηγεμόνι τούτῳ τῆς τῶν ὄντων διοικήσεως ὄντι.

Schol. Lucan. II 9. *hoc secundum Stoicos dicit, qui adfirmant mundum prudentia ac lege firmatum, ipsumque deum esse sibi legem.* 5

163 Diogenes Laërt. VII 148. οὐσίαν δὲ θεοῦ Ζήνων μὲν φησι τὸν ὅλον κόσμον καὶ τὸν οὐρανόν.

164 Lactantius de ira Dei c. 11. *Antisthenes ... unum esse naturalem Deum dixit, quamvis gentes et urbes suos habeant populares. Eadem fere Zeno cum suis Stoicis.* 10

Philodemus περὶ εὐσεβ. p. 84 Gomp. πάντες οὖν οἱ ἀπὸ Ζήνωνος, εἰ καὶ ἀπέλειπον τὸ δαιμόνιον ... εἶνα θεὸν λέγουσιν εἶναι.

165 Cicero de nat. deor. I 36. *idem (Zeno) astris hoc idem (i. e. vim divinam) tribuit, tum annis, mensibus, annorumque mutationibus.*

166 Cicero de nat. deor. II 63. *Alia quoque ex ratione et quidem physica magna fluxit multitudo deorum, qui induti specie humana fabulas poetis suppeditaverunt, hominum autem vitam superstitione omni refenserunt. Atque hic locus a Zenone tractatus, post a Cleanthe et Chrysippo pluribus verbis explicatus est.* 15

167 Cicero de nat. deor. I 36. *Cum vero Hesiodi Theogoniam interpretatur, tollit omnino usitatas perceptasque cognitiones deorum; neque enim Iovem neque Iunonem neque Vestam neque quemquam, qui ita appelletur, in deorum habet numero, sed rebus inanimis atque mutis per quandam significationem haec docet tributa nomina.* 20

168 Philodemus περὶ εὐσεβείας cp. 8 (DDG 542b). — — τὴν 25 Ἀφροδείτην, (δ)ύναμιν οὖσαν συνα(κ)τικὴν οἰκ(ε)λῶς τῶν μερῶ(ν) πρὸς ἄλληλα καὶ ἐκ . . . ὧν τὴν δ' ἀνα . . . ν η . . . ον καὶ κν η περίοδον

169 Minucius Felix Octav. 19, 10. *Idem (Zeno) interpretando Iunonem aera, Iovem caelum, Neptunum mare, ignem esse Vulcanum, et ceteros similiter vulgi deos elementa esse monstrando, publicum arguit graviter et revincit errorem.* 30

170 Philodemus περὶ εὐσεβ. col. 8. τ(οὺ)ς δὲ ὁρθοὺς (λόγ)ους καὶ σπουδαίας διαθέσεις Διοσκούρους.

1 ὅπερ BPLD. 2 ὦν] ἐν BPLD. || δις B διτ, ἱ in lit. P^s. 6 θνοίαν P, corr. P¹. 16 inducti ABHV. 20 Theogoniam id est originem deorum ABHV. 23 appelletur ABEP, appellatur H. 26 locum ad Zenonem probabiliter rettulit Diels l. 1.; Venerem ipse induxi. || συνακτικὴν dedi, συναπτικὴν vulgo. 27 fortasse: καὶ ἐκτικὴν. 28 τὴν δ' ἀνατολὴν ἡλίον καὶ κν(κλησιν) ἢ περίοδον Diels. 33 ad Zenonem hoc frustulum esse referendum ex loco quem inter Philodemi fragmenta obtinet suspicatus est Diels Dox. p. 542. 543.

171 Cicero de nat. deor. II 57. Zeno igitur naturam ita definit, ut eam dicat ignem esse artificiosum ad gignendum progredientem via. Censet enim artis maxime proprium esse creare et gignere, quodque in operibus nostrarum artium manus efficiat, id multo artificiosius naturam
 5 efficere, id est, ut dixi, ignem artificiosum, magistrum artium reliquarum. — Acad. post. I 39. Zeno statuebat ignem esse ipsam naturam. — de nat. deor. III 27. naturae artificiose ambulantis, ut ait Zeno. — Tertull. ad. nat. II 2. cuius (ignis) instar vult esse naturam Zeno.

Diogenes Laërt. VII 156. τὴν μὲν φύσιν εἶναι πῦρ τεχνικὸν ὁδῶ
 10 βαδίζον εἰς γένεσιν.

172 Cicero de nat. deor. II 58. Atque hac quidem ratione omnis natura artificiosa est, quod habet quasi viam quandam et sectam, quam sequatur. Ipsius vero mundi, qui omnia complexu suo coerct et continet, natura non artificiosa solum, sed plane artifex ab eodem Zenone
 15 dicitur, consultrix et provida utilitatum opportunitatumque omnium. Atque ut ceterae naturae suis seminibus quaeque gignuntur, augescunt, continentur, sic natura mundi omnis motus habet voluntarios conatusque et adpetitiones, quas ὁρμῆς Graeci vocant, et his consentaneas actiones sic adhibet, ut nosmet ipsi, qui animis movemur et sensibus. Talis igitur
 20 mens mundi cum sit ob eamque causam vel prudentia vel providentia appellari recte possit (Graece enim πρόνοια dicitur), haec potissimum providet et in his maxime est occupata, primum ut mundus quam aptissimus sit ad permanendum, deinde ut nulla re egeat, maxime autem ut in eo eximia pulchritudo sit atque omnis ornatus.

25 173 Cicero de divin. I 6. Sed cum Stoici omnia fere illa (scil. divinationis genera) defenderent, quod et Zeno in suis commentariis quasi semina quaedam sparsisset etc.

174 Diogenes Laërt. VII 149. καὶ μὴν καὶ μαντικὴν ὑφεστάναι πᾶσάν φασιν, εἰ καὶ πρόνοιαν εἶναι καὶ αὐτὴν καὶ τέχνην ἀποφαί-
 30 νοῦσι διὰ τινὰς ἐκβάσεις, ὥς φησι Ζήνων.

175 Diogenes Laërt. VII 149. καθ' εἰμαρμένην δέ φασι τὰ πάντα γίγνεσθαι Χρύσιππος . . . καὶ Ποσειδώνιος . . . καὶ Ζήνων — — (ἔστι δὲ εἰμαρμένη αἰτία τῶν ὄντων εἰρομένη ἢ λόγος καθ' ὃν ὁ κόσμος διεξάγεται).

35 176 Aëtius I 27, 5 (DDG p. 322b 9). Ζήνων ὁ Στωικὸς ἐν τῷ περὶ φύσεως (τὴν εἰμαρμένην) δύνανται κινητικὴν τῆς ὕλης κατὰ ταῦτα καὶ ὡσανύτως, ἥντινα μὴ διαφέρειν πρόνοιαν καὶ φύσιν καλεῖν. — Theodoret. Graec. Aff. Cur. VI 14 p. 153 Ra. Ζήνων δὲ ὁ Κιτιεὺς

29 φασὶ πᾶσαν (hoc ord.) BP. || εἰ B, ἡ PLD.
 33 ὄντων D, νόμων BPL. || εἰρομένη P ante ras.

30 ἐκβάσεις P, corr. P¹.

δύναμιν κέκληκε τὴν εἰμαρμένην κινητικὴν τῆς ὕλης· τὴν δὲ αὐτὴν καὶ πρόνοιαν καὶ φύσιν ὠνόμασεν.

Cf. II n. 975.

177 Epiphanius adv. haeres. III 2, 9 (III 36) Diels p. 592. τὰς δὲ αἰτίας τῶν πραγμάτων πῇ μὲν ἐφ' ἡμῖν, πῇ δὲ οὐκ ἐφ' ἡμῖν, τουτ' ἐστὶ τὰ μὲν τῶν πραγμάτων ἐφ' ἡμῖν, τὰ δὲ οὐκ ἐφ' ἡμῖν.

C. Ethica.

178 Diogenes Laërt. VII 84. τὸ δὲ ἠθικὸν μέρος τῆς φιλοσοφίας διαιροῦσιν εἰς τε τὸν περὶ ὁρμῆς καὶ εἰς τὸν περὶ ἀγαθῶν καὶ κακῶν τόπον καὶ εἰς τὸν περὶ παθῶν καὶ περὶ ἀρετῆς καὶ περὶ τέλους περὶ 10 τε τῆς πρώτης ἀξίας καὶ τῶν πράξεων καὶ περὶ τῶν καθηκόντων προτροπῶν τε καὶ ἀποτροπῶν [καὶ] οὕτω δ' ὑποδιαίρουσιν οἱ περὶ Χρύσιππον κ.τ.λ. ὁ μὲν γὰρ Κιτιεὺς Ζήνων καὶ ὁ Κλεάνθης ὡς ἂν ἀρχαιότεροι ἀφελέστερον περὶ τῶν πραγμάτων διέλαβον.

I. De fine bonorum.

15

(Vol. III p. 3sq.)

Explicatur finis bonorum n. 179—184. — Nihil malum nisi quod turpe n. 185. — Virtutem propter se ipsam expeti n. 186. —

Virtutem sufficere ad vitam beatam n. 187—189.

179 Diogenes Laërt. VII 87. διόπερ πρώτος ὁ Ζήνων ἐν τῷ 20 περὶ ἀνθρώπου φύσεως τέλος εἶπε τὸ ὁμολογουμένως τῇ φύσει ζῆν, ὅπερ ἐστὶ κατ' ἀρετὴν ζῆν· ἄγει γὰρ πρὸς ταύτην ἡμᾶς ἡ φύσις. — Stobaeus Ecl. II p. 75, 11 W. τὸ δὲ τέλος ὁ μὲν Ζήνων οὕτως ἀπέδωκε „τὸ ὁμολογουμένως ζῆν“· τοῦτο δ' ἐστὶ κατ' ἓνα λόγον καὶ σύμφωνον ζῆν, ὡς τῶν μαχομένων ζώντων κακοδαιμονούντων. 25

Cic. de fin. IV 14. hunc ipsum Zenonis aiunt esse finem, declarantem illud, quod a te dictum est, convenienter naturae vivere. — ibid. III 21. summum . . . bonum, quod cum positum sit in eo, quod ὁμολογίαν Stoici, nos appellemus convenientiam, etc. — Lactant. inst. div. III 7. Zenonis (summum bonum) cum natura congruenter vivere. — id. III 8. 30 audiamus igitur Zenonem; nam is interdum virtutem somniat. Summum, inquit, est bonum cum natura consentaneum vivere.

Philo quod omnis probus liber Vol. II p. 470, 27 Mang. πρὸς τέλος αἰσιον οὐ Ζηνώνειον μάλλον ἢ τυθόχρηστον ἀφίξονται τὸ ἀκολούθως τῇ φύσει ζῆν.

4 dubiae fidei testimonium.

10 τόπων B¹.

12 καὶ om. BPL.

180 Clemens Alex. Strom. II 21 p. 496 P. πάλιν δ' αὖ Ζήνων μὲν ὁ Στωϊκὸς τέλος ἡγεῖται τὸ κατ' ἀρετὴν ζῆν.

181 Cicero Acad. Pr. II 131. *Honeste autem vivere, quod ducatur a conciliatione naturae, Zeno statuit finem esse bonorum, qui inventor et princeps Stoicorum fuit.*

182 Arrianus Epict. diss. I 20, 14. καίτοι αὐτὸς μὲν ὁ προηγούμενος λόγος τῶν φιλοσόφων λίαν ἐστὶν ὀλίγος. εἰ θέλεις γινῶναι, ἀνέγνωθι τὰ Ζήνωνος, καὶ ὕψει· τί γὰρ ἔχει μακρὸν εἰπεῖν ὅτι τέλος ἐστὶ τὸ ἐπεσθαι θεοῖς, οὐσία δ' ἀγαθοῦ χρηστὸς οἷα δεῖ φαντασιῶν; 10 λέγε „τί οὖν ἐστὶ θεὸς καὶ τί φαντασία, καὶ τί ἐστὶ φύσις ἢ ἐπὶ μέρους καὶ τί ἐστὶ φύσις ἢ τῶν ὅλων“; ἤδη μακρόν.

183 Plutarchus de comm. not. 23, 1 p. 1069f. οὐχὶ καὶ Ζήνων τοῦτοις (scil. Peripateticis) ἠκολούθησεν ὑποτιθεμένοις στοιχεῖα τῆς εὐδαιμονίας τὴν φύσιν καὶ τὸ κατὰ φύσιν;

15 184 Stobaeus Ecl. II p. 77, 20 W. τὴν δὲ εὐδαιμονίαν ὁ Ζήνων ὠρίσατο τὸν τρόπον τοῦτον· εὐδαιμονία δ' ἐστὶν εὐροια βίον. — Sextus adv. math. XI 30. εὐδαιμονία δὲ ἐστὶν, ὥς οἱ τε περὶ τὸν Ζήωνα καὶ Κλεάνθην καὶ Χρύσιππον ἀπέδοσαν, εὐροια βίον. — Cf. Cleanth. n. 554. Diogenes Laërt. VII 88. M. Aurel. II 5 V 9 X 6.

20 185 Cicero Tusc. disp. II 29. *Nihil est, inquit (Zeno), malum, nisi quod turpe atque vitiosum est ... Numquam quidquam, inquit (scil. doleas necne interest), ad beate quidem vivendum, quod est in una virtute positum, sed est tamen reiciendum. Cur? Asperum est, contra naturam, difficile perpersu, triste, durum.* — ib. V 27. *si Stoicus* 25 *Zeno diceret qui, nisi quod turpe esset, nihil malum duceret.* — Cf. ib. II 15.

186 Augustinus contra Acad. III 7, 16. *clamat Zenon et tota illa porticus tumultuatur hominem natum ad nihil esse aliud quam honestatem; ipsam suo splendore ad se animos ducere, nullo prorsus com-* 30 *modo extrinsecus posito et quasi lenocinante mercede; voluptatemque illam Epicuri solis inter se pecoribus esse communem; in quorum societatem et hominem et sapientem trudere nefas esse.*

187 Diogenes Laërt. VII 127. αὐτάρχη τε εἶναι αὐτὴν (scil. τὴν ἀρετὴν) πρὸς εὐδαιμονίαν, καθά φησι Ζήνων.

35 Cic. de fin. V 79. *a Zenone hoc magnifice tamquam ex oraculo editur: „virtus ad bene vivendum se ipsa contenta est.“* — Cf. Acad. pr. II 134. 135 Paradox. II. August. de trin. XIII 5, 8. *diximus ibi quosque posuisse beatam vitam, quod eos maxime delectavit ... ut virtus Zenonem.*

188 Cicero Acad. Post. I 35. *Zeno igitur nullo modo is erat,*

qui, ut Theophrastus, nervos virtutis incideret, sed contra, qui omnia, quae ad beatam vitam pertinerent, in una virtute poneret nec quidquam aliud numeraret in bonis idque appellaret honestum, quod esset simplex quoddam et solum et unum bonum. — Cf. ibid. 7. sive enim Zenonem sequare, magnum est efficere, ut quis intelligat, quid sit illud verum et simplex bonum, quod non possit ab honestate sciungi.

189 Cicero de fin. IV 47. errare Zenonem; qui nulla in re nisi in virtute [aut vitio] propensionem ne minimi quidem momenti ad summum bonum adipiscendum esse diceret, et, cum ad beatam vitam nullum momentum eae res haberent, ad appetitionem tamen rerum esse in iis momenta diceret. — ib. IV 60. Zeno autem quod suam, quod propriam speciem habeat cur appetendum sit, id solum bonum appellat, beatam autem vitam eam solam, quae cum virtute degatur. — ib. IV 48. Quid autem minus consentaneum est, quam quod aiunt, cognito summo bono reverti se ad naturam, ut ex ea petant agendi principium, id est officii?

II. De bonis et malis.

(Vol. III p. 17.)

190 Stobaeus Ecl. II p. 57, 18 W. ταῦτ' εἶναί φησιν ὁ Ζήνων ὅσα οὐσίας μετέχει, τῶν δ' ὄντων τὰ μὲν ἀγαθὰ, τὰ δὲ κακὰ, τὰ δὲ ἀδιάφορα. ἀγαθὰ μὲν τὰ τοιαῦτα· φρόνησιν, σωφροσύνην, δικαιοσύνην, ἀνδρείαν καὶ πᾶν ὃ ἐστὶν ἀρετὴ ἢ μετέχον ἀρετῆς· κακὰ δὲ τὰ τοιαῦτα· ἀφροσύνην, ἀκολασίαν, ἀδικίαν, δειλίαν, καὶ πᾶν ὃ ἐστὶ κακία ἢ μετέχον κακίας· ἀδιάφορα δὲ τὰ τοιαῦτα· ζωὴν θάνατον, δόξαν ἀδοξίαν, πόνον ἡδονήν, πλοῦτον πενίαν, νόσον ὑγίειαν, καὶ τὰ τοῦ- τοῖς ὅμοια.

III. De indifferentibus.

(Vol. III p. 28.)

De notione indifferentis n. 191. — Προηγμένα et ἀποπροηγμένα n. 192—194. — De singulis indifferentibus n. 195—196.

191 Cicero Acad. post. I 36. Cetera autem, etsi nec bona nec mala essent, tamen alia secundum naturam dicebat (Zeno), alia naturae esse contraria. His ipsis alia interiecta et media numerabat. Quae autem secundum naturam essent, ea sumenda et quadam aestimatione

1 incideret Baiter, inciderit libri. 2 quae Manutius, quaeque libri.
8 aut vitio seclutit Davisius. 10 eae res haberent scripsi, ea res haberet libri. || tamen Davisius, autem libri. 11 quod propriam secludit Baiter.

dignanda dicebat, contraque contraria; neutra autem in mediis relinquebat, in quibus ponebat nihil omnino esse momenti.

192 Stobaeus Ecl. II p. 84, 21 W. τῶν δ' ἀξίαν ἔχόντων τὰ μὲν ἔχειν πολλὴν ἀξίαν, τὰ δὲ βραχείαν. ὁμοίως δὲ καὶ τῶν ἀπαξίαν ἔχόντων ἃ μὲν ἔχειν πολλὴν ἀπαξίαν, ἃ δὲ βραχείαν. τὰ μὲν οὖν πολλὴν ἔχοντα ἀξίαν προηγμένα λέγεσθαι, τὰ δὲ πολλὴν ἀπαξίαν ἀποπροηγμένα, Ζήνωνος ταύτας τὰς ὀνομασίας θεμένον πρῶτον τοῖς πράγμασι. προηγμένον δ' εἶναι λέγουσιν, ὃ ἀδιάφορον <ὄν> ἐκλεγόμεθα κατὰ προηγούμενον λόγον. τὸν δὲ ὅμοιον λόγον ἐπὶ τῷ ἀποπροηγμένῳ εἶναι καὶ τὰ παραδείγματα κατὰ τὴν ἀναλογίαν ταυτά. οὐδὲν δὲ τῶν ἀγαθῶν εἶναι προηγμένον διὰ τὸ τὴν μεγίστην ἀξίαν αὐτὰ ἔχειν. τὸ δὲ προηγμένον, τὴν δευτέραν χώραν καὶ ἀξίαν ἔχον, συνεγγίζειν πως τῇ τῶν ἀγαθῶν φύσει· οὐδὲ γὰρ ἐν αὐτῇ τῶν προηγμένων εἶναι τὸν βασιλέα, ἀλλὰ τοὺς μετ' αὐτὸν τεταγμένους. προηγμένα δὲ λέγεσθαι οὐ τῷ πρὸς εὐδαιμονίαν τινὰ συμβάλλεσθαι συνεργεῖν τε πρὸς αὐτήν, ἀλλὰ τῷ ἀναγκαῖον εἶναι τούτων τὴν ἐκλογὴν ποιεῖσθαι παρὰ τὰ ἀποπροηγμένα. — Plut. de Sto. Rep. 30, 1.

193 Cicero Acad. Post. I 37. (de Zenone) *Sed quae essent sumenda ex iis alia pluris esse aestimanda, alia minoris. Quae pluris, ea praeposita appellabat, reiecta autem, quae minoris.*

194 Cicero de finibus III 52. *Sed non alienum est, quo facilius vis verbi intellegatur, rationem huius [verbi] faciendi Zenonis exponere. Ut enim, inquit, nemo dicit in regia regem ipsum quasi productum esse ad dignitatem (id est enim προηγμένον), sed eos, qui in aliquo honore sunt, quorum ordo proxime accedit, ut secundus sit, ad regium principatum, sic in vita non ea, quae primo loco sunt, sed ea quae secundum locum obtinent, προηγμένα, id est producta, nominentur.*

195 Gellius Noct. Att. IX 5, 5. *Zeno censuit voluptatem esse indifferens, id est neutrum, neque bonum neque malum, quod ipse graeco vocabulo ἀδιάφορον appellavit.*

196 Senec. Epist. 82, 7. *Zenon noster hac collectione utitur: „Nul- lum malum gloriosum esse; mors autem gloriosa est; mors ergo non est malum.“*

IV. De prima conciliatione.

(Vol. III p. 43.)

197 Porphyrius de Abstin. III 19. οἰκειώσεως πάσης καὶ ἄλλοτριώσεως ἀρχὴ τὸ αἰσθάνεσθαι. τὴν δὲ οἰκείωσιν ἀρχὴν τίθενται δι-

2 esse secludit Ernestius. 22 verbi om. A. 24 idem enim est libri, corr. Madvig. 25 sint libri, corr. Victorius. 26 primorie libri, unde priore Klotz.

καιοσύνης οἱ ἀπὸ Ζήνωνος. Verba οικειώσεως — αισθάνεσθαι quamquam Porphyrii sunt, non Zenonis, adscripsi, quia ex sententia Stoicorum Porphyrius loqui videtur. — Cf. Plut. de Stoic. repugn. cp. 12 p. 1038c. ἡ γὰρ οικειώσις αἰσθησις ἔοικε τοῦ οικείου καὶ ἀντίληψις εἶναι.

198 Cicero de finibus IV 45. *Mihi autem aequius videbatur Zenonem cum Polemone disceptantem, a quo quae essent principia naturae acceperat, a communibus initiis progredientem videre, ubi primum insisteret, et unde causa controversiae nasceretur, non stantem cum iis, qui ne dicerent quidem sua summa bona esse a natura profecta, uti isdem argumentis, quibus illi uterentur, isdemque sententiis.*

V. De virtute.

(Vol. III p. 48.)

199 Cicero Acad. Post. I 38. *Cumque superiores non omnem virtutem in ratione esse dicerent, sed quasdam virtutes natura aut more perfectas, hic (scil. Zeno) omnes in ratione ponebat; cumque illi ea genera virtutum, quae supra dixi, seiungi posse arbitrarentur, hic nec id ullo modo fieri posse disserebat, nec virtutis usum modo, ut superiores, sed ipsum habitum per se esse praeclarum, nec tamen virtutem cuiquam adesse, quin ea semper uteretur.*

200 Plutarchus de Stoic. rep. 7 p. 1034c. ἀρετὰς ὁ Ζήνων ἀπολείπει πλείονας κατὰ διαφοράς, ὥσπερ ὁ Πλάτων, οἷον φρόνησιν ἀνδρείαν σωφροσύνην δικαιοσύνην, ὡς ἀχωρίστους μὲν οὕσας, ἑτέρας δὲ καὶ διαφερούσας ἀλλήλων. πάλιν δὲ ὀριζόμενος αὐτῶν ἑκάστην, τὴν μὲν ἀνδρείαν φησὶ φρόνησιν εἶναι ἐν ὑπομενετέοις· τὴν δὲ φρόνησιν ἐν ἐνεργητέοις· τὴν δὲ δικαιοσύνην φρόνησιν ἐν ἀπονεμητέοις· ὡς μίαν οὕσαν ἀρετὴν, ταῖς δὲ πρὸς τὰ πράγματα σχέσεσι κατὰ τὰς ἐνεργείας διαφέρειν δοκοῦσαν. — Diogenes Laërt. VII 161. ἀρετὰς τε οὐτε πολλὰς εἰσήγεν (scil. Aristo) ὡς ὁ Ζήνων. Cf. VII 126.

201 Plutarchus de virt. mor. 2 p. 441a. ἔοικε δὲ καὶ Ζήνων εἰς τοῦτό πως ὑποφέρεσθαι ὁ Κιτιεύς, ὀριζόμενος τὴν φρόνησιν ἐν μὲν ἀπονεμητέοις δικαιοσύνην, ἐν δ' αἰρετέοις σωφροσύνην, ἐν δ' ὑπομενετέοις ἀνδρείαν. ἀπολογούμενοι δ' ἀξιοῦσιν ἐν τούτοις τὴν ἐπιστήμην φρόνησιν ὑπὸ τοῦ Ζήνωνος ὀνομάσθαι.

202 Plutarchus de virt. mor. c. 3 p. 441c. κοινῶς δὲ ἅπαντες

10 ad Pyrrhonem et Aristonem referenda. 26 lacunam manifestam supplevi, secutus Hirzelium; sed nomen virtutis, quae est φρόνησις ἐν ἐνεργητέοις (quae certe non est σωφροσύνη cf. 201) non potui supplere. Cf. Cleanth. fr. 563. 32 διαίρετέοις libri, corr. Wy.

οὔτοι (scil. Menedemus, Aristo, Zeno, Chrysippus) τὴν ἀρετὴν τοῦ ἡγεμονικοῦ τῆς ψυχῆς διάθεσιν τινα καὶ δύνανται γεγεννημένην ὑπὸ λόγον, μᾶλλον δὲ λόγον οὔσαν αὐτὴν ὁμολογούμενον καὶ βέβαιον καὶ ἀμετάπτωτον ὑποτίθενται· καὶ νομίζουσιν οὐκ εἶναι τὸ παθητικὸν καὶ ἄλογον διαφορᾶ τινι καὶ φύσει ψυχῆς τοῦ λογικοῦ διακεκριμένον, ἀλλὰ τὸ αὐτὸ τῆς ψυχῆς μέρος, ὃ δὴ καλοῦσι διάνοιαν καὶ ἡγεμονικόν, διόλου τρεπόμενον καὶ μεταβάλλον ἔν τε τοῖς πάθεσι καὶ ταῖς κατὰ ἔξιν ἢ διαθέσιν μεταβολαῖς, κακίαν τε γίνεσθαι καὶ ἀρετὴν, καὶ μηδὲν ἔχειν ἄλογον ἐν ἑαυτῷ· λέγεσθαι δὲ ἄλογον, ὅταν τῷ πλεονάζοντι τῆς ὁρμῆς ἰσχυρῶς γενομένῳ καὶ κρατήσαντι πρὸς τι τῶν ἀτόπων παρὰ τὸν αἰροῦντα λόγον ἐκφέρηται· καὶ γὰρ τὸ πάθος εἶναι λόγον ποιηρὸν καὶ ἀκόλαστον, ἐκ φανύλης καὶ διημαρτημένης κρίσεως σφοδρότητα καὶ ῥώμην προσλαβόντα.

203 Stobaeus Ecl. II 7, 1 p. 38, 15 W. οἱ δὲ κατὰ Ζήνωνα τὸν Στωικὸν τροπικῶς· ἡθὸς ἐστὶ πηγὴ βίου, ἀφ' ἧς αἱ κατὰ μέρος πράξεις ῥέουσιν.

204 Diogenes Laërt. VII 173. κατὰ Ζήνωνα καταληπτὸν εἶναι τὸ ἡθὸς ἐξ εἰδους. — Aëtius IV 9, 17 (DDG p. 398). οἱ Στωικοὶ τὸν σοφὸν αἰσθῆσει καταληπτὸν ἀπὸ τοῦ εἰδους τεκμηριωδῶς.

VI. De affectibus.

(Vol. III p. 92.)

205 Diogenes Laërt. VII 110. ἐστὶ δὲ αὐτὸ τὸ πάθος κατὰ Ζήνωνα ἢ ἄλογος καὶ παρὰ φύσιν ψυχῆς κίνησις, ἢ ὁρμὴ πλεονάζουσα.

Cicero Tusc. disp. IV 11. est igitur Zenonis haec definitio ut perturbatio sit, quod πάθος ille dicit, aversa a recta ratione contra naturam animi commotio. Quidam brevius, perturbationem esse appetitum vehementiorem. — ib. 47. definitio perturbationis, qua recte Zenonem usum puto; ita enim definit, ut perturbatio sit aversa a ratione contra naturam animi commotio, vel brevius, ut perturbatio sit appetitus vehementior, vehementior autem intellegatur is, qui procul absit a naturae constantia. — Cicero de off. I § 136. perturbationes, id est, motus animi nimios rationi non obtemperantes.

Stobaeus Ecl. II 7, 2 p. 44, 4. πᾶν πάθος ὁρμὴ πλεονάζουσα. — ib. 7, 10 p. 88, 8. πάθος δ' εἶναι φασιν ὁρμὴν πλεονάζουσαν καὶ ἀπειθῆ τῷ αἰροῦντι λόγῳ ἢ κίνησιν ψυχῆς (ἄλογον) παρὰ φύσιν. — Plut. in fragm. utr. anim. an corp. libid. et aegrit. c. 7 Andron. περὶ παθῶν c. 1.

206 Stobaeus Ecl. II 7, 1 p. 39, 5 W. ὥς δ' ὁ Στωικὸς ὠρίσαστο Ζήνων· πάθος ἐστὶν ὁρμὴ πλεονάζουσα. οὐ λέγει „πεφικνυῖα πλεονά-

19 καταληπτὸν Diels.

35 ἄλογον add. Wachsmuth.

ζειν“, ἀλλ’ ἤδη ἐν πλεονασμῷ οὐσα· οὐ γὰρ δυνάμει, μᾶλλον δ’ ἐνεργείᾳ. ὥριστο δὲ κακείνως· „πάθος ἐστὶ πτοία ψυχῆς“, ἀπὸ τῆς τῶν πτηνῶν φορᾶς τὸ εὐκίνητον τοῦ παθητικοῦ παρεικάσας. — Cf. ib. II 7, 10 p. 88, 11. διὸ καὶ πᾶσαν πτοίαν πάθος εἶναι <καὶ> πάλιν <πάν> πάθος πτοίαν.

207 Cicero Acad. Post. I 38. *cumque perturbationem animi illi ex homine non tollerent — — sed ea contraherent in angustumque deducerent, hic (scil. Zeno) omnibus his quasi morbis voluit carere sapientem; cumque eas perturbationes antiqui naturales esse dicerent et rationis expertes aliaque in parte animi cupiditatem, alia rationem collo-* 10 *carent, ne his quidem adsentiebatur. nam et perturbationes voluntarias esse putabat opinionisque iudicio suscipi et omnium perturbationum matrem esse arbitrabatur immoderatam quandam intemperantiam.* — Cf. III n. 447. (ubi Zenonis nomen occurrit.)

208 Themistius de An. 90b Spengel II 197, 24. καὶ οὐ κακῶς 15 οἱ ἀπὸ Ζήνωνος τὰ πάθη τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς τοῦ λόγου διαστροφᾶς εἶναι τιθέμενοι καὶ λόγον κρίσεις ἡμαρτημένας.

209 Galenus de Hippocr. et Plat. plac. V I (V 429 K., p. 405 ed. Iu. Müller). Ζήνων οὐ τὰς κρίσεις αὐτὰς ἀλλὰ τὰς ἐπιγιννομένας αὐταῖς συστολὰς καὶ διαχύσεις ἐπάρσεις τε καὶ [τὰς] πτώσεις τῆς ψυχῆς ἐνό- 20 μιζεν εἶναι τὰ πάθη. — ib. IV 3 (V 377 K. p. 348 ed. Iu. Müller). καὶ γὰρ Ζήνωνι κατὰ γε τοῦτο — καὶ πολλοῖς ἄλλοις μάχεται τῶν Στωϊκῶν, οἳ οὐ τὰς κρίσεις αὐτὰς τῆς ψυχῆς ἀλλὰ [καὶ] τὰς ἐπὶ ταύταις ἀλόγους συστολὰς καὶ ταπεινώσεις καὶ δῆξεις ἐπάρσεις τε καὶ διαχύσεις ὑπολαμβάνουσιν εἶναι τὰ τῆς ψυχῆς πάθη.

210 Galenus de Hippocr. et Plat. plac. III 5 (V p. 332 K., p. 299 Iu. Müller). καὶ μηκέτι παρ’ ἡμῶν ἐτέραν ἐπιζητεῖν ἀπόδειξιν ὑπὲρ τοῦ τοὺς φόβους καὶ τὰς λύπας καὶ πάνθ’ ὅσα τοιαῦτα πάθη κατὰ τὴν καρδίαν συνίστασθαι. ἀλλὰ τοῦτο μὲν καὶ παρ’ αὐτῶν ὁμολογούμενον λαμβάνεται τῶν Στωϊκῶν· οὐ μόνον γὰρ Χρύσιππος ἀλλὰ 30 καὶ Κλεάνθης καὶ Ζήνων ἐτοίμως αὐτὸ τιθέασιν.

211 Diogenes Laërt. VII 110. τῶν παθῶν τὰ ἐνωτάτω (καθὰ φησιν . . . Ζήνων ἐν τῷ περὶ παθῶν) εἶναι γένη τέτταρα, λύπην, φόβον, ἐπιθυμίαν, ἡδονήν. — Stob. Ecl. II 7, 10 p. 88, 14. πρῶτα δ’ εἶναι τῷ γένει ταῦτα τὰ τέσσαρα, ἐπιθυμίαν, φόβον, λύπην, ἡδονήν. 35

212 Cicero Tusc. disp. III 74, 75. *Satis dictum esse arbitror aegri-*

2 ποιὰ FP, corr. Wachsm. cf. Chrysipp. fr. eth. 476 Vol. III p. 127, 30.
4 καὶ add. Heeren. || πᾶν add. Meineke. 6 perturbationes Walker. 7 eas Walker. 10 <in> alia Lambin. 20 διαχύσεις Iu. Müller, κρίσεις Marcianus, λύσεις ceteri. || τὰς del. Müller. 23 καὶ del. Cornarius. 24 δείξεις libri, δῆξεις Cornarius. 31 αὐτὰ libri, corr. Müller.

itudinem esse opinionem mali praesentis, in qua opinione illud insit, ut aegritudinem suscipere oporteat. Additur ad hanc definitionem a Zenone recte, ut illa opinio praesentis mali sit recens.

Galen de Hipp. et Plat. plac. IV 7 (p. 416 K., p. 391 Iu. Müller).

5 „ὁ γοῦν ὅρος οὗτος“, φησὶν (Posidonius), „ὁ τῆς λύπης, ὥσπερ οὖν καὶ ἄλλοι πολλοὶ τῶν παθῶν ὑπὸ τε Ζήνωνος εἰρημένοι καὶ πρὸς τοῦ Χρυσίππου γεγραμμένοι σαφῶς ἐξελέγχουσι τὴν γνώμην αὐτοῦ. δόξαν γὰρ εἶναι πρόσφατον τοῦ κακὸν αὐτῷ παρεῖναι φησι τὴν λύπην. ἐν ᾧ καὶ συντομώτερον ἐνίοτε λέγοντες ὥδέ πως προφέρονται· λύπη ἐστὶ
10 δόξα πρόσφατος κακοῦ παρούσας“.

213 Lactantius Inst. div. III 23. *inter vitia et morbos misericordiam ponit (Zeno).* — id. Epist. ad Pentad. 38. *Zeno Stoicorum magister, qui virtutem laudat, misericordiam . . . tamquam morbum animi diiudicavit.*

15 214 Cicero pro Mur. § 61. *sapientem gratia nunquam moveri, nunquam cuiusquam delicto ignoscere; neminem misericordem esse nisi stultum et levem; viri non esse neque exorari neque placari.*

215 Seneca de Ira I 16, 7. *Nam, ut dicit Zenon, in sapientis quoque animo, etiam cum vulnus sanatum est, cicatrix manet. Sentiet itaque
20 que suspiciones quasdam et umbras affectuum, ipsis quidem carebit.*

VII. De sapiente et insipiente.

(Vol. III p. 146.)

De sapiente n. 216—223a. — Peccata esse paria n. 224. — De insipiente n. 225—229.

25 216 Stobaeus Ecl. II 7, 11g p. 99, 3 W. ἀρέσκει γὰρ τῷ τε Ζήνωνι καὶ τοῖς ἀπ' αὐτοῦ Στωικοῖς φιλοσόφοις δύο γένη τῶν ἀνθρώπων εἶναι, τὸ μὲν τῶν σπουδαίων, τὸ δὲ τῶν φαύλων· καὶ τὸ μὲν τῶν σπουδαίων διὰ παντὸς τοῦ βίου χρῆσθαι ταῖς ἀρεταῖς, τὸ δὲ τῶν φαύλων ταῖς κακίαις· ὅθεν τὸ μὲν αἰεὶ κατορθοῦν ἐν ἅπασιν οἷς προσ-
30 τίθεται, τὸ δὲ ἁμαρτάνειν. καὶ τὸν μὲν σπουδαῖον ταῖς περὶ τὸν βίον ἐμπειρίαις χρώμενον ἐν τοῖς πραττομένοις ὑπ' αὐτοῦ πάντ' εὖ ποιεῖν, καθάπερ φρονίμως καὶ σωφρόνως καὶ κατὰ τὰς ἄλλας ἀρετάς· τὸν δὲ φαῦλον κατὰ τοῦναντίον κακῶς. καὶ τὸν μὲν σπουδαῖον μέγαν καὶ ἄδρὸν καὶ ὑψηλὸν καὶ ἰσχυρόν. μέγαν μὲν ὅτι δύνатаι ἐφικνεῖσθαι
35 τῶν κατὰ προαίρεσιν ὄντων αὐτῷ καὶ προκειμένων· ἄδρὸν δέ, ὅτι ἐστὶν ἡὑξημένος πάντοθεν· ὑψηλὸν δ', ὅτι μετελήφε τοῦ ἐπιβάλλον-

5 λύπης Cornarius, ἀτης libri. exspectaveris δν.

8 τὸ libri, corr. Müller.

9 pro ἐν ᾧ

τος ὕψους ἀνδρὶ γενναίῳ καὶ σοφῷ. καὶ ἰσχυρὸν δ' ὅτι τὴν ἐπιβάλλουσαν ἰσχὺν περιπεποιήται, ἀήττητος ὢν καὶ ἀκαταγώνιστος. παρ' ὃ καὶ οὔτε ἀναγκάζεται ὑπὸ τινος οὔτε ἀναγκάζει τινα, οὔτε κωλύεται οὔτε κωλύει, οὔτε βιάζεται ὑπὸ τινος οὔτ' αὐτὸς βιάζει τινα, οὔτε δεσπόζει οὔτε δεσπάζεται, οὔτε κακοποιεῖ τινα οὔτ' αὐτὸς κακοποιεῖται, οὔτε κακοῖς περιπίπτει (οὔτ' ἄλλον ποιεῖ κακοῖς περιπίπτειν), οὔτε ἐξαπατᾶται οὔτε ἐξαπατᾷ ἄλλον, οὔτε διαψεύδεται οὔτε ἀγνοεῖ οὔτε λανθάνει ἑαυτόν, οὔτε καθόλου ψεῦδος ὑπολαμβάνει· εὐδαίμων δέ ἐστιν μάλιστα καὶ εὐτυχὴς καὶ μακάριος καὶ ὄλβιος καὶ εὐσεβὴς καὶ θεοφιλὴς καὶ ἀξιωματικὸς, βασιλικὸς τε καὶ στρατηγικὸς καὶ πολιτικὸς καὶ οἰκονομικὸς καὶ χρηματιστικὸς. τοὺς δὲ φανύλους ἅπαντα τοῦτοις ἐναντία ἔχειν.

217 Athenaeus IV 158 B. Στωικὸν δὲ δόγμα ἐστίν· ὅτι πάντα τε εὖ ποιήσει ὁ σοφὸς καὶ φακὴν φρονίμως ἀρτύσει· διὸ καὶ Τίμων ὁ Φλιάσιος ἔφη (fr. 22 Wachsm.) [καὶ]

„Ζηρώνειόν γε φακὴν ἔψειν ὅς μὴ φρονίμως μεμάθηκεν“
ὥς οὐκ ἄλλως δυναμένης ἐψηθῆναι φακῆς εἰ μὴ κατὰ τὴν Ζηρώνειον ὑφήγησιν ὅς ἔφη

„εἰς δὲ φακὴν ἔμβαλλε θνωδέκατον κοριάννου“.

218 Philo περὶ τοῦ πάντα σπουδαῖον ἐλεύθερον εἶναι Vol. II p. 45 Mang. ἄξιον τὸ Ζηρώνειον ἐπιφωνῆσαι ὅτι θᾶπτον ἂν ἀσκὼν βαπτίσαις πλήρη πνεύματος ἢ βιάσαι τὸν σπουδαῖον ὄντινον ἄκοντα δρᾶσαι τι τῶν ἀβουλήτων· ἀνένδοτος γὰρ καὶ ἀήσθητος ψυχὴ, ἣν ὀρθὸς λόγος δόγμασι παρλοῖς ἐνέφρωσε.

219 Plutarchus de aud. poët. 12 p. 33d. καὶ ὁ Ζήνων ἐπανορθούμενος τὸ τοῦ Σοφοκλέους (Nauck fr. trag. p. 253)

ὅστις δὲ πρὸς τύραννον ἐμπορεύεται,
κείνου ἔστι δοῦλος, καὶ ἐλεύθερος μόλῃ
μετέγραφεν

οὐκ ἔστι δοῦλος, ἣν ἐλεύθερος μόλῃ,
τῷ ἐλευθέρῳ νῦν συνεκαίνων τὸν ἄδεᾶ καὶ μεγαλόφρονα καὶ ἀταπείνωτον.

220 Cicero de finibus V 84. *Paupertas si malum est, mendicus esse beatus nemo potest, quamvis sit sapiens. At Zeno eum non beatum modo, sed etiam divitem dicere ausus est.* — idem pro Murena § 61. *solos sapientes esse, si mendicissimi, divites.*

221 Cicero pro Mur. § 61. *solos sapientes esse, si distortissimi,*

4 οὐ libri (ante δεσπ.), corr. Meineke. 6 κακῶς libri, corr. Gaisford. ||
οὔτ' — περιπίπτειν suppl. Meineke. 13 πάντα τε Kaibel, τε πάντα libri.
19 hunc quoque versum Timoni tribuit Wachsmuth.

Polz Frht 146

formosos. — de fin. III 75. recte etiam pulcher appellabitur: animi enim lineamenta sunt pulchriora quam corporis.

222 Diogenes Laërt. VII 33. πάλιν ἐν τῇ πολιτείᾳ παριστάντα πολίτας καὶ φίλους καὶ οἰκείους καὶ ἐλευθέρους τοὺς σπουδαίους
5 μόνον.

223 Clemens Alex. Strom. V 14, 95 p. 703 P. Ζήνων τε ὁ Στωϊκός, παρὰ Πλάτωνος λαβών, ὁ δὲ ἀπὸ τῆς βαρβάρου φιλοσοφίας, τοὺς ἀγαθοὺς πάντας ἀλλήλων εἶναι φίλους λέγει.

223a Plutarchus vita Arati 18. ὕστερον δὲ λέγεται σχολάζων
10 (scil. Persaeus) πρὸς τὸν εἰπόντα μόνον αὐτῷ δοκεῖν στρατηγὸν εἶναι τὸν σοφόν „ἀλλὰ νῆ θεοὺς, φάναί, τοῦτο μάλιστα κάμοι ποτε τῶν Ζήνωνος ἤρεσκε δογματῶν etc.“ Cf. n. 443.

224 Diogenes Laërt. VII 120. ἀρέσκει τε αὐτοῖς ἴσα ἡγεῖσθαι τὰ ἁμαρτήματα, καθά φησι ... Ζήνων. — Sextus adv. math. VII 422.
15 κἀντεῦθεν ὁρμώμενοι οἱ περὶ τὸν Ζήωνα ἐδίδασκον ὅτι ἴσα ἐστὶ τὰ ἁμαρτήματα.

Cicero pro Mur. § 61. *omnia peccata esse paria.* — Lactantius Inst. div. III 23. *Zenonis paria peccata quis probat?*

Cf. Cic. Paradox. III. Hor. Sat. I 3, 120 sq.

20 225 Cicero pro Mur. § 61. *omne delictum scelus esse nefarium, nec minus delinquere eum, qui gallum gallinaceum, cum opus non fuerit, quam eum, qui patrem suffocaverit.*

226 Cassius scepticus ap. Diog. Laërt. VII 32. ἐχθροὺς καὶ πολεμίους καὶ δούλους καὶ ἀλλοτρίους λέγειν αὐτὸν (Ζήωνα) ἀλλήλων
25 εἶναι πάντας τοὺς μὴ σπουδαίους, καὶ γονεῖς τέκνων καὶ ἀδελφοὺς ἀδελφῶν <καὶ> οἰκείους οἰκείων.

227 Cicero pro Mur. § 61. *nos autem, qui sapientes non sumus, fugitivos, exules, hostes, insanos denique esse dicunt.*

228 Philo quod omnis probus liber Vol. II p. 453, 26 Mang.
30 ὁ δὲ Ζήνων εἰ καὶ τις ἄλλος ὑπ' ἀρετῆς ἀχθεῖς νεανικώτερον ἀποδείκνυσσι περὶ τοῦ μὴ εἶναι τοῖς φανύλοις ἰσηγορίαν πρὸς ἀστέιους. φησὶ γάρ· „οὐκ οἰμώζεται ὁ φανῶλος, ἐὰν ἀντιλέγη τῷ σπουδαίῳ; οὐκ ἄρ' ἐστὶν ἰσηγορία τῷ φανύλῳ πρὸς σπουδαῖον.“

229 Seneca Epist. 83, 9. *Vult nos ab ebrietate detertere Zenon, vir maximus, huius sectae fortissimae ac sanctissimae conditor, audi ergo, quomodo colligat virum bonum non futurum ebrium. „Ebrio secretum sermonem nemo committit: viro autem bono committit: ergo vir bonus ebrius non erit.“*
35

23 πολεμικοὺς BPL. 26 καὶ add. Hübner. 28 occurrit in enumeratione „praeceptorum et sententiarum Zenonis“.

Philo de Plantatione Noë II p. 356 Mang, § 176 Wendland. εἰ τῷ μεθύουσι οὐκ ἄν τις εὐλόγως λόγον ἀπόρρητον παρακατέδοιτο, <τῷ δὲ σοφῷ παρακατατίθενται>, οὐκ ἔρα μεθύει ὁ ἀστείος.

VIII. De mediis officiis.

(Vol. III p. 134.)

5

230 Diogenes Laërt. VII 107. 108. ἔτι δὲ καθήκον φασιν εἶναι ὃ προαχθὲν εὐλογόν [τε] ἴσχει ἀπολογισμόν· οἷον τὸ ἀκόλουθον ἐν τῇ ζωῇ, ὅπερ καὶ ἐπὶ τὰ φυτὰ καὶ ζῷα διατείνει. δοῦσθαι γὰρ καὶ πρὸς τούτων καθήκοντα. κατωνομάσθαι δὲ οὕτως ὑπὸ πρώτου Ζήνωνος τὸ καθήκον, ἀπὸ τοῦ κατὰ τινος ἦκειν τῆς προσονομασίας εἰλημμένης. 10 — Cf. ib. 25. φασὶ δὲ καὶ πρῶτον καθήκον ὀνομακέναι καὶ λόγον περὶ αὐτοῦ πεποιημέναι.

Stobaeus Ecl. II 7. 8 p. 85, 13 W. ὁρίζεται δὲ τὸ καθήκον· τὸ ἀκόλουθον ἐν ζωῇ, ὃ προαχθὲν εὐλογον ἀπολογίαν ἔχει· παρὰ τὸ καθήκον δὲ τὸ ἐναντίως. τοῦτο διατείνει καὶ εἰς τὰ ἄλλα τῶν ζώων, 15 ἐνεργεῖ γὰρ τι καὶ κεῖνα ἀκολουθῶς τῇ ἐναντίῳ φύσει· ἐπὶ <δὲ> τῶν λογικῶν ζώων οὕτως ἀποδίδεται· τὸ ἀκόλουθον ἐν βίῳ.

Cicero de fin. III 58. est autem officium quod ita factum est ut eius facti probabilis ratio reddi possit.

231 Cicero Acad. Post. I 37. Atque ut haec non tam rebus quam 20 vocabulis commutaverat (scil. Zeno de bonis et praepositis) sic inter recte factum atque peccatum officium et contra officium media locabat quaedam, recte facta sola in bonis actionibus ponens, prave, id est peccata, in malis; officia autem [et] servata praetermissaque media putabat.

232 Cicero de finibus IV 56. Postea tuus ille Poenulus (scis enim 25 Citieos, clientes tuos, e Phoenicia profectos), homo igitur acutus, causam non obtinens repugnante natura verba versare coepit et primum rebus iis, quas nos bonas dicimus, concessit, ut haberentur aestimabiles et ad naturam accommodatae, faterique coepit sapienti, hoc est summe beato, commodius tamen esse, si ea quoque habeat, quae bona non audet ap- 30 pellare, naturae accommodata esse concedit, negatque Platonem, si sapiens non sit, eadem esse in causa, qua tyrannum Dionysium; huic mori optimum esse propter desperationem sapientiae, illi propter spem vivere; peccata autem partim esse tolerabilia, partim nullo modo, propterea quod alia peccata plures, alia pauciores quasi numeros officii praeterirent; 35

7 προαχθὲν BPL, προαχθὲν D Pal. 261. || τε seclusi. 10 πρὸς ὀνυμίας B 16 δὲ add. Wachsm. Scripsit Zeno librum περὶ τοῦ καθήκοντος, vide librorum catalogum 41. 24 et del. Lambin. 26 citius libri. || Phoenicia Manutius, poenica B poetica ceteri. 28 aestimabiles O. Heine, aptae habiles libri.

iam insipientes alios ita esse, ut nullo modo ad sapientiam possent pervenire, alios qui possent, si id egissent, sapientiam consequi.

IX. Vitae agenda praecepta.

(Vol. III p. 172.)

5 Varia praecepta n. 233—246. — De puerorum amore n. 247—249. —
Cynica n. 250—257. — De rationali excessu n. 258. —

Πολιτεία n. 259—271.

233 Galenus de cogn. animi morbis Vol. V p. 13 Kühn. οὕτω
γοῦν καὶ Ζήνων ἤξλου πάντα πράττειν ἡμᾶς ἀσφαλῶς, ὡς ἀπολογησο-
15 μένους ὀλίγον ὕστερον παιδαγωγοῖς· ὠνόμαζε γὰρ οὕτως ἐκεῖνος ὁ
ἀνὴρ τοὺς πολλοὺς τῶν ἀνθρώπων, ἐτοιμοὺς ὄντας τοῖς πέλας ἐπιτι-
μᾶν καὶ μὴδεὶς αὐτοὺς παρακαλῇ.

234 Plutarchus de prof. in virt. 12 p. 82f. ὅρα δὴ καὶ τὸ τοῦ
Ζήνωνος ὁποῖόν ἐστιν. ἤξλου γὰρ ἀπὸ τῶν ὀνείρων ἕκαστον αὐτοῦ
15 συναισθάνεσθαι προκόπτοντος, εἰ μὴθ' ἡδόμενον αἰσχυρῶ τι ἐκείνῳ
μήτε τι προσιέμενον ἢ πράττοντα τῶν δεινῶν καὶ ἀτόπων ὀρᾷ κατὰ
τοὺς ὕπνους, ἀλλ' οἷον ἐν βυθῷ γαλήνης ἀκλύστον καταφανεῖ δια-
λάμπει τῆς ψυχῆς τὸ φανταστικὸν καὶ παθητικὸν διακεχυμένον ὑπὸ
τοῦ λόγου.

235 Proclus ad Hesiod. Op. et D. 291 (fortasse ex Plutarcho).
Ζήνων ὁ Στωικὸς ἐνήλλαττε τοὺς στίχους λέγων·

κεῖνος μὲν πανάριστος ὃς εὖ εἰπὸντι πλῆθται·

ἔσθλός δ' αὖ κακεῖνος ὃς αὐτῷ πάντα νοήσῃ,

τῇ εὐπειθείᾳ τὰ πρωτεῖα διδούς, τῇ φρονήσει δὲ τὰ δευτερεῖα. —

25 Diogenes Laërt. VII 25, 26. τοὺς τε Ἡσιόδου στίχους μεταγράφειν
οὕτω (seq. versus). κρείττονα γὰρ εἶναι τὸν ἀκοῦσαι καλῶς δυνάμενον
τὸ λεγόμενον καὶ χρῆσθαι αὐτῷ τοῦ δι' αὐτοῦ τὸ πᾶν συννοήσαντος.
τῷ μὲν γὰρ εἶναι μόνον τὸ συνεῖναι, τῷ δ' εὖ πεισθέντι προσεῖναι καὶ
τὴν πράξιν. — Themistius Or. VIII 108 C. ἐμοὶ δὲ καὶ Ζήνων ὁ Κι-

30 τιεὺς λαν ἀρεστὸς τὴν εὐπείθειαν ἀποφηνάμενος τῆς ἀρχινοίας ἀρε-
τὴν εἶναι βασιλικωτέραν καὶ τὴν τάξιν τὴν Ἡσιόδου μεταθεὶς κ.τ.λ.
— id. Or. XIII 171 D Hard. ὁρθῶς γὰρ ὑπελάμβανε Ζήνων ὁ Κιτιεὺς
βασιλικωτέραν εἶναι τῆς ἀρχινοίας τὴν εὐπείθειαν.

236 Maximus Floril. c. 6 (Mai scriptor. vet. nov. coll. vol. II
35 p. XXVII adn. 1). ὁ μὲν γεωργὸς ἀφ' ὧν ἂν <φυτῶν> πολλὰ καὶ κα-
λὸν θέλῃ καρπὸν λαβεῖν, ὠφέλιμον ἑαυτὸν ἐκείνοις παρέχεται καὶ

16 optativos requiro: ὁρῶν et mox διαλάμπει.

27 κερῆσθαι (pro καὶ
χε.) B. 28 τὸ μὲν B'. 35 φυτῶν addidi, quia arboribus homines opponun-
tur. 36 θέλῃ scripsi, θέλοι vulgo; ad sententiam aptius esset: ἐλπίζῃ vel ἐξῇ.

πάντα τρόπον ἐπιμελεῖται καὶ θεραπεύει· πολὺ δὲ μᾶλλον ἄνθρωποι
(ἀνθρώποις) τοῖς ὠφελίμοις πεφύκασι χαρίζεσθαι καὶ περὶ τοὺς τοι-
οῦτους μάλιστα σπουδάζειν. καὶ θαναστὸν οὐδέν. καὶ γὰρ καὶ τῶν
μερῶν τοῦ σώματος ἐκείνων ἐπιμελούμεθα μᾶλλον, ἅπερ ὠφελιμώτερα
ἐαυτοῖς πρὸς τὴν ὑπηρεσίαν νομίζομεν εἶναι. ὅθεν ὁμοίως, ὅφ' ὧν 5
εὖ πάσχειν ἀξιούμεν, ὠφελίμους αὐτοῖς ἔργοις, ἀλλὰ μὴ τοῖς λόγοις
εἶναι δεῖ. οὐδὲ γὰρ ἡ ἐλαία τῇ θεραπεύοντι αὐτὴν ἐπαράλλεται, ἀλλ'
ἐκφέρουσα πολλοὺς τε καὶ καλοὺς καρποὺς ἔπεισεν ἐαυτῆς ἐπιμελεῖσθαι
μᾶλλον.

237 Stobaeus Flor. 14,4 (Vol. I p. 469 Hense) = Anton. Meliss. 10
I 52.

ἐλεγε σπαντόν, ὅστις εἴ, μὴ πρὸς χάριν

ἄκου', ἀφαιροῦ δὲ κολάκων παρορησίαν.

238 Stobaeus Floril. IV 106 (Vol. I p. 245 Hense). Ζήνων δὲ
ἔφη γελοῖον ἐκάστων μὲν τοῖς παραγγέλμασιν ὡς δεῖ ζῆν μὴ προσέχειν,
ὡς οὐκ εἰδότων, τὸν δὲ παρὰ πάντων ἔπαινον θαυμάζειν, ὡς ἐχόμενον 15
κρίσεως.

239 Athenaeus VI 233B. C. Ζήνων δὲ ὁ ἀπὸ τῆς Στοᾶς πάντα
τᾶλλα (φαίνεται) πλὴν τοῦ νομίμως αὐτοῖς (scil. auro et argento) καὶ
καλῶς χρῆσθαι νομίσας ἀδιάφορα, τὴν μὲν αἴρεσιν αὐτῶν καὶ φνγὴν
ἀπειπών, τὴν χρῆσιν δὲ τῶν λιτῶν καὶ ἀπερίττων προηγουμένως ποι- 20
εῖσθαι προστάσων· ὅπως ἀδεῇ καὶ ἀθανάμαστον πρὸς τᾶλλα τὴν διά-
θεσιν τῆς ψυχῆς ἔχοντες οἱ ἄνθρωποι, ὅσα μῆτε καλὰ ἐστὶ μῆτε
αἰσχρά, τοῖς μὲν κατὰ φύσιν ὡς ἐπὶ πολὺ χρῶνται, τῶν δ' ἐναντίων
μηδὲν ὅλως δεδοικότες λόγῳ καὶ μὴ φόβῳ τούτων ἀπέχωνται.

240 Stobaeus Floril. VI 20 (Vol. I p. 285 Hense). ὁ Ζήνων ἡτιῶτο 25
τοὺς πλείστους λέγων „ἐξὸν ἀπὸ τῶν πόνων τὰς ἡδονὰς φέρειν, ἀπὸ
τῶν μαγειρείων λαμβάνουσιν.“

241 Clemens Alex. Strom. II 20 125 P. p. 494, S. p. 178. καλῶς
ὁ Ζήνων ἐπὶ τῶν Ἰνδῶν ἔλεγεν ἓνα Ἰνδὸν παροπτώμενον ἐθέλειν
(ἂν) ἰδεῖν ἢ πάσας τὰς περὶ πόνον ἀποδείξεις μαθεῖν. 30

242 Athenaeus XIII 565 D. ὁ δὲ σοφὸς ἐκεῖνος Ζήνων, ὡς
φησὶν Ἀντίγονος ὁ Καρύστιος, προμαντευόμενος ὑμῶν, ὡς τὸ εἰκός,
περὶ τοῦ βίου καὶ τῆς προσποιητοῦ ἐπιτηδεύσεως, ἔφη ὡς οἱ παρα-
κούσαντες αὐτοῦ τῶν λόγων καὶ μὴ συνέντες ἔσονται ὄνπαροὶ καὶ

2 ἀνθρώποις addendum esse apparet. 11 μὴ Gesner, καὶ μὴ libri.

14 ἐκάστους Gesner, unde vulg. || πράγμασιν libri, corr. Wachsm. et Buecheler.

15 ἐχόμενον Md.: ἐχόμενοι ATr., ἐχομένων Wachsm. 18 φαίνεται addidi,

quia enuntiatum verbo carebat. 19 αἴρεσιν Kaibel, ἀρχὴν A. 20 περιττῶν

libri, corr. Casaubonus. || προηγουμένως A, corr. Casaub. 27 λαμβάνουσιν

corr. A, λαμβάνοντας ceteri. 30 ἂν add. Cobet. || ad Antisthenis Herculem

maiores vel Cyrum dubit. refert Pearson p. 215.

ἀνελεύθεροι· καθάπερ οἱ τῆς Ἀριστίππου παρενεχθέντες αἰρέσεως ἄσωτοι καὶ θρασεῖς.

Cf. Cicero de nat. deor. III 77. *si verum est quod Aristo Chius dicere solebat, nocere audientibus philosophos iis, qui bene dicta male interpretarentur: posse enim asotos ex Aristippi, acerbos e Zenonis schola exire.* (Aristonis fr. n. 348)

243 Musonius περὶ κοινῆς ap. Stob. Floril. 6, 24 (Vol. I p. 289 Hense). εὖ γὰρ εἴρηται, ἔφη, τὸ τοῦ Ζήνωνος ὅτι τούτου ἕνεκα κατέον, οὗ καὶ κομητέον, τοῦ κατὰ φύσιν, ἵνα μὴ βαρούμενός τις ὑπὸ τῆς κόμης μηδ' ἐνοχλούμενος ἢ πρὸς μηδεμίαν ἐνέργειαν.

244 Origenes c. Celsum VII 63 p. 739. ἐκκλίνουσι τὸ μοιχεύειν οἱ τὰ τοῦ Κιτιέως Ζήνωνος φιλοσοφοῦντες... διὰ τὸ κοινωνικόν· καὶ <γὰρ> παρὰ φύσιν εἶναι τῷ λογικῷ ζῳῳ νοθεύειν τὴν ὑπὸ τῶν νόμων ἐτέρῳ προκαταληφθεῖσαν γυναῖκα καὶ φθείρειν τὸν ἄλλον ἀνθρώπου οἶκον.

245 Diogenes Laërt. VII 22. δεῖν τε ἔλεγε τοὺς νέους πάσῃ κοσμιότητι χρῆσθαι ἐν πορείᾳ καὶ σήματι καὶ περιβολῇ. συνεχές τε προσέφερετο τοὺς ἐπὶ τοῦ Καπανέως Εὐριπίδου στίχους (Suppl. v. 861sq.) ὅτι βίος μὲν ἦν αὐτῷ,

ἥμιστά δ' ὄλβῳ γὰρρος ἦν, φρόνημα δὲ
οὐδὲν τι μείζον εἶχεν ἢ πένης ἀνὴρ.

246 Clemens Alex. Paedag. III 11, 74 p. 296 P. ὑπογράφειν ὁ Κιτιεύς ἔοικε Ζήνων εἰκόνα νεανίου καὶ οὕτως αὐτὸν ἀνδριαντουργεῖ· ἔστι, φησί, καθαρὸν τὸ πρόσωπον, ὁφρὺς μὴ καθειμένη, μηδ' ὄμμα ἀναπεπταμένον μηδὲ διακεκλασμένον, μὴ ὕψις ὁ τράχηλος, μηδ' ἀνιέμενα τὰ τοῦ σώματος μέλη, ἀλλὰ [τὰ] μετέωρα ἐντόνοις ὅμοια· ὁρθὸς νοῦς πρὸς τὸν λόγον, ὁξύτης καὶ κατοκωχὴ τῶν ὁρθῶς εἰρημένων, καὶ σχηματισμοὶ καὶ κινήσεις μηδὲν ἐνδιδοῦσαι τοῖς ἀκολάστοις ἐλπίδος. αἰδῶς μὲν ἐπανθείτω καὶ ἀρρενωπία· ἀπέστω δὲ καὶ ὁ ἀπὸ τῶν μυροπωλίων καὶ χρυσοχοείων καὶ ἐριοπωλίων ἄλγος καὶ ὁ ἀπὸ τῶν ἄλλων ἐργαστηρίων, ἐνθα καὶ ἐταιρικῶς κεκοσμημένοι, ὥσπερ ἐπὶ τέλους καθεζόμενοι, διημερεύουσιν.

247 Athenaeus XIII 563 E (Stoicos Myrtilus adloquitur). ἐξηλώ-
κότες τὸν ἀρχηγὸν ὡμῶν τῆς σοφίας Ζήνωνα τὸν Φοῖνικα, ὃς οὐδὲ
πώποτε γυναικὶ ἐχρήσατο, παιδικοῖς δ' αἰεὶ, ὥς Ἀντίγονος ὁ Καρύστιος

1 παρενεχθέντες Kaibel.

13 interpunxi ante καὶ et γὰρ addidi.

17 καὶ (pro ἐν) BPLD. || τῷ pro καὶ BL.

21 οὗτοι B, οὗτι PLD.

25 δια-

κεκλασμένον Cobet, ἀνακεκλασμένον cod.

26 τὰ secluit Wachsm.

27 ὁρθόν cod., corr. Wachsm.

30. 32 nonne ἐπὶ bis scribendum pro ἀπὸ?

33 κεκοσμημένοι — καθεζόμενοι cod., corr. Cobet.

ἱστορεῖ ἐν τῷ περὶ τοῦ βίου αὐτοῦ· θρυλεῖτε γὰρ ὅτι „δεῖ μὴ τῶν σωματίων ἀλλὰ τῆς ψυχῆς ἐρᾶν,“ οἷτινες μέχρι ὀκτὼ καὶ εἴκοσι ἐτῶν δεῖν λέγοντες συνέχουν τοὺς ἐρωμένους.

248 Diogenes Laërt. VII 129. καὶ ἐρασθήσεσθαι δὲ τὸν σοφὸν τῶν νέων τῶν ἐμφαινόντων διὰ τοῦ εἶδους τὴν πρὸς ἀρετὴν εὐφυΐαν, 5 ὥς φησι Ζήνων ἐν τῇ πολιτείᾳ.

249 Sextus Pyrrh. hypotyp. III 200. καὶ τί θαυμαστόν, ὅπου γε καὶ οἱ ἀπὸ τῆς νυνικῆς φιλοσοφίας καὶ οἱ περὶ τὸν Κιτιέα Ζή- 10 νωνα καὶ Κλεάνθην καὶ Χρύσιππον ἀδιάφορον τοῦτο (i. e. ἀρρενο-μιξίαν) εἶναί φασιν;

250 Sextus Pyrrh. hypotyp. III 245. οἷον γοῦν ὁ αἰρεσιάρχης αὐτῶν Ζήνων ἐν ταῖς διατριβαῖς φησι περὶ παιδων ἀγωγῆς ἄλλα 15 τε ὅμοια καὶ τάδε· „διαμηρίζειν μηδὲν μᾶλλον μηδὲ ἥσσον παιδικὰ ἢ μὴ παιδικὰ μηδὲ θήλεα ἢ ἄρρενα· οὐ γὰρ παιδικοῖς ἄλλα ἢ μὴ παι-δικοῖς οὐδὲ θηλείαις ἢ ἄρρεσιν, ἀλλὰ ταῦτά πρέπει τε καὶ πρέποντά 15 ἔστιν.“ — id. adv. math. XI 190. καὶ μὴν περὶ μὲν παιδων ἀγωγῆς ἐν ταῖς διατριβαῖς ὁ αἰρεσιάρχης Ζήνων τοιαῦτά τινα διεξείσιν (se-quantur eadem verba, sed ἄλλα παιδικοῖς pro παιδικοῖς ἄλλα).

251 Sextus adv. math. XI 190. καὶ πάλιν (ὁ Ζήνων) „διαμεμή- 20 ρικας τὸν ἐρώμενον; οὐκ ἔγωγε. πότερον οὐκ ἐπεθύμησας αὐτὸν δια-μηρίσαι; καὶ μάλα. ἀλλ' ἐπιθυμήσας παρασχεῖν σοι αὐτὸν [ἢ] ἐφο-βήθης κελεύσαι; μὲν Δί'. ἀλλ' ἐκέλευσας; καὶ μάλα. εἴτ' οὐκ ὕπερ- 25 τησέ σοι; οὐ γάρ.“

252 Plutarchus quaest. conviv. III 6,1 p. 653e. ὥς ἔγωγε νῆ 30 τὸν κύνα καὶ τοὺς Ζήνωνος ἂν ἐβουλόμην, ἔφη, διαμηρισμοὺς ἐν συμποσίῳ τινὶ καὶ παιδιᾷ μᾶλλον ἢ σπουδῆς τοσαύτης ἐχομένῳ συγ-γράμματι, τῇ Πολιτείᾳ, κατατετάχθαι.

253 Epiphanius adv. Haeres. III 36 (DDG p. 592). Ζήνων ὁ Κι- 30 τιεύς, ὁ Στωϊκὸς ἔφη . . . τοὺς δὲ τελευτῶντας ζῶντας παραβάλλειν χρῆναι ἢ πνέειν καὶ τοῖς παιδικοῖς χρῆσθαι ἀκωλύτως.

254 Theophilus ad Autol. III 5 p. 119 C. τί σοι ἔδοξε τὰ Ζή- 35 νωνος ἢ τὰ Διογένοους καὶ Κλεάνθους, ὅποσα περιέχουσιν αἱ βίβλοι αὐτῶν διδάσκουσαι ἀνθρωποβορίας, πατέρας μὲν ὑπὸ ἰδίῳ τέκνων ἔψεσθαι καὶ βιβρώσκεισθαι καί, εἴ τις οὐ βούλοιο ἢ μέρος τι τῆς 35 μυσσερᾶς τροφῆς ἀπορρίψειν, αὐτὸν κατεσθίεσθαι τὸν μὴ φαρόντα;

Cf. Diogenes Laërt. VII 121. γεύσεσθαι τε καὶ ἀνθρωπίνων σαρκῶν κατὰ περίστασιν. — ib. 188 (Chrysippus). ἐν δὲ τῷ γ' περὶ δι-

1 θρυλεῖται A, corr. Mus. 2 οἱ μέχρι Meineke. 20 ἐπιθυμήσας Bekker dubit., ἐπεθύμησας cod. 21 ἢ seclusi, interpolatum, postquam pro ἐπιθυμήσας scriptum est ἐπεθύμησας. 23 ὑπερηγήσουσί σοι CHR. 25 τοὺς scripsi, τοῦ vulg. || διαμερισμοὺς libri, corr. Wyt.

καίου κατὰ τοὺς χιλλοὺς στίχους καὶ τοὺς ἀποθανόντας κατεσθίειν
κελεύων. — Sext. Pyrrh. III 207, 247sq. adv. math. XI 192—194. —
Chrys. fr. mor. n. 747 (Vol. III p. 186).

255 Sextus Pyrrh. hypotyp. III 206. τὸ τε αἰσχροῦργεῖν, ἐπάρ-
5 τον ὃν παρ' ἡμῖν, ὁ Ζήνων οὐκ ἀποδοκιμάζει.

256 Sextus Pyrrh. hypotyp. III 246. περὶ δὲ τῆς εἰς τοὺς γονεῖς
ὁσιότητος ὁ αὐτὸς ἀνὴρ (Ζήνων) φησιν εἰς τὰ περὶ τὴν Ἰοκάστην
καὶ τὸν Οἰδίποδα, ὅτι οὐκ ἦν δεινὸν τρῖβειν τὴν μητέρα· καὶ εἰ μὲν
ἀσθενοῦσαν ἑτερόν τι μέρος τοῦ σώματος τρῖψας ταῖς χερσὶν ὠφέλει,
10 οὐδὲν αἰσχρόν· εἰ δὲ ἕτερα μέρη τρῖψας εὐφραυνεν, ὀδυνωμένην
παύσας, καὶ παῖδας ἐκ τῆς μητρὸς γενναίους ἐποίησεν, αἰσχρόν. —
Sextus adv. math. XI 191. καὶ γε ὁ μὲν Ζήνων, τὰ περὶ τῆς Ἰοκάστης
καὶ Οἰδίποδος θεῖς ἰστορούμενα, φησὶν ὅτι οὐκ ἦν δεινὸν τρῖψαι τὴν
μητέρα. καί, εἰ μὲν ἀσθενοῦσαν τὸ σῶμα ταῖς χερσὶ τρῖψας ὠφέλει,
15 οὐδὲν αἰσχρόν· εἰ δὲ ἑτέρῳ μέρει τρῖψας ἐφ' ᾧ εὖρεν ὀδυνωμένην
παύσας καὶ παῖδας ἐκ τῆς μητρὸς γενναίους ποιήσας τί ἦν αἰσχρόν;
— Pyrrh. hypotyp. III 205. ἀλλὰ καὶ ὁ Κιτιεὺς Ζήνων φησὶ μὴ ἄτο-
πον εἶναι τὸ μόριον τῆς μητρὸς τῷ ἑαυτοῦ μορίῳ τρῖψαι, καθάπερ
οὐδὲ ἄλλο τι μέρος τοῦ σώματος αὐτῆς τῇ χειρὶ τρῖψαι φανῶλον ἂν
20 εἶποι τις εἶναι.

257 Diogenes Laërt. VII 33. καὶ ἐσθῆτι δὲ τῇ αὐτῇ κελεύει
χρησθαι ἀνδρας καὶ γυναῖκας καὶ μηδὲν μόριον ἀποκεκρύφθαι.

258 Seneca Epist. 104, 21. quod si convivere etiam Graecis juvat,
cum Socrate, cum Zenone versare: alter te docebit mori, si necesse erit:
25 alter, antequam necesse erit.

259 Diogenes Laërt. VII 32. ἐνιοι μέντοι (inter quos Cassius
scepticus) ἐν πολλοῖς κατηγοροῦντες τοῦ Ζήνωνος, πρῶτον μὲν τὴν
ἐγκύκλιον παιδείαν ἄχρηστον ἀποφαίνεον λέγοντα ἐν ἀρχῇ τῆς πο-
λιτείας.

30 260 Plutarchus de Stoic. repugn. cp. 8 p. 1034f. τοῦτον δὲ τὸν
λόγον ἐρωτήσας (scil. Zeno), ἀντέγραψε μὲν πρὸς τὴν Πλάτωνος
Πολιτείαν etc.

Antecedit Zenonis fr. n. 78.

261 Plutarchus vita Lycurg. 31. ταύτην (Lycurgi rem publicam)
35 καὶ Πλάτων ἔλαβε τῆς πολιτείας ὑπόθεσιν καὶ Διογένης καὶ
Ζήνων καὶ πάντες ὅσοι τι περὶ τούτων ἐπιχειρήσαντες εἰπεῖν ἐπαι-
νοῦνται, γράμματα καὶ λόγους ἀπολιπόντες μόνον.

262 Plutarchus de Alex. virt. I 6 p. 329a. καὶ μὴν ἡ πολὺ θαν-

15 εὐφραυνεν scribendum esse (pro ἐφ' ᾧ εὖρεν) ostendit locus Pyrrh.
III 246, sed ἑτέρῳ μέρει verum esse patet, non ἕτερα μέρη. 16 τί ἦν corruptum;
fortasse τοῦτ' ἦν.

μαζομένη πολιτεία τοῦ τὴν Στωικῶν αἵρεσιν καταβαλομένου Ζήνωνος εἰς ἐν τοῦτο συντείνει κεφάλαιον, ἵνα μὴ κατὰ πόλεις μηδὲ κατὰ δήμους οἰκῶμεν, ἰδίους ἕκαστοι διωρισμένοι δικαίοις, ἀλλὰ πάντας ἀνθρώπους ἡγώμεθα δημότας καὶ πολίτας, εἰς δὲ βίος ἢ καὶ κόσμος, ὥσπερ ἀγέλης συννόμου νόμῳ κοινῷ συντρεφομένης. τοῦτο Ζήνων μὲν ἔγραψεν ὥσπερ ὕναρ ἢ εἰδωλον εὐνομίας φιλοσόφου καὶ πολιτείας ἀνατυπωσάμενος: id. de Stoic. rep. cp. 2, 1 p. 1033b. ἐπεὶ τοίνυν πολλὰ μὲν ὡς ἐν λόγοις αὐτῷ Ζήνωνι . . . γεγραμμένα τυγχάνει περὶ πολιτείας καὶ τοῦ ἄρχεσθαι καὶ ἄρχειν καὶ δικάζειν καὶ ῥητορεύειν. — Johannes Chrysost. Hom. I in Matth. 4. οὐ γὰρ καθάπερ Πλάτων ὁ 10 τὴν καταγέλαστον ἐκείνην πολιτείαν συνθεῖς καὶ Ζήνων καὶ εἰ τις ἕτερος πολιτείαν ἔγραψεν ἢ νόμους συνέθηκεν.

263 Athenaeus XIII 561 C. Ποντιανὸς δὲ Ζήνων αἶφῃ τὸν Κιτιέα ὑπολαμβάνειν τὸν Ἑρώτα θεὸν εἶναι φιλίας καὶ ἐλευθερίας, ἔτι δὲ καὶ ὁμονοίας παρασκευαστικόν, ἄλλου δ' οὐδενός. διὸ καὶ ἐν τῇ 15 πολιτείᾳ ἔφη „τὸν Ἑρώτα θεὸν εἶναι, συνεργὸν ὑπάρχοντα πρὸς τὴν τῆς πόλεως σωτηρίαν.“ — Plutarchus vit. Lycurg. 31. οὐ μὴν τοῦτό γε τῷ Λυκούργῳ κεφάλαιον ἦν τότε, πλείστον ἡγουμένην ἀπολιπεῖν τὴν πόλιν, ἀλλ' ὥσπερ ἐνὸς ἀνδρὸς βίῳ καὶ πόλεως ὅλης νομίζων εὐδαιμονίαν ἀπ' ἀρετῆς ἐγγίνεσθαι καὶ ὁμονοίας τῆς πρὸς 20 αὐτήν, πρὸς τοῦτο συνέταξε καὶ συνήρμοσεν, ὅπως ἐλευθέριοι καὶ αὐτάρχεις γενόμενοι καὶ σωφρονοῦντες ἐπὶ πλείστον χρόνον διατελῶσι. ταύτην καὶ Πλάτων ἔλαβε τῆς Πολιτείας ὑπόθεσιν καὶ Διογένης καὶ Ζήνων κ. τ. λ.

264 Clemens Alex. Strom. V 12, 76 p. 691 P. λέγει δὲ καὶ Ζή- 25 νων, ὁ τῆς Στωικῆς κτίστης αἰρέσεως, ἐν τῇ τῆς πολιτείας βιβλίῳ μήτε ναοὺς δεῖν ποιεῖν μήτε ἀγάλματα· μηδὲν γὰρ εἶναι τῶν θεῶν ἄξιον κατασκευάσμα, καὶ γράφειν οὐ δέδιεν αὐταῖς λέξεσι τάδε· ἱερὰ τε οἰκοδομεῖν οὐδὲν δεήσει· ἱερὸν γὰρ μὴ πολλοῦ ἄξιον καὶ ἄγιον οὐδὲν χρὴ νομίζειν· οὐδὲν δὲ πολλοῦ ἄξιον καὶ ἄγιον 30 οἰκοδόμων ἔργον καὶ βαναύσων. — Plutarchus de Stoic. rep. cp. 6, 1 p. 1034b. ἔτι δόγμα Ζήνωνος ἔστιν· ἱερὰ θεῶν μὴ οἰκοδομεῖν· ἱερὸν γὰρ μὴ πολλοῦ ἄξιον καὶ ἄγιον οὐκ ἔστιν· οἰκοδόμων δ' ἔργον καὶ βαναύσων οὐδὲν ἔστι πολλοῦ ἄξιον. — Theodoretus Gr. Aff. Cur. III 74 p. 89, 7 Ra. ταῦτα συνορῶν καὶ Ζήνων ὁ Κιτιεύς 35 ἐν τῷ τῆς Πολιτείας ἀπαγορεύει βιβλίῳ καὶ ναοὺς οἰκοδομεῖν καὶ ἀγάλματα τεκταίνειν· οὐδὲν γὰρ εἶναι τούτων φησὶν θεῶν ἄξιον

15 φιλίας καὶ ὁμονοίας, ἔτι δὲ καὶ ἐλευθερίας optime coniecit Kaibel, quia statim sequitur p. 561d φιλία τε καὶ ὁμόνοια γεννᾶται, δι' ὧν ἡ καλλίστη ἐλευθερία τοῖς ταῦτα μετιούσιν συναύξεται.

κατασκευάσμα. — Epiphanius adv. haeres. III 36. Ζήνων ὁ Κιτιεὺς ὁ Στωικὸς ἔφη μὴ δεῖν θεοῖς οἰκοδομεῖν ἱερά.

265 Origenes c. Celsum I 5 Vol. I p. 59,3 Kō. (p. 324 Del.). προσθήσομεν δὲ καὶ ἡμεῖς ὅτι καὶ ὁ Ζήνων ὁ Κιτιεὺς ἐν τῇ Πολιτείᾳ φησὶν· „ἱερά τε οἰκοδομεῖν οὐδὲν δεῖσει· ἱερὸν γὰρ οὐδὲν χρὴ νομίζειν οὐδὲ πολλοῦ ἄξιον καὶ ἄριον οἰκοδόμων τε ἔργον καὶ βαναύσων.“

266 Stobaeus Floril. 43, 88 Mein. Ζήνων ἔφη δεῖν τὰς πόλεις κοσμεῖν οὐκ ἀναθήμασιν ἀλλὰ ταῖς τῶν οἰκούντων ἀρεταῖς.

10 267 Cassius scepticus ap. Diog. Laërt. VII 33. καὶ κατὰ τοὺς διακοσλοὺς <στίχους> μὴθ' ἱερά μῆτε δικαστήρια μῆτε γυμνάσια ἐν ταῖς πόλεσιν οἰκοδομεῖσθαι (scil. δογματίζειν τὸν Ζήωνα).

268 Diogenes Laërt. VII 33. περὶ τε νομίσματος οὕτως γράφειν „νόμισμα δ' οὐτ' ἄλλαγῆς ἔνεκεν οἷεσθαι δεῖν κατασκευάζειν οὐτ' ἀπο-
15 δημίας ἔνεκεν.“

269 Diogenes Laërt. VII 131. ἀρέσκει δὲ αὐτοῖς καὶ κοινὰς εἶναι τὰς γυναικας δεῖν παρὰ τοῖς σοφοῖς, ὥστε τὸν ἐντυχόντα τῇ ἐντυχούσῃ χρῆσθαι, καθά φησι Ζήνων ἐν τῇ πολιτείᾳ. — ib. 33. κοινὰς τε τὰς γυναικας δογματίζειν, ὁμοίως Πλάτωνα, ἐν τῇ πολιτείᾳ.

20 270 Diogenes Laërt. VII 121. καὶ γαμήσειν, ὥς ὁ Ζήνων φησὶν ἐν τῇ πολιτείᾳ, (τὸν σοφόν) καὶ παιδοποιήσεσθαι.

271 Seneca de Otio ep. 3,2 Gertz. Zenon ait: accedet ad rempublicam (sapiens), nisi si quid impedierit. — id. de Tranq. An. I 7. Promptus compositus sequor Zenona, Cleanthem, Chrysippum; quorum
25 tamen nemo ad rempublicam accessit, at nemo non misit.

Cf. Chrysipp. fr. 697 Vol. III p. 175, 3.

X. De Cratete. — De Homero. — De Hesiodo.

272 Diogenes Laërt. VI 91. Ζήνων δ' αὖ ὁ Κιτιεὺς ἐν ταῖς χρείαις καὶ κώδιον αὐτὸν (scil. Cratetem) φησὶ ποτε προσγράψαι τῷ
30 τριβωνί ἀνεπιστρεπτοῦντα.

273 Stobaeus Floril. 95, 21 Mein. Ζήνων ἔφη Κράτητα ἀναγινώσκειν ἐν σκυτείῳ καθήμενον τὸν Ἀριστοτέλους προτρεπτικόν, ὃν ἔγραψε πρὸς Θεμίσωνα τὸν Κυπρίων βασιλέα λέγων, ὅτι οὐδενὶ πλείω ἀγαθὰ ὑπάρχει πρὸς τὸ φιλοσοφῆσαι, πλοῦτόν τε γὰρ πλείστον αὐτὸν

5 patet ipsa Zenonis verba accuratissime a Clemente referri, breviori eundem locum ab Origene. 11 στίχους add. Menag. || ἐπὶ BPLD. 17 ὡς P, corr. P³. 25 at scripsi, et A. 28 αὐδ' scripsi, αὐθ' vulgo. 30 ἀνεπιστρεπτοῦντα libri, corr. Rossius. 31 referendum ad Κράτητος ἀπομνημονεύματα.

ἔχειν, ὥστε δαπανᾶν εἰς ταῦτα, ἔτι δὲ δόξαν ὑπάρχειν αὐτῷ. ἀναγι-
γνώσκοντος δὲ αὐτοῦ τὸν σκντέα ἔφη προσέχειν ἅμα δάπτοντα. καὶ
τὸν Κράτητα εἰπεῖν· „ἐγὼ μοι δοκῶ, ὦ Φιλίσκε, γράψειν πρὸς σέ προ-
τρεπτικόν· πλείω γὰρ ὁρῶ σοι ὑπάρχοντα πρὸς τὸ φιλοσοφῆσαι ὢν
ἔγραψεν Ἀριστοτέλης“

274 Dio Prus. LIII 4. γέγραφε δὲ καὶ Ζήνων ὁ φιλόσοφος
εἰς τε τὴν Ἰλιάδα καὶ τὴν Ὀδύσσειαν, καὶ περὶ τοῦ Μαργίτου δέ-
δοκεῖ γὰρ καὶ τοῦτο τὸ ποίημα ὑπὸ Ὀμήρου γεγονέναι νεωτέρου καὶ
ἀποπειρωμένου τῆς αὐτοῦ φύσεως πρὸς ποιήσιν. ὁ δὲ Ζήνων οὐδὲν
τῶν [τοῦ] Ὀμήρου ψέγει, ἅμα διηγούμενος καὶ διδάσκων ὅτι τὰ μὲν
κατὰ δόξαν, τὰ δὲ κατὰ ἀλήθειαν γέγραφεν, ὅπως μὴ φαίνεται αὐτὸς
αὐτῷ μαχόμενος ἐν τισι δοκοῦσιν ἐναντίως εἰρησθαι. ὁ δὲ λόγος οὗ-
τος Ἀντισθένης ἐστὶ πρότερον, ὅτι τὰ μὲν δόξῃ, τὰ δὲ ἀληθείᾳ εἰρη-
ται τῷ ποιητῇ· ἀλλ' ὁ μὲν οὐκ ἐξεργάσατο αὐτόν, ὁ δὲ καθ' ἕκαστον
τῶν ἐπὶ μέρους ἐδήλωσεν.

275 Strabo I p. 41. περὶ δὲ τῶν Ἑρεμβῶν πολλὰ μὲν εἰρηται,
πιθανώτατοι δ' εἰσὶν οἱ νομίζοντες τοὺς Ἀραβας λέγεσθαι. Ζήνων
δ' ὁ ἡμέτερος καὶ γράφει οὕτως· „Αἰθίοπας θ' ἰκόμην καὶ Σιδονίους
Ἀραβὰς τε.“ τὴν μὲν οὖν γραφὴν οὐκ ἀνάγκη κινεῖν παλαιὰν οὖσαν etc.

Versus est δ 84. eadem Strabo refert VII p. 299. εἰ μὴ Ζήνωνι
τῷ φιλοσόφῳ προσεκτέον γράφοντι· (sequitur vs. ut supra) et XVI
p. 784. ἀλλὰ μᾶλλον περὶ τῶν Ἑρεμβῶν ἢ ζήτησις, εἴτε τοὺς Τρω-
γλοδύτας ὑπονοητέον λέγεσθαι — — εἴτε τοὺς Ἀραβας· ὁ μὲν οὖν
Ζήνων ὁ ἡμέτερος μεταγράφει οὕτως „καὶ Σιδονίους Ἀραβὰς τε.“

276 Diogenes Laërt. VIII 48. ἀλλὰ μὴν καὶ τὸν οὐρανὸν πρῶ-
τον (scil. Pythagoram) ὀνομάσαι κόσμον καὶ τὴν γῆν στρογγύλην· ὥς
δὲ Θεόφραστος Παρμενίδην· ὥς δὲ Ζήνων Ἡσίοδον.

3. Zenonis apophthegmata.

277 Plutarchus de capienda ex inim. utilitate 2 p. 87a. Ζήνων δέ,
τῆς ναυκληρίας αὐτῷ συντριβέσεως, πνυθόμενος εἶπεν, εἴ γε, ὦ τύχη,
ποιεῖς εἰς τὸν τρίβωνα συνελάνθουσα ἡμᾶς. — id. de tranq. An. 6

7 videtur spectare προβλημάτων Ὀμηρικῶν libros, in catalogo Laërtiano
(n. 41) allatos. 10 τοῦ del. Wilam. || ψέγει Emper., λέγει libri. || ἅμα Ja-
cobs, ἀλλὰ libri. 14 ὁ δὲ U, οὐδὲ PHBM. 27 Cf. Theog. 126—128. Γαῖα
δέ τοι πρῶτον μὲν ἐγένετο ἴσον ἑαυτῇ, οὐρανὸν ἀστερόενθ', ἵνα μιν περὶ πάντα
καλύπτοι, ὕφρ' εἴη μακάρεσσι θεοῖς ἔδος ἀσφαλὲς αἰεὶ.